

DET KONGELEGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

St.meld. nr. 45

(2008–2009)

Om dei fiskeriavtalane
Noreg har inngått med andre land for 2009
og fisket etter avtalane i 2007 og 2008

DET KONGELEGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

St.meld. nr. 45

(2008–2009)

Om dei fiskeriavtalane
Noreg har inngått med andre land for 2009
og fisket etter avtalane i 2007 og 2008

Forord

Fiskeri- og kystdepartementet legg med dette fram ei melding til Stortinget om dei fiskeriavtalane Noreg inngår med andre land. Ei slik melding skal leggjast fram årleg. Meldinga vart første gong lagt fram i 1995. Vi viser i den samanheng til St.meld. nr. 49 (1994-95) om dei årlege fiskeriavtalane Noreg inngår med andre land. I denne meldinga la Fiskeridepartementet vekt på å gje ei omtale av det rammeverket som vart inngått i tilknytning til utvidinga av den norske økonomiske sona på 1970-talet, og som ligg til grunn for dei årlege kvoteforhandlingane (rammeavtalane). Desse avtalane er ikkje særskilt omtalte i denne meldinga.

Denne meldinga omtalar kvoteavtalane for 2009, norsk deltaking i fleirsidig fiskerisamarbeid og i regionale forvaltningsorganisasjonar. Vi gjer vidare greie for bestandsutrekning, rådgjeving, tilstandsrapportar og langsiktige forvaltningsplanar for dei viktigaste bestandane som Noreg deler med andre land. Meldinga omtalar også dei kontrolltiltaka som er sette i verk i Noregs økonomiske sone (NØS) for å kontrollere norsk og utanlandsk fiske på tildelte kvotar, i tillegg til kontrollsamarbeidet med andre land og tiltak mot ulovleg, urapportert og uregulert fiske. Til sist gjev meldinga ei oversikt over i kva grad norske og utanlandske fiskarar utnytta kvotane sine i 2007 og 2008, og kva slags fartøygrupper som fiskar på dei kvotane Noreg har i sonene til andre land.

Kvoteavtalane for 2009 finst på Fiskeri- og kystdepartementet sine heimesider: <http://www.fkd.dep.no/>

Innhald

1	Samandrag	9	4.1	Bestandsutrekning og rådgjeving	45
2	Innleiing	13	4.1.1	Bestandsutrekning	45
2.1	Overordna hovudliner		4.1.2	Metodar for utrekning	
	i fiskerisamarbeidet med omverda	13		av bestandsstorleik	46
2.2	Oppretting av dei		4.1.3	Forvaltingsplanar og rådgjeving	47
	økonomiske sonene	14	4.1.4	Rådgjeving frå Det internasjonale	
2.3	Regulering av utanlandsk fiske			råd for havforskning (ICES)	49
	i norske jurisdiksjonsområde	14	4.2	Tilstandsrapportar og rådgjeving	
2.4	Kontroll av fiske i norske			for dei viktigaste fiskebestandane	
	jurisdiksjonsområde	15	4.2.1	i norske farvatn	49
2.5	Kontrollsamarbeid	16	4.2.2	Nordaut-arktisk torsk	49
2.6	Arbeidet mot ulovleg, urapportert		4.2.3	Nordaut-arktisk hyse	51
	og uregulert (UUU) fiske	17	4.2.4	Norsk-arktisk sei	53
2.7	Norsk arbeid for å redusere		4.2.5	Lodde i Barentshavet	55
	utkast av fisk	20	4.2.6	Norsk vårgytande sild	56
2.8	Internasjonale havmiljøprosessar	21	4.2.7	Nordsjøsild	58
3	Dei ulike fiskeriavtalane		4.2.8	Makrell	60
	for 2009	23	4.2.9	Sei i Nordsjøen og vest av Skottland ..	62
3.1	Det førebuande arbeidet	23	4.2.10	Torsk, hyse og kviting i Nordsjøen	64
3.2	Kvoteavtalane for 2009	24		Kolmule	66
3.2.1	Noreg – Russland	24	5	Fisket etter avtalane	
3.2.2	Noreg – EU (fisket i Nordsjøen,			i 2007 og 2008	68
	Barentshavet, vest av Dei britiske		5.1	Norsk utnytting av kvotar	68
	øyane og ved Grønland)	28	5.1.1	Noreg – Russland	68
3.2.3	Noreg – Færøyane	30	5.1.2	Noreg – EU	69
3.2.4	Noreg – Grønland	31	5.1.3	Noreg – Færøyane	71
3.2.5	Noreg – Island	31	5.1.4	Noreg – Grønland	71
3.2.6	Noreg – EU (fisket i		5.1.5	Noreg – Island, om fisket etter	
	Skagerrak/Kattegat)	31		botnfisk og lodde i islandsk sone	72
3.2.7	Noreg – EU (Sverige)	32	5.1.6	Noreg – Grønland – Island: lodde	
3.2.8	Forvaltninga av norsk			ved Jan Mayen, Grønland og Island	72
	vårgytande sild	32	5.1.7	Noreg – EU (Sverige – Danmark),	
3.2.9	Regulering av lodde ved Island,			om fisket i Skagerrak/Kattegat	73
	Grønland og Jan Mayen	33	5.1.8	Norsk fiske i det nordvestlege	
3.2.10	Forvaltninga av kolmule	33		Atlanterhavet	73
3.2.11	Forvaltninga av makrell	33	5.1.9	Norsk fiske i Irmingerhavet	73
3.2.12	Forvaltninga av uer	34	5.1.10	Norsk vårgytande sild	74
3.2.13	NAFO	35	5.2	Utanlandsk utnytting av kvotar	
3.2.14	NEAFC	36		i norske havområde i 2007 og 2008	75
3.2.15	IWC og NAMMCO	40	5.2.1	Russland – Noreg	75
3.2.16	CCAMLR	40	5.2.2	EU – Noreg	76
3.2.17	ICCAT	41	5.2.3	Færøyane – Noreg	77
3.2.18	SEAFO	42	5.2.4	Grønland – Noreg	77
4	Bestandsutrekning, rådgjeving,		5.2.5	Island – Noreg	78
	tilstandsrapportar og langsiktige		5.2.6	EU (Sverige – Danmark) – Noreg,	
	forvaltingsplanar	45		om fisket i Skagerrak/Kattegat	78
			5.2.7	Sverige – Noreg	78
			5.2.8	Rekefisket ved Svalbard	79

Internasjonale konvensjonar og organisasjonar

ACOM	Advisory Committee on Fisheries Management/ICES sin rådgjevande komité for fiskeriforvaltning. Tidlegare ACFM, ACE og ACME. Rådgjevinga frå ICES vert frå og med våren 2008 utarbeidd ACOM.	IWC	International Whaling Commission/Den internasjonale kvalfangstkommissjonen. IWC skal ta vare på oppgåvene til Konvensjonen for regulering av kvalfangst, ICRW. Oppretta i Washington DC i 1946, gjeldane frå 1948. Noreg vart medlem i 1948.
CCAMLR	Commision for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources/Kommisjonen for bevaring av marine levande ressursar i Antarktis. CCAMLR, vart oppretta i 1981 med Noreg som ein av grunnleggjarane.	OSPAR	The Convention for the Protection of the Marine Environment of the North-East Atlantic/Konvensjonen om vern av havmiljøet i det nordaustlege atlanterhavsområdet. Konvensjonen vart opna for signatur den 22. september 1992. Noreg underskreiv avtalen same år. OSPAR-konvensjonen var gjeldande frå 25. mars 1998.
COFI	The Committee on Fisheries/Fiskerikomiteen. FAO sin fiskerikomité etablert i 1965. Mellomstatleg forum der problem innan fiskeri og havbruk vertvert diskuterte.	NAMMCO	North Atlantic Marine Mammal Commission/Den nordatlantiske sjøpattedyrkommisjonen. Avtalen om samarbeid om forskning, bevaring og forvaltning av sjøpattedyr i Nordatlanteren vart inngått av Færøyane, Grønland, Island og Noreg i 1992.
FAO	Food and Agricultural Organization/FN si matvareorganisasjon. FAO vart etablert i 1945 og Noreg vart medlem same år. Organisasjonen arbeider blant anna med å utvikle internasjonale reglar innan alle deler av fiskerinæringa.	NAFO	Northwest Atlantic Fisheries Organization/Den nordvestatlantiske fiskeriorganisasjonen. Oppretta i 1979, signert av Noreg same år. NAFO fungerer som eit konsulterande organ i vitskaplege spørsmål.
ICCAT	International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas/ Den internasjonale konvensjonen for bevaring av atlantisk tunfisk. Vedteken i 1966 og vart gjeldande frå 1969. Noreg har vore medlem sidan 2004.	NEAFC	Northeast Atlantic Fisheries Commission/Den nordaustatlantiske fiskerikommisjonen. NEAFC behandlar reguleringstiltak for bestandar i Nordaust-Atlanten. Noreg signerte avtalen i 1980, og den var gjeldande frå 1982.
ICES	International Council for the Exploration of the Sea/Det internasjonale råd for havforskning. ICES er ein uavhengig, vitskapleg organisasjon som gjev råd om forvaltninga av det marine miljøet og dei marine ressursane. Oppretta i Danmark i 1902. Noreg vart medlem same år.	SEAFO	South East Atlantic Fisheries Organization/Den søraustatlantiske fiskeriorganisasjon. Etablert 20. april 2001, Noreg vart medlem i 2004. SEAFO er ein regional fiskeriorganisasjon som arbeider for langsiktig utnytting av ressursane.
IUCN	International Union for the Conservation of Nature/Verdas naturvernunion. Organisasjonen vart grunnlagd i 1948 og har til formål å bevare integriteten til naturen og fremme ei berekraftig utnytting og bevaring av naturressursane. Noreg har vore medlem sidan 1970.	WTO	World Trade Organization/Verdas handelsorganisasjon. Arbeider for eit ope og ikkje-diskriminerande handelssystem samtidig som ein tek vare på miljøomsyn. Noreg har vore medlem sidan opprettinga i 1995.

DET KONGELEGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

St.meld. nr. 45

(2008–2009)

Om dei fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2009 og fisket etter avtalane i 2007 og 2008

*Tilråding frå Fiskeri- og kystdepartementet av 12. juni 2009,
godkjend i statsråd same dagen.
(Regjeringa Stoltenberg II)*

1 Samandrag

Kvoteartalane for 2009, deltaking i fleirsidig fiskerisamarbeid og i regionale forvaltningsorganisasjonar

I fiskeriforhandlingane med Russland om ein kvoteavtale for 2009 har partane bestemt ein totalkvote for nordaust-arktisk torsk i 2009 på 525 000 tonn. Kvoten på kysttorsk er sett til 21 000 tonn. Dette betyr at totalkvoten for nordaust-arktisk torsk og kysttorsk er på 546 000 tonn, ein auke av totalkvoten på 95 000 tonn i forhold til 2008.

Hysebestanden er i god forfatning, og totalkvoten er auka frå 155 000 tonn for 2008 til 194 000 tonn for 2009. Den norske kvoten er på 93 050 tonn etter overføring frå Russland, det vil seie 16 500 tonn meir enn i 2008. Forvaltningssamarbeidet om hyse er vesentleg styrka ved at kommisjonen har vedteke ein forvaltningsregel for hyse, som er vurdert av Det internasjonale råd for havforskning (ICES) til å vere i tråd med føre-var-tilnærminga.

Noreg og Russland vart under den 35. sesjonen samde om å forvalte bestanden av kongekrabbe kvar for seg frå og med 2007. Noreg informerte den russiske part om at den norske totalkvoten for 2009 ikkje var fastsett på den tida forhandlin-

gane gjekk føre seg. Kvotefastsetjinga vart utsett til etter Stortinget si handsaming av Stortingsmeldinga om kongekrabbe (sjå kap. 3.2.1). Den russiske part orienterte om ein mogleg russisk kvote på 2 976 000 individ for 2009.

Ei hovudsak for samarbeidet mellom Noreg og Russland om forvaltning og kontroll i Barentshavet i 2008 har vore arbeidet for ein styrka kontroll med uttak og omlasting av fisk i Barentshavet. I samband med forhandlingane om ein kvoteavtale for 2009 vart partane einige om å halde fram arbeidet for å kome overfisket i Barentshavet og Norskehavet til livs, og vidareføre og implementere ei rekkje av dei tiltaka partane tidlegare har vore einige om. Partane vart også samde om å opprette ei arbeidsgruppe for harmonisering av tekniske reguleringar for delte bestandar i Barentshavet, med sikte på å gjere det enklare å overhalde og kontrollere reglane, samstundes som fiskeria er berekraftige og gjev langsiktig rasjonell utnytting.

I forhandlingane om ein kvoteavtale mellom Noreg og EU for 2009 vart det avtalt ei rekkje tiltak for å redusere problemet kring utkast. Kvoten på torsk vart auka noko for 2009, men dette må sjåast i samanheng med arbeidet for å betre be-

skatningsmønsteret for i praksis å redusere det reelle uttaket av torsk. I tråd med forvaltningsplanane er totalkvoten for hyse redusert til 42 110 tonn og seikvoten til 125 934 tonn. Kvitingkvoten på 15 173 tonn har ein nedgang frå 2008. Kvoten for raudspette vert noko auka frå 2008 til 2009.

I 1999 vart Noreg, EU og Færøyane samde om ein trepartsavtale om forvaltning av makrell i Nordaust-Atlanteren. Med denne avtalen aksepterte Noreg og EU at Færøyane er kyststat til makrellen. Fordelinga av makrell mellom Noreg og EU er eit spørsmål som partane forhandlar om og følgjer opp i dei årlege tosidede forhandlingane. På grunn av at EU tildeler seg sjølv ein eigen særleg komponent har Noreg og Færøyane for 2009 vorte einige om ein tilsvarande unilateral komponent.

Dei tre kyststatane vedtok ein såkalla «referanse-TAC», som var utgangspunkt for drøftingane i Den nordaustatlantiske fiskerikommisjonen (NEAFC) om regulering av makrellfisket i internasjonalt farvatn for 2009. På årsmøtet i NEAFC vedtok partane ei regulering av makrell i internasjonalt farvatn som inneber ein kvote for dette området på 57 884 tonn. Island har sett fram for melle reservasjonar mot denne reguleringa.

Noreg har for 2009 inngått kvoteavtalar med EU om fisket i Skagerrak/Kattegat og om svensk fiske i den norske delen av Nordsjøen. Noreg har vidare inngått tosidede kvoteavtalar for 2009 med Færøyane og Grønland. Det er for 2009 også utveksla kvotar med Island i tråd med «Smøtholsavtalen» og den tilhøyrande tosidede avtalen, medan også trepartsavtalen er vidareført mellom Noreg, Island og Grønland om regulering av lodde i området mellom Island, Grønland og Jan Mayen.

Det vart også i 2008 gjennomført fempartsforhandlingar om norsk vårgytande sild mellom Noreg, Island, Færøyane, EU og Russland. 13. november 2008 vart det undertekna ein ny kyststatsavtale for 2009.

Noreg har også vore med i forhandlingane som, etter fleire år, endeleg førte til ein avtale om eit internasjonalt forvaltningsregime for kolmule. Avtalen er vidareført mellom Noreg, Island, Færøyane og EU i 2009, og Russland har i 2009 slutta seg til partane si regulering av kolmule i NEAFC-området.

Partane i NEAFC er einige om reguleringstiltak for fiske av uer i Irmingerhavet i 2009 og har forplikta seg til ikkje å fastsetje større kvotar enn tidlegare år. Den norske kvoten i 2009 er 1961 tonn.

Delar av uerbestanden i Irmingerhavet, som NEAFC forvaltar, har dei seinaste åra vore obser-

vert og delvis utnytta i NAFO-området (Den nordvestatlantiske fiskerierorganisasjonen). Den norske uerkvoten for 2009 er, som i åra 2001 til 2008, ein totalkvote for begge områda.

Rekefisket ved Flemish Cap (NAFO-område) har sidan 1996 vore regulert gjennom grenser for kor mange fartøy som kan delta i fisket, og kor mange døgn dei kan fiske samla. Norske fartøy kan samanlagt fiske 1985 fiskedøgn i 2009, og 32 norske fartøy kan ta del i fangsten.

Noreg har også i 2008 vore representert i ulike møte i globale og regionale forvaltnings- og verneorganisasjonar som IWC (Den internasjonale kvalfangstkommisjonen), NAMMCO (Den nordatlantiske sjøpattedyrkommisjonen), CCAMLR (Konvensjonen for bevaring av marine levande ressursar i Antarktis), ICCAT (Den internasjonale konvensjonen for bevaring av atlantisk tunfisk) og SEAFO (Den søraust atlantiske fiskerierorganisasjon).

Bestandsutstrekning, rådgjeving, tilstandsrapportar og langsiktige forvaltningsplanar

Dei årlege forhandlingane Noreg fører med andre land er baserte på rådgjevinga frå ICES. Rådgjevinga frå ICES vert utarbeidd av ICES sin rådgjevande komiteen for fiskeriforvaltning, ACOM. ACOM hentar inn vitskapleg bakgrunnsmateriale frå medlemslanda og arbeidsgruppa i ICES, og gjevjev årlege råd om fangstmengder for dei viktigaste fiskeslaga i Nordaust-Atlanteren.

Sidan 1997 har Noreg vore med på å vedta langsiktige forvaltningsplanar for alle fellesbestandane i Barentshavet saman med Russland, dei viktigaste botnfiskbestandane og sild i Nordsjøen saman med EU, makrell i Nordaust-Atlanteren saman med EU og Færøyane, norsk vårgytande sild saman med EU, Russland, Island og Færøyane, og no også for kolmule. Slike planar er ein viktig føresetnad for å oppnå målet om ei berekraftig forvaltning av alle dei kommersielle fiskebestandane som Noreg deler med andre land.

Kontrollordningar

Noreg har i ei årrekke hatt kontrollavtalar og avtalar om gjensidig satellittsporing med dei viktigaste samarbeidspartane i fiskerisektoren, mellom anna med Russland og EU-landa.

Frå 1. mai 2007 vart reglane om hamnestatskontroll i NEAFC sette i kraft. Desse reglane inneber at fryst fisk som skal landast i land som er omfatta av NEAFC, må stadfeste at fartøyet har kvote

for den fangsten som skal landast. I 2009 er tilsvarende reglar innført i NAFO.

Fiskeridepartementet vedtok å innføre satellittovervaking av alle norske fiske- og fangstfartøy over 24 meter frå juli 2000. Denne sporinga gjeld i område både under norsk og utanlandsk fiskerijurisdiksjon. Ved fiske i EU-sona gjeld sporingsplikt fartøy over 15 meter. Tilsvarende har EU-fartøy over 15 meter sporingsplikt i område under norsk fiskerijurisdiksjon. Vidare vert alle norske fartøy, uavhengig av storleik, spora ved fiske i internasjonalt farvatn. For utanlandske fiskefartøy gjeld krav om satellittsporing i Noreg si økonomiske sone, i fiskerisone ved Jan Mayen, i fiskevernesone ved Svalbard og i Svalbards territorialfarvatn og indre farvatn.

Norske styresmakter har dei seinare åra innført ei rekkje tiltak for å hindre ulovleg, urapportert og uregulert fiske. Eit sentralt tiltak har vore den såkalla «svartelistinga» av fartøy som har drive uønska aktivitet i område utanfor norsk jurisdiksjon. Fartøy som har delteke i ulovleg, urapportert og uregulert fiske i internasjonalt farvatn kan nekta lisens i Noreg si økonomiske sone. Ein kan vidare nekte desse fartøya å føre norsk flagg og under visse vilkår også nekte dei å lande fangst.

Norsk utnytting av kvotar

Dei norske fartøya har nytta kvoten på fellesbestandane torsk og hyse nord om 62°N godt i 2007 og 2008.

I Nordsjøen vart dei norske kvotane av fellesbestandane makrell og sild oppfiska i 2007 og 2008. Seikvoten vart ikkje oppfiska i 2007 og 2008.

I EU sitt farvatn vart den norske kolmulekvoten utnytta godt begge åra, medan norske linefartøy utnytta omlag 75 % av botnfiskkvotane av blålange, lange og brosme i 2007 og om lag 84 % i 2008. I færøyske farvatn har norske fartøy fiska 53 % av botnfiskkvoten i 2008, medan utnyttingsgraden var høgare i 2007 (79 %).

Noreg har kvotar ved Grønland etter dei årlege kvoteavtalane med Grønland og EU. For norske fiskarar er kvotane på blåkveite ved Vest-Grønland og torsk av stor verdi. I tillegg vert kvotane på kveite og reker relativt godt utnytta.

I sesongen 2007/2008 var det norske loddefiske ved Island godt med totalt fiska kvantum på 35 760 tonn. På grunn av for låg gytebestand har det ikkje vore grunnlag for å opne loddefiske for sesongen 2008/2009 ved Island. I Barentshavet vart det i 2009 opna for loddefiske for første gongen på fem år.

Det norske fisket i Skagerrak var i hovudsak konsentrert om reker og sild i 2007 og 2008.

Rekefisket ved Flemish Cap har vore eit viktig driftsalternativ for rekeflåten, særleg for grønlandsrekeflåten. To fartøy deltok i rekefisket ved Flemish Cap i 2007 og 2008.

I tillegg til fisket innanfor kvoteavtalar med andre land, har norske fartøy sidan 1990 fiska uer i internasjonalt område i Irmingerhavet. Dette fisket nådde ein topp i 1992 og 1993 med om lag 14 600 tonn begge åra. I 2007 fiska norske fartøy om lag 4300 tonn, og i 2008 om lag 486 tonn uer i Irmingerhavet. Den store nedgangen kan forklarast ut frå høge drivstoffprisar og at det vart funne lite uer i dette området.

Utanlandsk utnytting av kvotar

Når det gjeld forvaltninga av norsk vårgytande sild vart kyststatane einige om å innføre kvotefleksibilitet frå årsskiftet til 2008. Det vart opna for å føre over inntil 10 % av ubrukt kvote til neste år. Det vart også gitt tilgang til å forskottere inntil 10 % på neste års kvote. Alt fiske utover kvote skal trekkjast frå kvoten neste år. Noreg og Island har for 2008 nytta seg av høvet til å forskottere kvote, medan EU, Færøyane og Russland fører over ubrukt kvote til 2009.

Når det gjeld utanlandsk utnytting av kvotar er det eit generelt trekk at kvotane av torsk, hyse og sei nord om 62°N er godt utnytta av dei landa som har kvoterettar i området.

Russland utnytta 31 % av torskekvoten i NØS i 2007, i 2008 utnytta dei 38 %. Russland hadde ei utnytting av sin kvote av hyse i NØS på 66 % i 2007 og på 70 % i 2008. Dei fiska om lag 103 600 tonn (63 %) og 136 000 tonn (70 %) norsk vårgytande sild i NØS i 2007 og 2008.

Hovudtyngda av EU sitt fiske i Nordsjøen og i Skagerrak skjer på botnfiskartar (torsk, hyse, sei o.a.), sild, makrell, kolmule og tobis. Grunna dårleg bestandssituasjon har kvotar og fangst av augepål lege lågt i 2007 og 2008. I følgje offisiell fangststatistikk har EU i dei seinare åra hatt relativt god utnytting av torske- og seikvotane sine i Nordsjøen. Utnyttinga av dei fastsette kvotane i Skagerrak har også vore gjennomgåande høg for EU.

I 2007 fiska ikkje færøyske fartøy sei i Nordsjøen, i 2008 fiska dei 115 tonn av kvoten på 487 tonn. I høve til kvotane sine har Færøyane fiska mykje sild i NØS i Nordsjøen i 2007 og 2008. Fangstane på makrell i Nordsjøen har gått ned frå 2007 til 2008. Dei utnytta sildekvoten nord om 62°N fullt ut i 2008.

Grønland har utnytta torske- og hysekvotane godt i 2007 og 2008. Grønlandske fartøy fiska i 2008 93 % av seikvoten i Nordsjøen mot 66 % i 2007.

Island utnytta både torskekvoten og sildekvoten i NØS nord for 62°N i 2007 og 2008.

I hovudsak utnyttar Sverige dei bilaterale kvotane sine godt i norsk del av Nordsjøen. Fisket er i stor grad retta mot kvotane deira av torsk, sei, makrell, sild og reker.

2 Innleiing

Ei erklæring frå regjeringa, dagsett 26. september 1974, presenterte hovudlinene i fiskeripolitikken framover. Ved opprettinga av dei økonomiske sonene i tråd med det nye havrettsregimet, ønskte regjeringa å medverke til at nyordningane i fiskeria i verda ikkje skulle verke forstyrrande på forholdet til andre land. Den norske fiskeripolitikken skulle gjennomførast i kontakt med og ved forhandlingar med dei landa som vart påverka av dei norske utvidingstiltaka.

Regjeringa prøvde såleis å kome fram til ordningar med desse landa som bygde på byterelasjonar, nedtrapping av fiske over tid, og ordningar som tok omsyn til særlege interesser og vilkår.

Ein omfattande del av norsk fiske skjer på bestandar som vi deler med andre land. Dette var bakgrunnen for at regjeringa forhandla fram rammeavtalar som gav fiskekvotar til dei landa som utvidinga til økonomiske soner på 200 nautiske mil fekk verknad for frå 1. januar 1977, og som tok vare på tradisjonelle norske fiskeinteresser i dei økonomiske sonene til andre land.

Etter FN sin havrettskonvensjon av 10. desember 1982 har kyststatane suverene rettar til å utnytte ressursane i havet innanfor dei økonomiske sonene. Dei kyststatane som deler ein eller fleire fiskebestandar skal samarbeide om regulering og vern av bestandane.

Utvidinga av nasjonal fiskerijurisdiksjon til 200 nautiske mil på slutten av 1970-talet førte såleis til ein overgang frå fleirsidige forhandlingar innan ramma av NEAFC til tosidige forhandlingar mellom dei kyststatane som saman har suverene rettar til fiskebestandane. Dette inneber at såkalla tredjeland, som ikkje har kyststatsrettar i det aktuelle området, ikkje tek del i avgjerder om forvaltninga av bestandane slik dei gjorde tidlegare.

Kyststatane har ei plikt til å fremje ei forsvarleg ressursforvaltning som samstundes skal ta omsyn til dei økonomiske behova til kystbefolkninga. Norske styresmakter legg vekt på dette når den norske fiskeripolitikken vert utforma. I tråd med dette fører Noreg årleg tosidige og fleirsidige forhandlingar med ei rekkje land om forvaltning og vern av fiskebestandar, om gjensidig fangstløyve og fiskekvotar, og om einsidig løyve for fiskarar i nokre

land til å fiske i dei norske 200 nautiske mil-sonene. Noreg har inngått ulike typar fiskeriavtalar som opnar for utanlandsk fiske i norske havområde. Noreg har mellom anna inngått avtalar om forvaltning av felles fiskebestandar og kvotebyte på eksklusive bestandar med Russland og EU og avtalar om gjensidige fangstrettar med Færøyane, Grønland og Island (for meir informasjon om rammeavtalane, sjå St.meld. nr. 49 (1994-95)).

Stortinget gav 11. juni 1996 samtykke til ratifikasjon av FN sin havrettskonvensjon av 10. desember 1982 og FN-konvensjonen av 4. desember 1995 om fiske på det opne hav, som supplerer FN sin havrettskonvensjon av 10. desember 1982. FN-avtalen om fiske på det opne hav forpliktar også til samarbeid om forsvarleg forvaltning av vandrande og langt migrerande bestandar. Noreg har derfor i aukande grad teke del i samarbeidet i ulike relevante internasjonale organisasjonar.

2.1 Overordna hovudliner i fiskerisamarbeidet med omverda

Som betydeleg havnasjon har Noreg eit stort ansvar for, og viktige interesser i, korleis det internasjonale samfunnet sitt forhold til bruk og vern av havet utviklar seg. Dei viktigaste utfordringane er å få gjennomslag for føre-var-prinsippet, prinsippet om berekraftig bruk og økosystembasert forvaltning. Det er derfor eit hovudmål for Noreg å ha ei internasjonal rolle som ivareteke våre interesser og vårt ansvar som havnasjon og kyststat på ein heilskapleg måte. Noreg har store og produktive havområde og betydeleg kunnskap om forvaltning av havmiljø og fiskeressursar. Derfor er det viktig å ha ein heilskapleg norsk havpolitikk og å få gjennomslag for norsk politikk internasjonalt. I botn for dette ligg at Noreg må bidra til berekraftig forvaltning av fiskeressursane internasjonalt.

Det er tre overordna mål som ligg til grunn for Noreg sin medverknad i dei ulike forhandlingsprosessar og internasjonale ressursforvaltningsfora.

- Å sikre Noreg ein rettferdig del ved kvotefordeling av felles regulerte bestandar, i første rekkje basert på sonetilhøyrselfprinsippet.

- Å sikre ein tilfredsstillande kontroll og handheving innan dei forvaltningsregime som Noreg deltek i.
- Å fremme norske prinsipp for forvaltning av levande marine resursar, i første rekkje prinsippet om berekraftig forvaltning basert på best tilgjengeleg vitskapleg kunnskap og prinsippet om økosystembasert forvaltning.

Det er særleg tre saksfelt som har fått mykje merksemd dei seinare åra. For det første vil vi i denne meldinga gjere greie for kampen mot ulovleg, urapportert og uregistrert fiske. Dette er ei sak regjeringa har arbeidd med i fleire år, og dette arbeidet vil halde fram. For det andre har Noreg i 2008 særleg sett utkast av fisk på dagsorden. Eit tredje område det er naturleg å omtale særskilt er internasjonale havmiljøprosessar der Noreg etter kvart har fått ei sentral rolle. Desse sakene vert omtala på slutten av dette kapitlet.

2.2 Oppretting av dei økonomiske sonene

Ved kgl. res. av 17. desember 1976 vart Noreg si økonomiske sone på 200 nautiske mil oppretta med verknad frå 1. januar 1977. Vidare vart det ved kgl. res. av 3. juni 1977 oppretta ei fiskevernsona på 200 nautiske mil rundt Svalbard med verknad frå 15. juni 1977. Ved kgl. res. av 23. mai 1980 vart ei fiskerisona på 200 nautiske mil rundt Jan Mayen oppretta med verknad frå 29. mai 1980.

2.3 Regulering av utanlandsk fiske i norske jurisdiksjonsområde

Det er eit generelt forbod mot fiske i Noreg si økonomiske sone og i fiskerisona rundt Jan Mayen for fiskarar som ikkje er norske statsborgarar. Regjeringa kan likevel fastsetje forskrifter som opnar for eit regulert og avgrensa utanlandsk fiske i

Figur 2.1 Viser dei ulike sonene under norsk jurisdiksjon og dei internasjonale havområda Smottholet i Barentshavet og Smotthavet i Norskehavet

samsvar med dei fiskeriatvitalane som er inngått med andre land.

I forskrift av 13. mai 1977 «om utlendingars fiske og fangst i Noregs økonomiske sone» er det fastsett detaljerte reglar for utøvinga av fisket. Det er krav om lisens for utanlandske fartøy som skal fiske i norsk sone for å sikre at fangsttinnssatsen er i samsvar med dei tildelte kvotane, og for å gjere det mogleg med ein effektiv kontroll. Utanlandske fartøy skal sende fangstrapportar til norske styresmakter i samsvar med særskild forskrift.

I forskrift av 23. desember 1980 «om utlendingars fiske og fangst i fiskerisone ved Jan Mayen» er det fastsett detaljerte reglar for utanlandsk fiske i fiskerisone rundt Jan Mayen. Dette regelverket er i hovudsak samanfallande med reglane for utanlandsk fiske i Noreg si økonomiske sone.

Forskrifter for fiskevernsona ved Svalbard er sette i verk på eit ikkje-diskriminerande grunnlag for både norske og utanlandske fartøy. Det er fastsett forskrifter for rapportering av fangstar, bruk av reiskapar, reglar om minstemål og område med forbod mot fangst for å verne om ungfisken. Frå 1986 er det fastsett årlege kvotereguleringar i fiskevernsona for fiske etter norsk-arktisk torsk. Frå og med 1995 har ein av omsyn til bestandssituasjonen fastsett forbod mot fiske etter blåkveite, sild, lodde, og frå 1997 vart det også innført eit forbod mot fiske etter uer.

I forskrifter av 19. juli 1996 vart rekefisket ved Svalbard regulert gjennom fastsetting av grenser for innsats i fisket. Etter forskriftene kan berre nasjonar som har drive eit tradisjonelt fiske etter reker ved Svalbard delta i dette fisket med eit avgrensa tal på fartøy (Canada, Færøyane, Grønland, Island, EU, Noreg og Russland). For å motverke at rekefisket ekspanderer, vart rekefisket frå 1997 for dei aktuelle landa også regulert med fiskedøgn. Av same årsak vart maksimalt tal for tilletne fiskedøgn redusert med 30 % frå 1. januar 2006.

2.4 Kontroll av fiske i norske jurisdiksjonsområde

I St. prp. nr. 1 (1996-97) heiter det: «Innen området ressursforvaltning er hovudmålet å legge til rette for et forsvarlig ressursuttak som sikrer et høyt varig utbytte fra ressursene». For å kunne nå dette målet for ressursforvaltninga, trengst det informasjon om og kontroll med alt ressursuttak i norske jurisdiksjonsområde. Fysisk kontroll med all fiskeaktivitet er ein sentral del av det norske

systemet for kontroll og handheving. Dette inneber kontroll på alle nivå, til havs, under landing og ved omsetning av fiskefangstar.

I Noreg har Fiskeridirektoratet ansvaret for ressurskontrollen saman med Kystvakta og salslaga. Kontrollverksemda til fiskeristyresmaktene vert gjennomført av Kontrollseksjonen i Fiskeridirektoratet og den ytre etaten til direktoratet med sju regionkontor, inklusive eit inspektørkorps langs kysten.

Kystvakta er underlagt Forsvarsdepartementet. Kystvakta har ansvaret for ressurskontrollen på havet. Frå 1996 er Kystvakta utvida med ei indre kystvakt som skal gjennomføre fiskerioppsynet innanfor grensa for sjøterritoriet på 12 nautiske mil. Fiskerioppsynstenesta til den indre kystvakta skal etter planen kombinerast med ei rekkje andre oppgåver, bl.a. for politi-, toll- og miljøstyresmaktene.

Salslaga har ansvar for all førstehandsomsetning av fisk i Noreg, og salslaga utfører ein viktig del av kontrollarbeidet.

I internasjonale samanhengar vert det norske systemet med nært samarbeid mellom Fiskeridirektorat, Kystvakt og salslag ofte framheva som ein særskild modell for god ressurskontroll.

Fiskeridirektoratet står for kontroll ved landing av fangstar, og har også ein viss kontroll på sjøen i særlege område og i spesielle fiskeri. Direktoratet har også ansvar for kvotekontrollsystemet både for utanlandske og norske fartøy. Dei ulike salslaga har eit kontrollansvar i samband med omsetning og eksport av fisk. Utanlandske styresmakter har kontrollansvaret når norske fartøy leverer fangst i utanlandske hamner og når norske fartøy fiskar i jurisdiksjonsområda til desse landa. Det nye opplegget for hamnestatskontroll som vart innført i NEAFC frå 1. mai 2007 og i 2009 i NAFO, gjev norske styresmakter eit kontrollansvar når det gjeld å verifisere fangst ved norske fartøy sine landingar i NEAFC-landa og i NAFO-landa sine hamner. Noreg skal også hente inn slik verifisering ved utanlandske landingar i Noreg.

Ein viktig del av kontrollen går føre seg under utøvinga av fisket. Det vert kontrollert at fisket skjer med rette reiskapar, til rett tid og på rett område. Også samansetjinga av fangsten vert kontrollert, likeeins at det ikkje går føre seg dumping eller neddreping av fisk. Under kvalfangsten var det frå 1993 til og med 2003 inspektørar på alle fartøy under heile fangstperioden. Med verknad frå 2004 er inspektørordninga på kvalfangstfartøya halvert. Frå 2006 vart talet på inspektørar ytterle-

gare redusert. Det er montert ferdsskrivarar (blue-box) på alle kvalfangstfartøya. Dette reduserer behovet for inspektørar. I andre fiskeri har Fiskeridirektoratet sett i verk ei ordning der dei har inspektørar om bord på enkelte norske og utanlandske fartøy i kortare eller lengre periodar.

Inspektørbasert kontroll vert no gjennomført på stikkprøvebasis på kvalfangstfartøya. For å få løyve til å delta på selfangst er det vilkår om at fartøyet må ha inspektør om bord under heile fangsten. Det er ein viktig del av kontrolloppgåva å sjå til at avlivinga skjer i samsvar med regelverket.

På enkelte artar går det føre seg eit omfattande fiske i indre norske farvatn. Det er derfor ei ordning der inspeksjonsfartøy frå Fiskeridirektoratet er til stades på desse fiskefelt. Ved landing vert fangstsamansetjinga kontrollert, og oppfiska kvantum vert belasta kvoterekneskapen.

For å føre kontroll med utanlandsk fiske i NØS etablerte Fiskeridirektoratet i 1977 eit kvotekontrollsystem som inneber at utanlandske fiskefartøy må sende ei rekkje ulike rapportar i samband med fiske i norske farvatn. På grunnlag av desse rapportane held Fiskeridirektoratet ved like databasen som mellom anna inneheld opplysningar om fiske- og fangstaktiviteten til utanlandske fartøy. Denne databasen er ein viktig reiskap for kontroll i norske jurisdiksjonsområde.

Utanlandske fartøy som får løyve til å fiske i norske jurisdiksjonsområde er pålagde å rapportere fangstane til Fiskeridirektoratet. Denne rapporteringsplikta inneber at når fartøya kjem inn i norsk sone skal dei melde frå om kor mykje fangst fartøyet har om bord (melding om fiskestart). Fangstane skal meldast i kilo rund vekt og i dei enkelte fiskeslag. I tillegg må fartøyet kvar veke rapportere kor mykje som er fanga i sona av dei ulike fiskeslaga (fangstmelding). Når fartøyet avsluttar fisket i NØS, må det før det seglar ut sende melding om dette til Fiskeridirektoratet og gi opp kor mykje fisk som er teken etter den siste fangstmeldinga (melding om avslutting av fiske). Alle desse meldingstypane vert kontinuerleg lagde inn i kvotekontrollsystemet, og gjev dermed Fiskeridirektoratet ei oppdatert oversikt over det utanlandske fisket i norske jurisdiksjonsområde. Det gjeld kor mange fartøy som deltek i fisket, kvar dei fiskar og opplysningar om fangst per fartøy og per nasjon. Systemet inneheld såleis også dei opplysningane som er kravde for å stanse utanlandsk fiske når dei tildelte kvotane er oppfiska.

Frå 2000 har Fiskeridirektoratet gjennom satellittsporing også kunnskap om kvar fartøya opp-

held seg i norsk jurisdiksjonsområde og kan derfor setje i verk meir målretta kontroll.

Kystvakta har direkte tilgang til dei opplysningane som er lagra i databasen i kvotekontrollsystemet og satellittsporingdatabasen. Opplysningane vert under kontroll på feltet haldne opp mot opplysningane som går fram av fangstdagboka til fartøyet, eventuelle sluttsetlar og innhaldet i lasterommet eller lastetankane på fartøyet. Når desse opplysningane ikkje er i samsvar med kvarandre kan Kystvakta reagere med åtvaring, fartøyet kan haldast tilbake, eller saka kan meldast til politiet, alt etter kor grov krenkinga er. Kvotekontrollsystemet og satellittsporingsopplysningane er såleis særskild viktige reiskapar i det kontrollarbeidet Kystvakta gjennomfører.

Utanlandske fartøy skal når fiske vert avslutta i NØS nord om 62°N, melde seg til Kystvakta for kontroll på eitt av sju kontrollpunkt. Som ein del av rapporteringsordninga i dette området skal fartøya sende melding om framstilling for kontroll (kontrollpunktmelding) tolv timar før dei kjem til kontrollpunktet. For ringnotfartøy er fristen fire timar. Ordninga vart innført for å sikre generelt betre kontroll med fangstuttaket i NØS nord om 62°N, og fordi norske styresmakter visste at det gjekk føre seg kvoteunndragingar frå utanlandske fartøy som fiska i NØS nord om 62°N.

På grunn av behovet for betre kontroll med makrellfisket i NØS sør om 62°N, vart ei tilsvarande ordning sett i verk 19. juli 1995 for makrellfisket i Nordsjøen. Av omsyn til råstoffet må eit kontrollregime i Nordsjøen utformast noko annleis enn ordninga nord om 62°N. Etter regelverket skal utanlandske fartøy med makrellisens melde seg for kontroll i eitt av tre nærare definerte område, med ei varslingsstid på fire timar før fartøya kjem til kontrollområdet, eller før fartøyet kjem til landingsstad i Noreg. Ordninga gjeld også når eit fartøy med makrellisens fiskar annan pelagisk fisk, så som nordsjøsild. I 2005 vart ordninga utvida til å også gjelde for utanlandske fartøy som er lisensierte for fiske etter sild sør for 62°N i den perioden makrellfisket er ope.

Erfaringane syner at ordningane med sjekkpunkt sør og nord om 62°N i NØS har medverka positivt til å redusere kvoteunndragingane frå utanlandske fartøy.

2.5 Kontrollsamarbeid

Kontroll med ressursuttaket på felles fiskebestandar krev eit nært samarbeid mellom dei landa

som deler ressursane. Eit slikt samarbeid er inngått med begge dei to partane som Noreg deler viktige fiskeressursar med: Russland og EU. Noreg har også inngått avtalar om kontroll direkte med enkelte medlemsland i EU og fleire andre statar. Noreg har kontrollavtalar med Irland, Danmark, Sverige, Nederland, Storbritannia, Frankrike, Tyskland, Polen, Portugal, Litauen, Russland, Færøyane, Island, Grønland, Canada og Marokko.

Kontrollavtalen som vart undertekna mellom Noreg og Portugal 16. februar 2006, representerer ei oppdatering av slike avtaler, og er den første avtalen Noreg inngår som også omfattar gjensidig rapportering av landingar av fisk frå tredjelands fartøy. Etter dette tidspunktet er eksisterande avtalar reviderte etter tur for å få med tredjelands fartøy. Dette er frå norsk side eit viktig bidrag i arbeidet med å få kontroll over det ulovlege fisket i Barentshavet og over landingar av fisk til europeiske hamner. Den nye generasjonen av kontrollavtalar inneber og at partane skal samarbeide om å kjempe mot ulovleg fiske. Bilateralt samarbeid har vore viktig for den nedgangen i urapportert fiske som har skjedd i 2007 og 2008.

Satellittsporing av fiskefartøy er eit nytt og viktig framsteg i kontrollarbeidet. Det ligg no føre satellittsporingssavtalar mellom dei landa som har felles fiskeriinteresser i Nordaust-Atlanteren. Plikta til å spore er gjennomgåande knytt til fartøy over 24 meter største lengd, men det arbeidast for å få grensa redusert til 15 meter største lengd.

Fiskeridepartementet innførte frå 1. juli 2000 satellittovervaking av alle norske fiske- og fangstfartøy over 24 meter. Desse fartøya er underlagte sporing i område både under norsk og utanlandsk fiskerijurisdiksjon. Vidare vil alle norske fartøy, uansett storleik, sporast ved fiske i internasjonalt farvatn. Det er også krav om satellittsporing av alle fartøy i NEAFC-området. I NAFO-området er det krav om 100 % dekning av satellittsporing og bruk av observatørar på alle fartøy.

2.6 Arbeidet mot ulovleg, urapportert og uregulert (UUU) fiske

Ulovleg, urapportert og uregulert (UUU) fiske er ei betydeleg utfordring for berekraftig forvaltning av fiskeria, og har ei rad negative effektar for bestandane, det marine økosystemet, fiskerinæringa og forvaltninga. FN sin organisasjon for ernæring og landbruk, FAO, har definert UUU slik i sin handlingsplan mot UUU-fiske:

Ulovleg fiske er fiskeaktivitetar som er

- utførde av eit nasjonalt eller utanlandsk fartøy i havområde under ein stats jurisdiksjon, utan løyve av denne staten, eller i strid med staten sine lover og reglar
- utført av fartøy som er flagga til statar som er medlem i ein relevant regional fiskeriforvaltningsorganisasjon, men som opererer i strid med bevarings- og forvaltningstiltak vedtekne av denne organisasjonen og som statane er bundne av, eller relevante folkerettslege føresegner,
- i strid med nasjonal lov eller internasjonale plikter, inkludert plikter for samarbeidsstatar til ein relevant regional fiskeriforvaltningsorganisasjon.

Urapportert fiske er fiskeaktivitetar som

- ikkje er rapporterte, eller som er feilrapporterte, til den relevante nasjonale styresmakt, i strid med nasjonale lover og reglar, eller
- er utført i kompetanseområdet til ein relevant regional fiskeriforvaltningsorganisasjon og som ikkje er rapporterte, eller som er feilrapporterte, i strid med organisasjonen sine rapporteringsprosedyrar.

Uregulert fiske er fiskeaktivitetar som er

- utførde i konvensjonsområdet til relevant regional fiskeriforvaltningsorganisasjon, av statslause fartøy, eller av fartøy som er flagga til ein stat som ikkje er medlem av den relevante organisasjonen, eller av andre som driv med fiske, på ein måte som ikkje er i samsvar med eller som motverkar denne organisasjonen sine forvaltningstiltak, eller
- utførde i område eller på fiskebestandar der det ikkje ligg føre brukande bevarings- eller forvaltningstiltak, når slike fiskeaktivitetar skjer på ein måte som ikkje er i samsvar med statane sitt folkerettslege ansvar for bevaring av dei levande marine ressursane.

UUU-fiske omfattar alle aktivitetar som kan falle inn under ein eller fleire av desse kategoriane.

Noreg er ein aktiv pådrivar i kampen mot UUU-fiske. Då FAO i 2001 laga aksjonsplan for å kjempe mot UUU-fiske, var Noreg ein viktig premissleverandør. Vi har etter dette lagt vekt på å implementere reglar nasjonalt og regionalt som kan motverke UUU-fiske.

Bilateralt har Noreg inngått ei rekkje kontrollavtalar med land i Europa, Afrika og Nord-Amerika. Desse avtalane er viktige i kampen mot UUU-fiske.

Med norske auge har problema med å få slutt på UUU-fiske vore størst i Barentshavet, der det er sett inn omfattande ressursar i arbeidet med å avdekkje omfanget av kriminaliteten og å nedkjempe den. Fiskeridirektoratet har gjennom eit omfattande analysearbeid rekna ut at ca 100 000 tonn nordaust-arktisk torsk kvart år frå 2002 til 2005 er fiska utanom kvotane avtalt mellom Russland og Noreg. Bilateralt har samarbeidet med Russland, EU og andre land med fiskeriinteresse i det nordaustlege Atlanterhavet vorte styrkt. Dette samarbeidet mot UUU-fiske er godt og har vore avgjerande for den store reduksjonen av slikt fiske i Barentshavet dei siste to åra.

Noreg har brukt mykje tid og krefter på arbeidet mot UUU-fiske i regionale fiskeriforvaltingsorganisasjonar. Her kan tiltak som innføring av satellittovervaking av fiskefartøy, skjerpa reglar for rapportering, svartelisting av UUU-fartøy, minimumsstandardar for hamnestatskontroll og avgrensa tilgang til omlasting til havs nemnast. Mange av desse elementa er òg inkorporerte i dei bilaterale avtalane. EU-kommisjonen har nyleg lagt fram fleire offensive og omfattande forslag til tiltak. Når det no ser ut til at EU-kommisjonen har endra politikken sin, bør Noreg samarbeide og koordinere tiltaka med EU, både bilateralt og i andre internasjonale fora.

Global hamnestatsavtale

Noreg har sett i gang ein prosess i FAO for å etablere ein global avtale om kontroll av fiskefartøy som ligg i hamn. I september 2007 vart det halde ein ekspertkonsultasjon der eit utkast til slik avtale vart utarbeidd. Dette utkastet danna grunnlaget for nye drøftingar gjennom såkalla tekniske konsultasjonar der alle FAO sine medlemsland deltek. Dette vart gjort i juni 2008, januar 2009, under møta i FAO sin fiskerikomité i mars, og i mai 2009. Ein har enno ikkje klart å semjast om alle punkta i avtalen, fordi nokre land har problem med å godta at også andre fartøy enn fiskefartøy, til dømes handelsfartøy, skal vere omfatta av regimet. Likevel tek ein sikte på å semjast om dette i løpet av 2009, slik at ein då kan innføre ein global hamnestatsavtale. Mange U-land vil oppleve utfordringar knytt til implementering av avtalen og vil truleg trenge støtte og opplæring, anten gjennom FAO eller direkte. FAO er alt i gong med regionale program der ein tek føre seg dei viktigaste elementa i utkastet til ein global avtale.

Svartelisting av fartøy og statar

Noreg byrja med svartelisting av UUU-fartøy allerede i 1994, som eit våpen i kampen mot UUU-fiske i Smøtholet. Seinare introduserte vi systemet på regionalt nivå, og no nyttar storparten av dei regionale fiskeriforvaltingsorganisasjonane svartelister som tiltak mot UUU-fiske. I dag er mellom 80 og 90 statar involverte i systemet med svartelister. Svartelistene som vert ført av NEAFC er den direkte årsaka til at fartøy med fordelsflagg (bekvemmelighetsflagg) ikkje lenger deltek i fisket etter uer i internasjonalt farvatn sør for Island (Irmingerhavet).

Fartøy som driv med UUU-fiske opererer ofte i område forvalta av fleire regionale organisasjonar, og UUU-fangst vert gjerne landa utanfor det området som fangsten vart teken i. Av den grunn arbeider Noreg for å etablere ei global svarteliste. Dette er også vurdert av somme globale organisasjonar, som FAO, IUCN (Verdas naturvernunion) og MCS Network (Monitoring, Control and Surveillance Network), men til no har politiske og juridiske utfordringar hindra arbeidet med å få på plass ei slik liste.

Det vert frå norsk side arbeidd for at regionale forvaltingsorganisasjonar innan fiskeri anerkjenner svartelistene til kvarandre. På denne måten vil ein indirekte skape ei global liste. Strategien har vore at ein først skal få til eit slikt samarbeid mellom organisasjonar som forvaltar vandrande førekomstar, som CCAMLR, NAFO, NEAFC og SEAFO, og etterkvart også mellom dei såkalla tunfiskorganisasjonane. Det endelege målet å slå det heile saman til ei liste. Arbeidet har gitt positive resultat, men det står enno ein god del arbeid att før det ligg føre ei operativ, global liste.

ICCAT har i mange år svartelista statar som opptre i strid med regelverket til organisasjonen. Til dømes har det vore forbode for medlemmene i ICCAT å importere atlantisk tunfisk frå namngjevne statar.

CCAMLR har mellom anna vedteke ein resolusjon der partar vert oppmoda til å forby landing og omlasting av fangst frå identifiserte statar. Utviklinga går meir og meir i retning av å identifisere statar som undergrev regelverket til denne forvaltingsorganisasjonen, og så setje i verk handelsiltak mot dei identifiserte.

Handelstiltak

På årsmøtet i CCAMLR i 2007 foreslo EU at ein skulle setje i verk tiltak mot statar som handlar

med patagonisk tannfisk utan å delta i fangstdokumentasjonssystemet i CCAMLR. Forslaget byggjer i stor grad på reglar vedtekne i ICCAT og fekk brei støtte, men det vart reist spørsmål om korleis dette kan gjennomførast utan å kome i strid med internasjonale handelsreglar, mellom anna i WTO (Verdas handelsorganisasjon). Etter GATT-avtalen artikkel XX kan det gjerast unntak frå det generelle forbodet for tiltak som er naudsynte av omsyn til ressursforvaltning. Ved utforminga av tiltak må ein då sørge for at desse er naudsynte og står i høve til handlinga. Tiltaka må vere utforma slik at det er mogleg for U-land å implementere regelverket. Slike tiltak er ikkje vedtekne enno, men dette er eit godt døme på nye og viktige element i den globale kampen mot UUU-fiske.

Vidare vedtok EU eit omfattande regelverk om krav til fangstsertifikat i 2008. Etter dette regelverket skal det, før fisk vert tillate importert, krevjast sertifikat på at fisken er lovleg fanga. Dette kravet skal gjelde for all villfanga fisk. Regelverket trer i kraft 1. januar 2010, og det vert gjennom handlingar og samarbeid med EU-kommisjonen arbeidde med utforming av regelverk for den praktiske iversettinga i Noreg.

Sporing av fisk og fiskeprodukt er andre viktige handelstiltak i denne kampen. Førebels er desse tiltaka knytt til fiskeslag med særskild høg verdi, patagonisk tannfisk og tunfiskartar, men det er venta at slike tiltak òg vil kunne verte retta mot fiskeslag som torsk, hyse, kveite med fleire.

I tillegg arbeider fleire og fleire private aktørar, spesielt store supermarknadskjeder, aktivt for å unngå handel med UUU-fisk.

Di meir merksemd retta mot handel, di større vert problema for land med svak fiskeriforvaltning og dårlege kontrollsystem. Mange U-land risikerer å verte utstengde frå viktige marknader ettersom dei har problem med å prove at fisken ikkje er UUU-fisk eller at han er hausta på berekraftig vis. Gjennom fleire prosjekt støttar Noreg FAO for å få u-land i stand til dette.

Ansvar for borgarane

Den internasjonale utviklinga går i retning av å rette meir merksemd mot aktiviteten til eigne borgarar i høve til UUU-fiske, ut frå at ein no innser at det vil vere vanskeleg å vinne bukt med fiske under såkalla fordelsflagg. Dette er i samsvar med aksjonsplanen til FAO. CCAMLR og ICCAT har regelverk som inneber plikt for medlemslanda til å etablere og gjennomføre kontrolltiltak for å av-

dekkje om borgarar i medlemslandet er involverte i UUU-fiske, og til å reagere mot dette dersom det vert avdekka. Lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (Havressurslova) gjev heimelsgrunnlag for å gjennomføre desse tiltaka i Noreg.

Samstundes vil dei som er involverte i UUU-fiske sjeldan vere involverte i fiskerimiljøet i heimlandet. Det kan difor vere svært vanskeleg å avdekkje slik aktivitet. Problema vert forsterka av stadige eigarskifte og bruk av stråselskap.

Flaggstatansvar

Fleire land, ofte U-land, gjennomfører ikkje flaggstatkontroll i tilstrekkeleg grad. Mot ei rimeleg avgift kan fiskefartøy verte førte inn i deira register utan at det vert stilt spørsmål om kva aktivitet dei vil drive. Dette er ofte land som ikkje har ratifisert internasjonale avtalar for å bevare ressursane i havet, og som heller ikkje er medlem av relevante regionale fiskeriorganisasjonar. Aktørar vil ofte nytte slike flagg for å unngå å vere bundne av internasjonale avtalar og forvaltningstiltak sette i verk av forvaltingsorganisasjonar innan fiskeri. Å ansvarleggjere flaggstatar står difor sentralt i arbeidet mot UUU-fiske. FAO skal no i gang med å utvikle internasjonale evalueringskriterium for flaggstatsansvaret og å utarbeide tiltak mot fartøy med flagg der flaggstaten ikkje oppfyller desse kriteria. Regjeringa vil prioritere dette arbeidet.

Kontroll- og handheving

Effektive regime for kontroll og handheving er avgjerande for å lukkast i kampen mot UUU-fiske. Regulering vil ofte ha liten effekt dersom ho ikkje vert følgt opp av effektiv kontroll og sanksjonar.

Satellittovervaking som reiskap til bruk i kontroll med fiskefartøy er no allment akseptert og i bruk globalt, særleg i høve til store fartøy. Neste mål er at nye fartøygrupper skal omfattast av overvakinga, og det vert no arbeidd med enklare overvakingssinnretningar for små fartøy med avgrensa mobilitet. Vidare vert det arbeidd med å betre kontrollen med omlasting til havs og med transport av fisk og fiskeprodukt. For transport kan det vere særskilde juridiske utfordringar i å finne balansen mellom retten til fri navigasjon og kyststaten si plikt til og behov for ei ansvarleg ressursforvaltning.

I Noreg har vi i mange år vore særskild opptekne av kontroll til havs gjennom Kystvakta. Slik kontroll er berre mogleg i velutvikla land med

god økonomi. Å etablere ei operativ kystvaktteneste som også har ansvar for fiskerikontroll i U-land er nesten utenkjeleg. Det må difor rettast mykje meir merksemd mot hamnestatskontroll (kontroll med landing), ettersom dette er ein kostnads-effektiv måte å kontrollere at fiskerireguleringa vert følgd. All fangst må takast til hamn, og Noreg har gode røynslar med slik regulering. På denne bakgrunnen har vi teke initiativ til prosessen med å få på plass ei global bindande avtale om hamnestatskontroll.

Når det gjeld det operative kontrollarbeidet retta mot overfiske i Nordsjøen, Norskehavet og Barentshavet, er innhenting og analyse av informasjon om fiskeriaktivitet, transport og handel, viktige instrument. Verknaden av dette arbeidet er tydeleg demonstrert gjennom arbeid utført av Fiskeridirektoratet og Kystvakta knytt til overfiske av torsk og hyse i Barentshavet.

Omfanget av UUU-fiske i Barentshavet er no kraftig redusert. Frå 2005 til 2007 vart overfisket av torsk redusert med 60 %, frå 100 000 tonn til 40 000 tonn. Store mengder informasjon om overfiske er send til russiske styresmakter. Denne informasjonen har vorte nytta av russiske styresmakter, noko som i fleire tilfelle har ført til omfattande straffereaksjonar.

Behovet for effektive operative samarbeidsordningar over grenser mellom kontrollstyresmakter innan fiskeri, og med andre etatar, er særskild viktig. Slikt samarbeid har framleis eit stort potensial for utvikling, og då særleg i førebygging av lovbrøt.

Fiskeridirektoratet etablerte våren 2009 eit nasjonalt FMC-senter (Fishing, Monitoring and Control/fiske-, overvaking- og kontrollsenter). Dette senteret skal ha 24-timars vaktordning og skal mellom anna verke som ein nasjonal koordinerings- og kommunikasjonssentral retta mot eigne og utanlandske kontrollstyresmakter.

2.7 Norsk arbeid for å redusere utkast av fisk

I mange år har den største utfordringa i forvaltningssamarbeidet mellom Noreg og EU vore at partane til dels forvaltar nordsjøbestandane på ulik måte. Noreg har eit utkastforbod i sine fiskerireguleringar, og har innført reguleringar for å unngå uønskt bifangst. EUs fiskarar er derimot pålagde å kaste ut fisk som er under gjeldane minstemål, fiska i strid med gjeldande bifangstreglar eller er av ein art der kvoten allereie er oppfiska.

Undersøkingar viser at fisk som vert kasta ut berre unntaksvis overlever. Utkast av fisk er derfor å sjå på som ei sløsing med ressursar. I tillegg vil ikkje fisken som vert kasta ut verte registrert i fangststatistikken, noko som gjev havforskarane eit mangelfullt talgrunnlag å basere bestandsestimata sine på.

Noreg innførte eit utkastforbod allereie i 1987. I starten omfatta forbodet torsk, men det har sidan blitt utvida til å gjelde alle kommersielt viktige bestandar. Årsaka til utkastforbodet var bestandssituasjonen for torsk i Barentshavet. Etter fleire svake årsklassar fekk ein i 1983 ei sterk årsklasse. Erfaring frå tidlegare viste at sterke årsklassar vart kraftig reduserte på grunn av utkast, noko ein ville unngå ein gong til. Første steg var etablering av eit program for midlertidig stenging av felt. Dermed lukkast det i åra 1984-1986 å få den sterke 1983-årsklassa gjennom den sårbare yngel- og ungfishperioden. Då fisken nådde minstemålet oppstod eit anna problem, nemleg utsortering (high-grading). Ved store fangstratar vart fiskarane freista til å behalde berre den største fisken medan dei kasta småfisken på havet. Dette var tillete under dåverande lovgjeving. Alle, inkludert fiskarane, såg på dette både som ressursløsing og som moralsk gale. Forbodet verka med ein gong inn på fiskarane si åtferd. Styresmaktene innsåg likevel at utkast av fisk ikkje opphøyrer på grunn av eit forbod. Det har difor i åra etter vorte utvikla ei rekkje tiltak for å unngå utkast.

Utkastforbodet vart vidareført i lov om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova), som gjev heimel for eit pålegg om at all fangst av fisk skal først i land. Ilandføringsplikta går fram av forskrift om utøving av fiske i sjøen av 22. desember 2004.

Dette inneber at all fangst av fisk skal først i land, med unntak av levedyktig fisk som er fanga i strid med føresegnar gitt i eller med heimel i havressurslova. Slik fangst skal straks sleppast på sjøen.

I dag omfattar forbodet mot utkast ei lang rekkje artar. Lista vart seinast utvida i samband med at havressurslova tok til å gjelde. Forbodet har dei siste 20 åra medverka til å sikre eit berekraftig fiske, og har påverka fiskarane sine haldningar til utkast og skadeverknader.

Det er utfordrande å handheve utkastforbodet. Fiskeriforvaltninga arbeider difor ut i frå ei heilskapleg tilnærming om å regulere fiskeria, slik at potensiell utkastfisk ikkje kjem med i fangstane. Dette kan vere fisk under minstemål, bifangst, som overstig tilleten innblanding, eller fisk som

fiskarane ikkje har kvote på, eller som det er forbode å fiske. Reguleringane som medverkar til å redusere risikoen for utkast, kan klassifiserast i fire kategoriar:

- Kvotegrunnlag
Forvaltninga må vurdere dei enkelte fiskeria etter det kvotegrunnlaget som er nødvendig og etter venta fangstsamansetning. Dette inneber at dei ulike fartøygruppene må tildelast kvotar på artar som ein ventar vil inngå i fangsten.
- Bifangst
 - bifangstkvotar
 - bifangstprosent
 - selektive reiskapar
- Skifte av fiskefelt
Om fangstsamansetninga ikkje er i samsvar med det kvotegrunnlaget eller det høvet til bifangst som er fastsett, pliktar fartøyet å skifte fiskefelt.
- Stengde område
Hovudårsaka til stengde område er vern av yngel og småfisk. Norsk fiskeriforvaltning opererer med ulike former for stenging.

Det er eit viktig element i det norske utkastregimet at det ikkje er ulovleg å lande ulovleg fanga fisk, men forvaltninga reagerer mot ulovleg fanga fisk med administrativ inndraging av fangst. Om forholda er meir alvorlege, det vil seie om fiskarane har vore aktlause eller fiska ulovleg med føreset, vert det reagert med vanlege straffereaksjonar som lovbrotsgebyr, førelegg eller fengselsstraff.

I 2008 har Noreg meir enn før retta merksemda mot utkast i andre land, særleg utkast frå EU-fartøy. Målet har vore å redusere risikoen for utkast og bidra internasjonalt med våre erfaringar i samband med eit utkastforbod. Dette har særleg vist seg i forvaltningssamarbeidet mellom Noreg og EU for 2009, der partane vart einige om ei rekkje tiltak som straks og på lengre sikt vil redusere utkastproblemet, særleg i Nordsjøen.

Tiltaka inkluderer blant anna introduksjon av «Real Time Closure» i Nordsjøen. Dette er eit system der område kan stengjast av for å verne yngel og småfisk. EU har i tillegg for første gong innført eit forbod mot utsortering (high-grading), og det må vi rekne som første steg mot eit utkastforbod. Noreg og EU vil også arbeide for å innføre meir selektive fiskereiskapar.

Innsatsen mot utkast vil truleg prege det alle-reie tette forvaltningssamarbeidet mellom partane i åra framover, sidan EU er i gong med å revi-

dere sin felles fiskeripolitikk (Common Fisheries Policy). I denne samanhengen vil EU vurdere å innføre eit utkastforbod i eigne farvatn, det er derfor viktig at Noreg opprettheld presset for å innføre utkastforbod dei neste åra.

Samtidig har Noreg teke initiativ for å få denne saka på dagsorden globalt. Det første initiativet var under forhandlingane om fiskeriresolusjonen i generalforsamlinga i FN hausten 2008. Etter eit norsk forslag vart det her semje om ein paragraf om ein handlingsplan mot utkast. Generalforsamlinga bad FAO sin fiskerikomité (COFI) i 2009 om å vurdere ein handlingsplan (International Plan Of Action – IPOA) mot utkast.

Dette la grunnlaget for at Noreg på FAO sitt fiskerikomitémøte (COFI) i mars 2009 kunne foreslå at ein utarbeider ein slik handlingsplan for globale retningslinjer for å redusere utkast. Forslaget frå Noreg går ut på å utvikle ein internasjonal handlingsplan, IPOA (International Plan of Action)/Technical Guidelines, for å redusere uønskt bifangst, utkast eller andre uønskte handlingar som fører til fiskedød. Sjølv om ein del land har etablert lovgiving for å redusere utkast, er framleis utkast av bifangst stort sett uregulert og urapportert på globalt nivå. Forslaget fekk brei støtte i FAO som no vil gå i gang med ein prosess som skal føre fram til globale retningslinjer på dette området. Dette er eit viktig tiltak får å sikre ei berekraftig forvaltning av fiskeressursane. Noreg vil ta ei sentral rolle i dette arbeidet.

2.8 Internasjonale havmiljøprosessar

Havmiljøprosessar generelt

Noreg er ein framstående havnasjon, og den internasjonale utviklinga har mykje å seie for oss. Samtidig har vi også eit ansvar for å ta vare på interessene våre på internasjonalt nivå. Utfordringane består mellom anna i å få gjennomslag for grunnleggjande prinsipp, til dømes slike prinsipp som vart vedtekne på utviklingstoppmøtet i Johannesburg i 1992. Dei omfattar mellom anna innarbeiding av føre-var-prinsippet, prinsippa om berekraftig bruk og ei økosystembasert forvaltning. Det å bruke marine nettverk av verneområde som eit verkemiddel for å verne marine ressursar, er no i utvikling i dei to næraste fiskeri- og havmiljøorganisasjonane våre (NEAFC, OSPAR).

Rammeverket for internasjonalt samarbeid om havspørsmål ligg til FN sin havrettskonvensjon frå 1982. Konvensjonen gjev kyststatane suverene

rettar over naturressursane innanfor ei økonomisk sone, og etablerer og vidareutviklar globale rettslege rammeverk for ei rekkje saksfelt, medrekna levande marine ressursar, kontinentalsokkelen, djuphavsbotten, forskning og havmiljøet.

Hovudtrekka i fiskeriregimet er at kyststaten får kontroll over ressursane innanfor den økonomiske sona og at desse rettane er balanserte av plikter til å bruke og forvalte ressursane på optimalt vis. I tillegg skal statane søkje å samarbeide om forvaltninga av bestandar som er delt mellom fleire lands soner. Eit veksande fiske på det opne havet på 1980-talet viste at regimet ikkje var konkret nok til at ein kunne få til dekkjande reguleringar av verksemda utanfor 200 nautiske mil-sonene.

Dette førde til at FN-konferansen for miljø og utvikling i 1992 (UNCED) oppmoda om å forhandle fram ei presisering av det globale regimet om fisket utanfor dei økonomiske sonene. Under generalforsamlinga vart det i 1993-1995 framforhandla ein FN-avtale om fiske på det opne havet (UN Fish Stocks Agreement). Forvaltningsprinsippa i avtalen gjeld også innanfor dei økonomiske sonene. Avtalen pålegg statane å bruke ei føre-var-tilnærming i fiskeriforvaltninga og viser til omsynet til bevaring av biodiversitet og økosystembasert forvaltning. Føre-var-tilnærminga skal skje ved å innføre referansepunkt i form av mål for bestandsstorleik for ulike bestandar. I det nordaustatlantiske området har ICES leia dette arbeidet. Forvaltninga av dei viktigaste kommersielle bestandane skjer i dag ut frå referanssmål på bestandsstorleik og beskatningsgrad. FN-avtalen pålegg vidare statane å delta i regionalt samarbeid om forvaltninga av vandrane fiskebestandar.

Generalforsamlinga i FN vedtek årlege resolusjonar om havmiljø og fiskerispørsmål som mellom anna gjev overordna retningslinjer for korleis

statar og regionale organisasjonar bør forvalte det marine miljøet. Eit tema som har blitt diskutert i mange fora internasjonalt sidan hundreårsskiftet, er fiske ved og øydelegging av sårbare økosystem (t.d. korallar). Generalforsamlinga vedtok i 2006 ein resolusjon som bad partane ta auka omsyn til sårbare botnhabitat. Dette resulterte i retningslinjer frå FAO for fiske ved sårbare djuphavshabitat, som dei regionale fiskeriorganisasjonane og statane innarbeider i sine regelverk. Hausten 2009 skal generalforsamlinga gjennomgå implementeringa av FN-resolusjonen. Noreg bidrog aktivt i utforminga av både FN-vedtaket og i FAO sitt utviklingsarbeid.

Marine spørsmål vert diskuterte i aukande grad i globale miljøavtalar. Konvensjonen om biologisk mangfald (CBD), avtalen om handel med trua dyreartar (CITES) og konvensjonen om migrerende artar (Bonnkonvensjonen) er alle eksempel på globale miljøavtalar som kan gjere vedtak knytt til forvaltninga av kommersielle fiskarartar.

Det vert lagt føringar for norske fiskeri gjennom vedtak og reguleringar i dei regionale organisasjonane for fiskeriforvaltning, mellom anna i den nærmaste organisasjonen i Nordaust-Atlanten, NEAFC. I tillegg har Konvensjonen om vern av havmiljøet i Det Nordaustlege Atlanterhavsområdet (OSPAR) eit generelt havmiljøansvar. Både NEAFC og OSPAR arbeider med oppretting av marint verna område i internasjonalt farvatn. Ein nyleg inngått avtale mellom dei to organisasjonane skal hjelpe til å konkretisere oppfølgingsansvaret der NEAFC har ansvar for fiskeriregulerande aktivitetar. Dette er ei oppfølging av FN sin regjeringsjefkonferanse i 2002 (Johannesburg), der det vart vedteke å opprette eit nettverk av marine verneområde både innanfor og utanfor statane sine økonomiske soner innan 2012.

3 Dei ulike fiskeriatvatalane for 2008

I tråd med dei etablerte rammeavtalane fører norske styresmakter kvart år forhandlingar med andre land.

Dei viktigaste tosidige forhandlingane for 2009 er førte med Russland, EU, Færøyane og Grønland. Det er også ført forhandlingar med EU på vegne av Danmark og Sverige om fiske i Skagerrak og Kattegat, og med EU på vegne av Sverige om ein avtale om svensk fiske i Noreg si økonomiske sone. Som følgje av det polske EU-medlemskapet frå 1. mai 2004 har Noreg sagt opp den tosidige rammeavtalen med Polen og avtalen opphøyrd frå 1. januar 2007.

Noreg har i 2008 også samarbeidd med Island og Grønland om gjennomføring av trepartsavtalen om regulering av lodde i området mellom Island, Grønland og Jan Mayen og med Island om kvotebyte og oppfølging i tråd med Smøtt-holsavtalen.

Det vart også i 2008 gjennomført fempartsforhandlingar om norsk vårgytande sild mellom Noreg, Island, Færøyane, EU og Russland. 13. november 2008 vart det undertekna ein kyststatsavtale for 2009.

Noreg tek vidare del i årlege trepartsforhandlingar om makrell med EU og Færøyane og i forhandlingane om internasjonale makrellreguleringar. Noreg har også vore med i forhandlingane som, etter fleire år, endeleg førte til ein avtale om eit internasjonalt forvaltningsregime for kolmule. Avtalen er vidareført mellom Noreg, Island, Færøyane og EU i 2009, og Russland har i 2009 slutta seg til partane si regulering av kolmule i NEAFC-området.

Noreg er medlem av og tek del i dei årlege møta i dei regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonane NAFO (Northwest Atlantic Fisheries Organization) og NEAFC (Northeast Atlantic Fisheries Commission). Noreg deltek i samarbeidet i IWC (International Whaling Commission) og NAMMCO (North Atlantic Marine Mammal Commission) om forvaltninga av kval. Som medlem i CCAMLR (Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources) er Noreg representert på møta til organisasjonen. Noreg tek også del i det internasjonale fiskerisamar-

beidet innan organisasjonen ICCAT (International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas) og i den regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonen SEAFO (Southeast Atlantic Fisheries Organization).

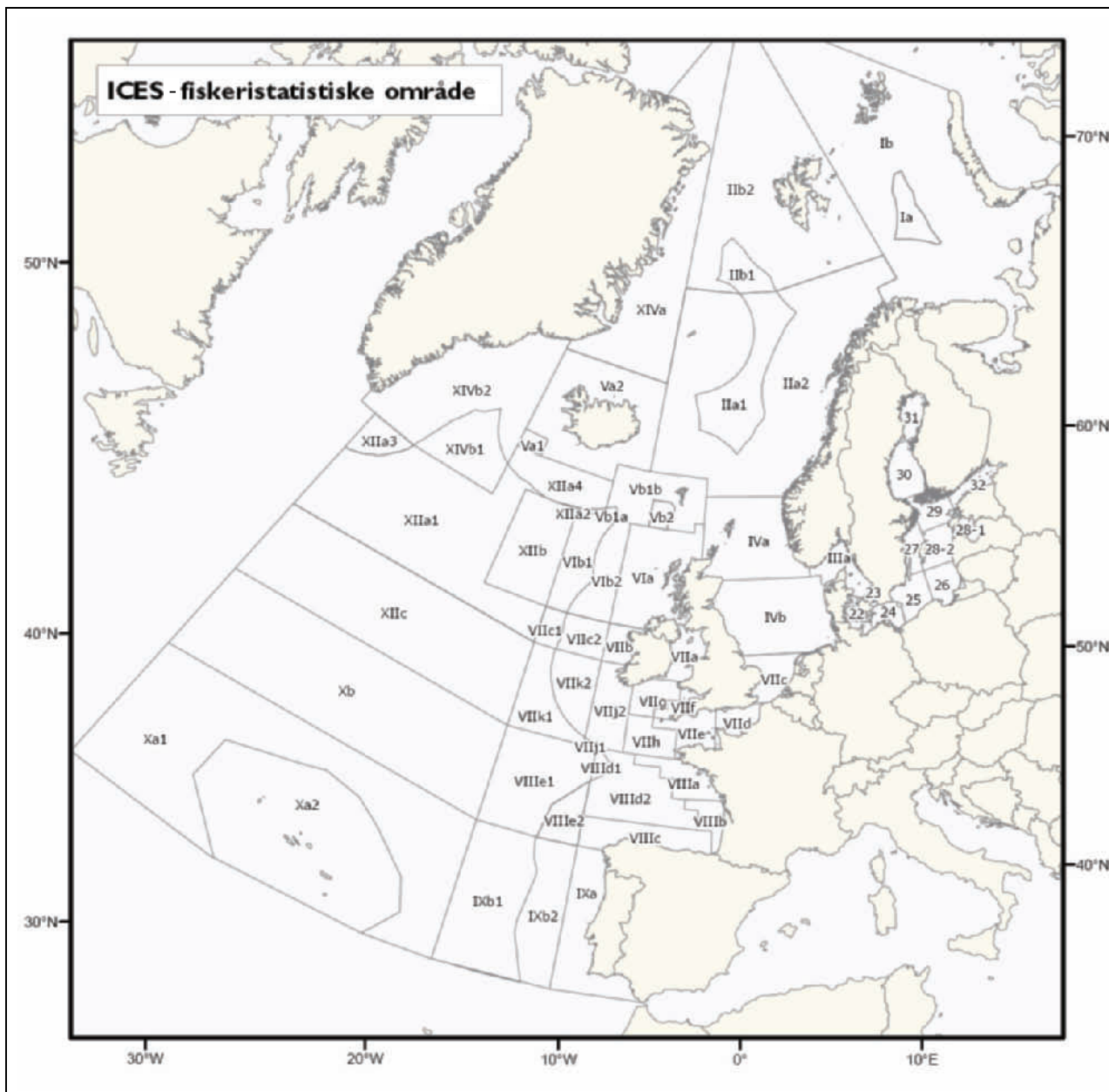
3.1 Det førebuande arbeidet

Noreg er medlem i Det internasjonale råd for havforskning, ICES. ICES er ein ubunden, vitenskapleg organisasjon som gjev regionale fiskeri- og miljøorganisasjonar, EU og statane ved Nord-Atlanteren råd om forvaltninga av dei marine ressursane og det marine miljøet i området. ICES hadde ein rådgivande komité for fiskeriforvaltning. Dette er no endra med etableringa av ACOM (Advisory Committee). Dette er nærmare omtalt i kapittel 4.1.4. ACOM hentar inn vitenskapleg bakgrunnsmateriale frå medlemslanda og arbeidsgruppa til ICES, og gjev årlege råd om fangstmengder for dei viktigaste fiskeslaga i Nordaust-Atlanteren.

Dei årlege forhandlingane Noreg fører med andre land er baserte på rådgjevinga frå ICES.

Figur 3.1 viser dei ulike statistikkområda som ICES nyttar i si rådgjeving.

Det ligg ei balansert vurdering til grunn for Fiskeri- og kystdepartementets utnemning av delegasjonar til dei forskjellige fiskeriforhandlingane som Noreg deltek i. Vurderinga byggjer i hovudsak på at dei partane forhandlingane vedkjem skal vere representerte, at delegasjonen må ha ein handterleg storleik, og dessutan forhandlingstaktiske omsyn. Tradisjonelt har delegasjonane bestått av representantar frå Fiskeri- og kystdepartementet, Utanriksdepartementet, Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet, Norges Fiskerikarlag, Norsk Sjømannsforbund, Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening og Norges Kystfiskerikarlag. Dei seinare åra har Kommunanes Sentralforbund og Sametinget vore medlem av delegasjonen for dei bilaterale forhandlingane med Russland. Kven forhandlingane kan seiast å vedkome vil like fullt kunne vurderast på sjølvstendig grunnlag frå år til år.

Figur 3.1 Dei ulike statistikkområda som ICES nyttar i si rådgjeving

Før forhandlingane med andre land om forvaltningsspørsmål startar, held Fiskeri- og kystdepartementet konsultasjonar med organisasjonane i næringa. På desse møta gjer ein greie for tilrådingane frå ICES, og opplegget for forhandlingane med dei enkelte landa vert drøfta. Her legg ein grunnlaget for kva som skal vere instruksjonen til forhandlingsdelegasjonen. Den endelege klareringa av instruksjonen er det fiskeri- og kystministeren som har ansvar for. Dersom særlege omsyn talar for det, rådfører fiskeri- og kystministeren seg med resten av regjeringa.

3.2 Kvotetavtalan for 2009

3.2.1 Noreg – Russland

Avtalar om gjensidige fangstkvotar

Dei viktigaste fiskebestandane i Barentshavet har eit utbreiingsområde som dekkjer norsk og russisk sone og fiskevernsona rundt Svalbard. År om anna er det også mogleg å fiske torsk i internasjonalt farvatn.

I regi av Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen fører Noreg og Russland årleg kvoteforhandlingar om totalkvotar for fellesbestandane i Barentshavet. Fellesbestandane er nordaust-

arktisk torsk, nordaust-arktisk hyse og lodde. Partane vart i 2007 einige om å forvalte kongekrabbebestanden kvar for seg i sine respektive økonomiske soner frå og med 2007. Partane er også einige om at resultata frå felles forskingsinnsats som gjeld bestandsvurderingar, migrasjon og innverknaden krabben har på økosystemet framleis skal drøftast på dei årlege sesjonane.

Partane avtalar også fordeling av kvotane mellom Noreg, Russland og tredjeland. Det er semje mellom partane om ei fast prosentvis fordeling av fellesbestandane. Etter avsetjing til tredjeland vert kvotane for nordaust-arktisk torsk og nordaust-arktisk hyse fordelte med 50 % til kvar av partane. Tredjelandskvoten av nordaust-arktisk torsk og hyse vert fordelt med 60 % til Noreg si økonomiske sone (NØS) og 40 % til Russland si økonomiske sone (RØS). Avtalen opnar for at partane kan fiske delar av sine kvotar på desse bestandane i sona til den andre parten. Loddebestanden er fordelt med 60 % til Noreg og 40 % til Russland.

Kvotavtalen for 2009 mellom Noreg og Russland vart underskriven i Bergen 16. oktober 2008.

Partane vart samde om ein totalkvote (TAC) for nordaust-arktisk torsk på 525 000 tonn i 2009, medrekna 21 000 tonn murmanskorsk. Dette er i tråd med beskatningsstrategien vedteken under den 31. sesjonen i fiskerikommisjonen og vidareutvikla under den 33. sesjonen. Den positive utviklinga med redusert overfiske sidan 2005 har vore eit vesentleg bidrag til ein beskjeden auke av kvoten for 2008 og ein betydeleg auke i 2009. Det er framleis grunn til å uroe seg over situasjonen for norsk kysttorsk. Kvoten for 2009 vart difor ikkje fastsett høgare enn til 21 000 tonn, som er det same som året før.

Det er sett av ein torskekvote til tredjeland på 71 800 tonn. Av dette kan 20 280 tonn fiskast i fiskevernsona ved Svalbard. Resten av kvoten til tredjeland er fordelt med 29 970 tonn til NØS og 21 550 tonn til RØS. Med overføring av ein del av den russiske kvoten til Noreg, er den samla norske kvoten av torsk nord for 62°N på 234 100 tonn.

Avtalen med Russland har redusert kvoten til forskings- og forvaltningsformål frå 11 000 tonn i 2008 til 9000 tonn i 2009 for kvar av partane.

For nordaust-arktisk hyse har Noreg og Russland avtalt ein totalkvote på 194 000 tonn, inklusiv forskingsfangst. Det er sett av ein hysekvote til tredjeland på 8900 tonn, som er delt med 5340 tonn til NØS og 3560 tonn til RØS. Russland har overført 4500 tonn nordaust-arktisk hyse til Noreg i 2009. Etter overføring er den norske kvoten på 93 050 tonn og den russiske på 84 050 tonn.

Noreg har tradisjonelt gitt Russland tilgang til å fiske store delar av torske- og hysekvotane sine i Noreg si økonomiske sone. Dette er både av biologiske omsyn (større fisk lenger vest), og av kontrollomsyn som er betre med ei vestleg fordeling av fisket. Av omsyn til balansen i kvotavtalen er Noreg og Russland også for 2009 samde om like høve til å fiske torsk og hyse i sonene til kvarandre. Såleis kan Russland fiske 140 000 tonn torsk og 20 000 tonn hyse av sine kvotar i Noreg si økonomiske sone, og Noreg har høve til å fiske det same kvantumet torsk og hyse i Russland si økonomiske sone.

I perioden 1993–1999 var det ikkje loddefiske i Barentshavet. I 1999 opna ein for eit eksperimentelt fiske av lodde innanfor ein kvote på 80 000 tonn, og i 2000, 2001 og 2002 vart kvoten auka til høvesvis 435 000, 630 000 og 650 000 tonn. For 2003 vart det fastsett ein kvote på 310 000 tonn lodde. Loddebestanden har store naturlege svingingar, og partane er einige om ikkje å fastsetje TAC høgare enn at det er 95 % sannsynleg at 200 000 tonn får høve til å gyte. På denne bakgrunnen, og i tråd med beskatningsstrategien, har partane bestemt at det ikkje skulle drivast noko kommersielt loddefiske i perioden 2004–2008. For 2009 er det i tråd med den vitskaplege rådgevinga, gjort vedtak om ein totalkvote for lodde på 380 000 tonn. I tillegg kjem ein kvote på 5000 tonn lodde til forskingsformål for kvar av partane.

I det russiske fisket på eksklusive norske bestandar i 2009, er Russland heller ikkje i år tildelt kvote for eit direkte fiske på snabeluer (*Sebastes mentella*) på grunn av den vanskelege situasjonen for bestanden. Russland sin kvote for bifangst av vanleg uer (*Sebastes marinus*) og snabeluer er vidareført frå i fjor og utgjer 2000 tonn. Vidare har Russland ein kvote på 15 000 tonn sei, der 8000 tonn i bifangst ved fiske av torsk og hyse, og 7000 tonn i direkte fiske. Russland har også ein kvote på 3000 tonn steinbit som anten kan takast i eit direkte fiske eller som bifangst.

Russland kan i tillegg fiske 10 268 tonn kolmule i Noreg si økonomiske sone og i fiskerisona ved Jan Mayen utanfor 12 nautiske mil. Russland kan vidare fiske 3000 tonn andre artar som bifangst.

I lys av bestandssituasjonen for blåkveite vil Russland føre vidare forbodet mot eit direkte fiske etter blåkveite i si eiga sone i 2009. Med unntak av eit avgrensa tradisjonelt kystfiske med konvensjonelle reiskapar, er det også i område under norsk fiskerijurisdiksjon forbod mot eit direkte fiske etter blåkveite i 2009. Russland opplyste om at dei ville gjennomføre eit avgrensa forsøksfiske på blåkveite i russisk økonomisk sone i 2009.

I det norske fisket på eksklusive russiske bestandar i 2009, har Noreg fått desse kvotane i russisk økonomisk sone: 25 000 tonn reker, 1200 tonn steinbit, 500 tonn flyndre for både direkte fiske og bifangst og 500 tonn andre artar som bifangst. Den norske kvoten på grønlandssel i Austisen er sett til 7000 vaksne dyr i 2008.

Noreg og Russland vart under den 35. sesjonen samde om å forvalte bestanden av kongekrabbe kvar for seg frå og med 2007. Noreg informerte den russiske part om at den norske totalkvoten ikkje var fastsett då forhandlingane vart førde. Den russiske part orienterte om at den russiske kvoten av kongekrabbe førebels var fastsett til 2 976 000 individ for 2009. Partane vart einige om at resultat frå felles forskingsinnsats på bestandsvurderingar, migrasjon, og innverknaden krabben har på økosystemet framleis skal vere eit tema under dei årlege sesjonane. Stortingsmeldinga vart handsama 3. mars 2008. Den norske kvoten for 2008 vart etter det sett til 1925 tonn hannkrabbar, 450 tonn skada hannkrabbar og 235 tonn hokrabbar. Det er første gong kvoten er fastsett i tonn. Ein reknar med at dette tilsvarar 679 000 hannkrabbar og 110 000 hokrabbar.

Kontroll

Innanfor ramma av Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen har Noreg og Russland dei seinaste åra gradvis utvida fiskerisamarbeidet til nye område. I 1992 vart partane samde om å innleie eit utvida samarbeid om forvaltnings- og kontrollspørsmål under fiskerikommisjonen. I 1993 vart dei samde om å etablere *Det permanente utval for forvaltnings- og kontrollspørsmål på fiskerisektoren*. Gjennom dette samarbeidet er ei rekkje konkrete tiltak sette i verk for å betre kontrollen med ressursane både på sjø- og landsida. Mellom anna er det etablert rutinar for eit auka samarbeid mellom kontrollstyresmaktene i dei to landa, inkludert utveksling av informasjon om fangst- og landingsdata.

Noreg og Russland innførte gjensidig satellittsporing av fiskefartøy frå 1. september 2000. Under forhandlingane i Tromsø i november 2000 underteikna partane eit memorandum om kontrollsamarbeid mellom Fiskeridirektoratet og Kystvakta på norsk side og russiske styresmakter (Murmanrybvod) og Grensetenesta på russisk side. Dette dokumentet formaliserer i stor grad samarbeidet om utveksling av informasjon og inspektørar, og styrkjer kontrollen med fiskeria i begge land. På grunn av omstruktureringar på

russisk side vart memorandumet korrigert i tråd med dette under den 34. sesjonen. Det reviderte memorandumet vart underteikna 16. oktober 2008.

Hovudsaka for det permanente utvalet i 2005 var å utarbeide ein analyse om «avtalte tiltak for betring av regulerings- og kontrollsystema i Barentshavet og Norskehavet», der ein skulle sjå på status for regulerings- og kontrolltiltak som eksisterer på fiskeriområdet og setje kriterium for å oppnå eit optimalt regulerings- og kontrollregime. Vidare skulle ein sjå på tiltak for å oppnå eit optimalt nivå på regulering og kontroll med fisket og analysere kva som kan skape vanskar for å få til eit slikt nivå.

Dei viktigaste momenta utvalet kom fram til er: Det må kunne utførast kontrollar som er eigna til å avdekkje dei mest alvorlege brot på reguleringane og det må følgjast opp med sanksjonar. Vidare må ein ha kontrollsamarbeid med tredjeland og utveksle kontrollinformasjon. Ein må og ha data-system som kan kommunisere informasjon automatisk. Til alt dette trengst det auka ressursar.

Under 37. sesjon i Bergen 13. oktober 2008, vart partane einige om følgjande for 2009:

«Partene orienterte hverandre om kontrollaktiviteten i sine farvann i 2008 med særlig vekt på omlasting og kvotekontroll. Man konstaterer at arbeidet med problemene med ulovlig fiske og omlasting i Barentshavet og Norskehavet viser en positiv utvikling, men problemene er ennå ikke løst.

Løpende utveksling av informasjon om omlastinger til havs og landinger i tredjelands havner av fisk som utgjør fellesbestander i Barentshavet og Norskehavet (ICES I og II) på fartøynivå. Den norske side er rede til å gjennomføre slik utveksling. Den russiske side mener at med innføring av havnestatskontroll og endring i russisk lovgivning, som fra 1. januar 2009 krever at man bringer fangete bioressurser fra russiske fiskefartøy inn til russisk tollområde, har behovet for utveksling av informasjon om omlastinger til havs og landinger i tredjelands havner mistet sin aktualitet.

Den russiske side informerte den norske side om at pilotprosjektet innenfor utveksling av satellittsporingsdata fra fangstfartøy i Barentshavet og Norskehavet (ICES I og II) på fartøynivå avsluttes 1. desember 2008. Pilotprosjektet har fungert tilfredsstillende siden 1. oktober 2006. Partene er enige om å fortsette arbeidet med undertegning av «Omforent protokoll om overenskomst mellom Norge og Russland innenfor saker som gjelder satellittsporingssystem på fangstfartøy». Den russiske

side vil informere den norske side om når de interne prosedyrer mht. omforening av ovennevnte protokoll er avsluttet.

Partene var enige om å videreføre samarbeidet i NEAFC med sikte på videreutvikling av regimet for havnestatskontroll vedrørende fiskeressursene i NEAFCs konvensjonsområde.

Partene var enige om å samarbeide om gjennomføring av inspeksjoner av fiskefartøyer i NEAFC-reguleringsområdet og Det tilstøtende området i Barentshavet under inspeksjon av fartøyer. Her skal partene i samsvar med Ordning (Vedlegg 6, Protokoll fra Det permanente utvalg av 19. – 23. mai 2008) og Instruks (Vedlegg 5, Protokoll fra 36. sesjon) gi inspektører fra en part anledning til å oppholde seg på den andre parts fartøyer for å gjennomføre inspeksjoner av fartøyer med egen stats flagg som driver fiske i NEAFC-reguleringsområdet og Det tilstøtende området i Barentshavet.

Partene er enige om å fortsette arbeidet med å etablere kontrollavtaler med relevante tredjeland for å få mer fullstendig informasjon om landinger i disse landene.

Partene understreket nødvendigheten av at det ble ført kontroll med overholdelsen av vedtatte tiltak. Regelbrudd som avdekkes ved kontroll vil medføre tilstrekkelige sanksjoner.

Partene er enige om å videreføre arbeidet i analysegruppen. Gruppen består av representanter fra Fiskeridirektoratet og Kystvakten på norsk side og Barentsevo-Belomorskoe territoriale avdeling av Goskomrybolovstvo og FSBs grenseavdeling i Murmansk fylke på russisk side. Ekspertene kan engasjeres i gruppens arbeid. Arbeidsgruppen skal i 2009 ha møter etter behov, men minst to ganger i året eller slik som formennene i kommisjonen bestemmer.

Arbeidsgruppen skal:

- samarbeide innenfor sammenstilling av informasjon på fartøynivå for norske og russiske fartøyer for å avdekke mulige brudd på fiskerilovgivningen;
- i samsvar med beslutning fra 36. sesjon utarbeide og fremlegge på 38. sesjon metoder for samlet analyse av satellittsporingsdata og informasjon om transport og landing av fisk i havner fra norske og russiske fartøyer;
- beregne totalt uttak av torsk og hyse i de aktuelle områder ved å anvende metoder for analyse av satellittsporingsdata og informasjon om transport og landing av fisk i havner.

Arbeidsgruppen rapporterer om sitt løpende arbeid på møtene i Det permanente utvalg og fremlegger rapport om sitt arbeid direkte til formennene i kommisjonen.

Partene er enige om å fortsette arbeidet i underutvalget under Det permanente utvalg for utarbeidelse av tiltak for å bedre kontroll og sikre anvendelse av straffetiltak i forbindelse med brudd på fiskeribestemmelsene i Barentshavet og Norskehavet. Utvalget består av, foruten fiskeri- og kontrollmyndigheter, av politi og påtalemyndigheter og toll- og skattemyndigheter. Partene har gitt formennene i Det permanente utvalg i oppdrag rettidig å definere omfanget av spørsmål for møtene i Underutvalget for å forberede og trekke inn nødvendige etater når det gjelder vurdering av disse spørsmål. Underutvalget rapporterer om sitt løpende arbeid på møtene i Det permanente utvalg.

Partene vil arbeide videre med å få representanter for de relevante myndigheter til å delta i underutvalgets møter.

Partene er enige om at for å oppnå større grad av harmonisering av kontrolltiltak er det nødvendig å gjennomføre gjensidig utveksling av inspektører som observatører i forbindelse med landingskontroll av fangster fra norske fartøyer i norske havner og fra russiske fartøyer i russiske havner.

Den russiske side informerte den norske side om at fra 1. januar 2009 blir det obligatorisk for norske fartøyer som fisker i RØS, å sende fangstrapporter en gang i døgnet, hver tiende dag og hver måned. Den russiske side vil innen 15. november 2008 informere den norske side om formatet for innsendelse av informasjonen.

Den norske side meddelte den russiske side om sin interesse for å åpne ytterligere ett kontrollpunkt i RØS, beliggende lenger mot nord enn det eksisterende kontrollpunktet. Den russiske side vil informere den norske side om prosedyren for å innlevere slik søknad.»

Sjølvs om det bilaterale fiskerisamarbeidet med Russland framleis er utfordrande, er det grunn til å understreke at det er oppnått reell framgang sidan 2006. Dette har og gjeve konkret utslag i redusert overfiske. I følge berekingar gjort av Fiskeridirektoratet har overfisket av torsk i Barentshavet vorte redusert frå ca 100 000 tonn i 2005, til 80 000 tonn i 2006, 40 000 tonn i 2007 og 15 000 tonn i 2008.

3.2.2 Noreg – EU (fisket i Nordsjøen, Barentshavet, vest av Dei britiske øyane og ved Grønland)

Strukturen i avtitalane

På grunnlag av rammeavtalen med EU om fiskeri, har Noreg frå 1978 og fram til i dag inngått årlege kvoteavtalar om Noreg og EU sitt fiske i Nordsjøen, Noreg sitt fiske vest av Dei britiske øyane og EU sitt fiske i Noreg si økonomiske sone i Barentshavet. Noreg vert også tildelt kvotar frå EU i grønlandske farvatn. Avtalen inneheld føresegnar om forvaltning av felles fiskebestandar og gjensidig løyve til å fiske i den andre parten si fiskerisone. Partane har såleis eit felles ansvar for å forvalte fiskeressursane i Nordsjøen, mellom anna ved årleg å fastsetje største tillatne fangstmengder (totalkvotar) for desse bestandane. Det har frå 1979 vore semje mellom Noreg og EU om delinga av totalkvotane for fellesbestandane av torsk, hyse, sei, kviting og raudspette i Nordsjøen. Partane kom i 1997 også fram til ein avtale om fast fordeling av totalkvotane for nordsjøsild.

Eit anna element i kvoteavtalen er byte av kvotar på dei eksklusive bestandane og på enkelte bestandar i Nordsjøen og vest av Dei britiske øyane. I denne utvekslinga av kvotar skal det vere balanse i dei gjensidige tildelingane.

Nivået og omfanget av kvotebytet er grovt sett ei vidareføring av tidlegare fiskemønster hjå partane, men nivået avheng også av variasjonar i storleiken på dei ulike bestandane.

I samarbeidet mellom Noreg og EU er det framleis område der det trengst felles tiltak for å betre fiskeriforvaltninga.

Etablering av forvaltningsplanar og betring av beskatningsmønsteret

Innanfor ramma av det bilaterale fiskerisamarbeidet er Noreg i ein prosess med EU i spørsmålet om langsiktige tiltak i forvaltninga av viktige kommersielle fiskebestandar i Nordsjøen. Det har vore ein tidkrevjande prosess frå einsidige norske merknader i dei årlege kvoteavtitalane, til eit meir forplikande samarbeid for å finne løysingar på problema. Noreg og EU inngjekk i 1997 ein avtale om forvaltning og fordeling av nordsjøsild. I 1999 vedtok Noreg og EU forvaltningsplanar for sei, torsk og hyse som legg fast bestandsnivå og tiltaksgrenser som grunnlag for å fastsetje kvotar. Forvaltningsplanane skal ivareta omsynet til ei forsvarleg forvaltning og bidra til føreseielege rammer. For 2009 vart partane, i tråd med råd frå

ICES, einige om reviderte forvaltningsplanar for sei og nordsjøsild.

I arbeidet med å forbetre beskatningsmønsteret i Nordsjøen er utkast av fisk eit særleg og samansett problem. Utkast skjer ofte når ein tek opp fisk som det ikkje er att kvote på, når fisken er under gjeldande minstemål eller når fisken er teken i strid med gjeldande bifangstreglar. I tillegg vert det ofte fiska meir enn naudsynt, for å kunne velje ut den økonomisk sett mest verdfulle fisken (high-grading/utsortering). Resten vert kasta ut, og dette undergrev dei fastsette forvaltningstiltaka. Den utkasta fisken går ikkje inn som ein del av fangststatistikken, sjølv om han døyr i denne prosessen. Når fisken ikkje vert teken i land eller registrert som fangst, vert det naturleg nok eit avvik mellom registrert fiskedød og faktisk fiskedød. EU praktiserer eit utkastpåbod, medan utkast av fisk er forbode i Noreg. Ei løysing på utkastproblemet har vore ei hovudutfordring for Noreg og EU. Noreg har teke dette opp med EU jamleg og saka blei heilt avgjerande under forhandlingane om ein kvoteavtale for 2009. Partane har avtalt ei rekkje tiltak for å redusere problemet med utkast. EU har gått med på å innføre forbod mot utsortering (high-grading). Dette er ein praksis der fiskarane kastar ut fisk av reine økonomiske omsyn, og er ikkje tillete i Noreg. Noreg og EU arbeider for å etablere eit system for stenging og opning av fiskefelt for å beskytte yngel, ungfisk og gytefelt i Nordsjøen. I tillegg ser partane på kva ein kan gjere med regelverket for å betre seleksjonen i fiske.

For botnfiskbestandane i Nordsjøen er det særskilt torsken som har vore i dårleg forfatning.

I 2001 reduserte Noreg og EU totalkvoten drastisk, i tillegg til at ein inngjekk eigne avtalar om tekniske tiltak for å betre beskatningsmønsteret i Nordsjøen. Situasjonen vart ikkje betre og kvotane vart difor redusert med ytterlegare 45 % i 2003 i forhold til 2002. Totalkvotane i 2003, 2004 og 2005 var på same låge nivå medan kvoten vart ytterlegare redusert i 2006 og 2007. Etter ein liten auke i 2008 til 22 152 tonn vart kvoten auka til 28 798 tonn i 2009. Dette må sjåast i samanheng med at ein vart einige om ei rekkje tiltak for å redusere utkast. Partane er også einige om ein ny gjenoppbyggingsplan for torsk, som igjen skal bringe bestanden opp på eit berekraftig nivå.

Kontroll

Arbeidet for skjerpa kontroll og overvaking av ressursuttaket i Nordsjøen er ei viktig oppgåve. Dette skjer til dømes gjennom utveksling av

fangststatistikk og landingsdata, inklusiv fiskeaktivitet frå tredjeland, ved utveksling av observatørar som kontrollerer og overvakar og ved satellittsporing av fiskefartøy. Gjensidig satellittsporing vart innført 1. januar 2000.

Frå 1. februar 2004 vart det innført like prosedyrar for landing og veging av pelagiske fangstar og eit standard vasstrekk frå slike fangstar på 2 %. Basert på erfaringane frå innføringa av desse nye vegings- og vasstrekkprosedyrane i fleire EU-land, vart Noreg, EU og Færøyane under trepartforhandlingane om forvaltninga av makrell hausten 2008, samde om ei ytterlegare skjerping av kontrollen med sjølve fisket og med landingar av makrell. Ein var også einige om å fokusere meir på kontroll på havet. I 2009 skal det leggjast særleg vekt på tiltak for å redusere utkast og utsortering (high-grading) og hindre at slepping fører til død fisk. På bakgrunn av det sterke fokuset på kampen mot UUU-fiske (ulovleg, urapportert og uregulert fiske) er kontroll no eit svært sentralt tema i samarbeidet mellom Noreg og EU. Under forhandlingane hausten 2008, vart partane einige om at arbeidsgruppa av kontrollektspertar som har arbeidd med kontroll av pelagiske fangstar, skal fortsetje sitt arbeid med ulovleg, urapportert og uregulert fiske.

2009-avtalen

Etter tre forhandlingsrundar underteikna Noreg og EU, i Oslo 10. desember 2008, ein kvoteavtale for 2009.

I tråd med forvaltningsplanane er totalkvotane for hyse og sei sett til 42 110 og 125 934 tonn i 2009. Kvitingkvoten på 15 173 tonn er ein nedgang frå 2008. Kvoten for raudspette er noko auka frå 2008 til 2009.

Tabell 3.1 Følgjande kvotar er fastsett for fellesbestandane i Nordsjøen i 2009 (tonn)

Fiskeslag	TAC	Kvotar til Noreg	Kvotar til EU
Torsk	28 798	4896	23 902
Hyse	42 110	8685 ¹	33 425
Sei	125 934	65 486	60 448
Kviting	15 173	1517	13 656
Raudspette	55 500	1105 ¹	52 615
Makrell	63 826	41 307	22 518
Sild	171 000	49 590	142 871

¹ Kvote til Noreg etter overføring av tusen tonn hyse og tusen tonn raudspette til EU.

Totalkvoten for makrell er i 2009 sett til 495 514 tonn mot 373 937 tonn i 2008. Av totalkvoten for 2009 kan 63 826 tonn fiskast i Nordsjøen og Skagerrak, 113 863 tonn i Noreg si økonomiske sone nord om 62°N og i internasjonalt farvatn, og 317 825 tonn kan fiskast i EU sitt jurisdiksjonsområde. Den norske makrellkvoten er på 190 802 tonn.

Bestanden av nordsjøsild er bekymringsfull fordi det har vore sviktande rekruttering dei seks siste åra. Partane bad difor ICES om råd for å revidere forvaltningsplanen for å sikre at planen er berekraftig. Basert på den nye forvaltningsplanen vart kvoten for 2009 på 171 000 tonn.

Partane har høve til å fiske delar av dei enkelte kvotane i den andre parten si sone i Nordsjøen.

Avtalen inneheld detaljerte føresegnar om kvar desse kvotane kan fiskast og føresegnar om kva andre artar og mengder som kan inngå i fisket på dei enkelte kvotane.

Dei norske banklinekvotane (blålange, lange og brosme) er på same nivå som i 2008. Kolmulekvoten til Noreg i EU-sona vart redusert frå 108 000 tonn i 2008 til 63 200 tonn i 2009. Breiflabbkvoten til EU i norsk sone er redusert frå 1610 tonn til 1550 tonn, og EU sin kvote på sjøkreps vart redusert frå 1250 tonn til 1210 tonn.

Mellom anna på grunn av reduksjon i kolmulekvoten og auke i torskekvoten, kunne ikkje EU gi Noreg full kompensasjon for deira torskekvote i Barentshavet. EU blei derfor tildelt 19 324 tonn av

Tabell 3.2 Etter avtalen kan Noreg og EU fiske følgjande kvantum fisk på andre fellesbestandar i 2009 (tonn)

Fiskeslag	Kvotar til Noreg i EU-sona	Kvotar til EU i norsk sone
Augepål	1000	1000
Kolmule	63 200	4000
Tobis	20 000	
Blålange	150	
Lange	5638	850
Brosme	3350	170
Kombinert kvote	140	
Pigghå	50	
Reker		500
Hestmakrell	3600	
Andre artar	2720	5000
Tunge	90	
Breiflabb		1550
Sjøkreps		1210

Tabell 3.3 EU er tildelt følgjande kvotar på eksklusive norske bestandar nord for 62°N i 2009 (tonn)

Fiskeslag	Kvote
Norsk-arktisk torsk	19 324
Norsk-arktisk hyse	2500
Sei	3000
Blåkveite (bifangst)	50
Anna (bifangst)	350

eit tilbod på 21 073 tonn. Kvota blei seinare auka til 20 074 tonn etter at EU kunne tilby Noreg 7500 tonn tobis i EU-sona.

EU sin kvote på torsk nord for 62°N for 2009 er noko auka frå 2008, medan hysekvoten er på same nivå som i fjor. EU har tidlegare også vore tildelt ein kvote på uer gjennom kvotebytet, men denne kvoten er teken ut av kvotebytet. Samstundes pliktar Noreg å gje EU ein tilleggskvote av uer på permanent basis utanom kvotebytet i tråd med brevveksling av 2. mai 1992. Dette kvantumet er i 2009 på 1500 tonn. Uerkvoten kan berre takast som bifangst nord om 62°N.

I grønlandske farvatn er den norske kvoten på blåkveite på same nivå, kvoten på kveite og uer er redusert, medan kvotene på reke er auka. Den norske kvoten på brisling i EU-sona vart redusert til 10 000 tonn. Loddekvoten ved Grønland er tatt ut av kvotebytet for 2009 som følgje av den vanskelege bestandssituasjonen. Nytt i 2009 er at Noreg også har fått torskekvote ved Grønland.

3.2.3 Noreg – Færøyane

Dei årlege avtalane mellom Noreg og Færøyane opnar for eit gjensidig fiske i sonene til partane. I forhandlingane med Færøyane vert det lagt vekt

Tabell 3.4 Noreg er i 2009 tildelt desse kvotane på eksklusive EU-bestandar (inkludert bestandar i grønlandske farvatn) (tonn)

Fiskeslag	Kvote
Brisling (EU-sona)	10 000
Blåkveite (EU-sona)	350
Reker (Grønland si sone)	3500
Blåkveite (Grønland si sone)	1624
Uer (Grønland si sone)	3000
Kveite (Grønland si sone)	150
Skolest og isgalt (Grønland si sone)	120
Torsk (Grønland si sone)	500

på at det skal vere nokolunde balanse i det gjensidige fisket. Den gjensidige balansen er berre i liten grad redusert i 2009 i forhold til i 2008.

Kvoteavtalen mellom Noreg og Færøyane for 2009 vart inngått i København 3. februar 2009. Etter avtalen er Færøyane tildelt kvotar i Noreg si økonomiske sone, i fiskerisone ved Jan Mayen og i fiskevernsona ved Svalbard.

I NØS nord om 62°N har Færøyane i 2008 høve til å fiske 1951 tonn nordaust-arktisk torsk, 1460 tonn nordaust-arktisk hyse, 1500 tonn sei og 100 tonn andre artar (uer og blåkveite) som bifangst. Samanlikna med 2008 vart kvoten på torsk og hyse auka. Kvoten på torsk er auka med 97 tonn og hysekvoten er auka med 120 tonn. Færøyane sin seikvote skal også dekkje bifangst i fisket etter torsk og hyse.

Færøyane har fått ein kvote på 1505 tonn makrell nord om 62°N. Dette er ein auka på 371 tonn frå 2008. Avtalen opnar også for at makrellkvoten kan fiskast i Nordsjøen nord om 57°30'N. Det er ingen loddekvote for 2009.

I dei årlege avtalane mellom Færøyane og Russland får Færøyane kvotar på mellom anna nokre av dei artane som er nemnt ovanfor. For å sikre ei rasjonell utnytting av kvotane har Noreg i ei rekkje år gitt Færøyane høve til å fiske delar av dei kvotane dei har fått av Russland i Noreg si økonomiske sone. I 2009 kan Færøyane gjennom denne ordninga fiske 2300 tonn nordaust-arktisk torsk og 200 tonn andre artar (uer, sei og blåkveite) i NØS nord om 62°N. Overføringane frå russisk til norsk sone går inn i balanserekneskapen for kvoteutvekslinga mellom partane. Overføringa av kvotar frå russisk sone til fiske i NØS skjer etter russisk aksept. Kvotane kan ikkje takast i fiskevernsona ved Svalbard. I kvoteavtalen pliktar Færøyane å avgrense sitt totale fiske i Barentshavet til dei artane og kvotane dei har fått tildelt av Noreg og Russland, utan omsyn til om fisket skjer i eller utanfor norsk eller russisk fiskerijurisdiksjonsområde.

Av den samla kvoten av andre artar nord om 62°N på 100 tonn tildelt av Noreg og 200 tonn tildelt av Russland, kan Færøyane ikkje fiske meir enn 150 tonn uer. Uer og blåkveite kan berre takast som bifangst. I Noreg si økonomiske sone sør om 62°N er Færøyane tildelt 500 tonn brisling og 100 tonn andre artar. Kvotane omfattar også bifangst av andre artar, utanom sei, sild og augepål. Augepål kan i 2009 berre fiskast som uunnngåeleg bifangst som avregnes kolmulekvota. Vidare kan færøyske fartøy fiske 50 tonn sei og 442 tonn sild. Kvotane omfattar også bifangst i andre fiskeri.

Kvoten på hestmakrell redusert frå 1000 til 200 tonn. Kvotane kan også fiskast nord om 62°N.

3.2.4 Noreg – Grønland

Det har vorte forhandla fram årlege fiskeriatvalar mellom Noreg og Grønland sidan 1991. For norske fiskarar er kvotane på dei kommersielt viktige artane blåkveite, uer og torsk av størst verdi. I tillegg til desse kvotane får Noreg mellom anna reker, blåkveite og uer frå EU i grønlandske farvatn.

Etter protokollen av 5. desember 2008 kan grønlandske fiskarar i 2009 ta desse kvanta i norske jurisdiksjonsområde:

I NØS nord om 62°N: 1625 tonn nordaust-arktisk torsk, 360 tonn nordaust-arktisk hyse, 730 tonn norsk-arktisk sei og inntil 150 tonn andre artar som bifangst (uer og blåkveite). Torskekvoten kan også fiskast i fiskevernsona ved Svalbard. Dette elementet gjeld så lenge trepartsavtalen om lodde står ved lag. Kvoten på torsk og hyse er på same nivå som i fjor. Kvoten på sei blei redusert med 70 tonn. Som ein del av avtalen kan Grønland fiske delar av dei torske- og hysekvotane som Grønland er tildelt av Russland i Noregs økonomiske sone nord om 62°N, under føresetnad av russisk aksept av ei slik ordning. Også dette elementet gjeld så lenge trepartsavtalen om lodde står ved lag.

I avtalen forpliktar Grønland seg til å avgrense det totale fisket sitt i Barentshavet til dei artane og kvotane dei har fått tildelt i avtalane med Noreg og Russland, utan omsyn til om fisket skjer i eller utanfor Noregs og Russlands sitt jurisdiksjonsområde.

I NØS sør om 62°N: 925 tonn sei, som er det same som i 2008. Andre botnfiskartar kan berre fiskast som bifangst, men avgrensa til 110 tonn og innanfor norske føresegner om bifangst.

Noreg kan fiske desse kvanta i Grønland si sone i 2008:

Ved Vest-Grønland: 700 tonn blåkveite, noko som inneber ein auke på 50 tonn. Ved fiske etter blåkveite ved Vest-Grønland i 2009 kan trålfisket føregå sør om 64°30'N eller nord om 68°N med inntil seks trålarar i sona samstundes. Noreg må melde frå innan utgangen av januar kor stor del av kvoten ein ønskjer å fiske nord om 68°N, maksimum er 200 tonn.

Ved Aust-Grønland: 375 tonn blåkveite, 600 tonn uer fiska med pelagisk trål, 100 tonn uer fiska med botntrål/line og 235 tonn kveite. Kvotane av blåkveite er redusert med 50 tonn, medan kvotane av uer fiska med botntrål er dei same som i

2008. Kvoten av uer fiska med pelagisk trål er på same nivå som i 2008. Kvoten av kveite vart redusert med 15 tonn.

Ved Vest- og Aust-Grønland: 750 tonn torsk. Kvoten er på same nivå som i 2008.

I tillegg kjem 150 tonn av andre artar som bifangst.

Noreg og Grønland inngjekk ein avtale om kontrollsamarbeid 4. mars 2005. Avtalen skal søkjast vidareført i 2009.

3.2.5 Noreg – Island

Gjennom trepartsavtalen av 15. mai 1999 mellom Noreg, Island og Russland om visse samarbeidsforhold på fiskeriområdet (Smøtholsavtalen), greidde norske og russiske styresmakter å gjere slutt på det uregulerte islandske fisket på regulerte bestandar i internasjonalt område i Barentshavet (Smøtholsavtalen er omtalt i St.meld. nr. 49 (1998–1999)). Den tosidige avtalen mellom Noreg og Island, også av 15. mai 1999, regulerer bytet av fisk mellom Island og Noreg.

Etter den tosidige avtalen kan Island i sesongen 2009 fiske 4720 tonn nordaust-arktisk torsk i NØS nord om 62°N. For 2008 var tilsvarende tal 3820 tonn. I tillegg kjem ein bifangstkvote av andre artar i torskefisket på 30 %. Som kompensasjon for den islandske torskekvoten har norske fiskarar ein kvote botnfisk og ein loddekvote i Islands økonomiske sone (IØS). Botnfiskkvoten ligg fast på 500 tonn pluss bifangst. Loddekvoten vert justert i takt med totalkvoten for norsk arktisk torsk. For 2008 var loddekvoten 14 592 tonn og ifølgje avtalen har Noreg krav på 18 031 tonn lodde for fiske i 2009/2010. Det vart mellombels ikkje sett nokon loddekvote i IØS i 2009, og utsiktene for 2010 er usikre. Noreg vil difor med bakgrunn i avtalen gå inn i forhandlingar om alternativ kompensasjon for bortfall av loddefiske ved Island.

3.2.6 Noreg – EU (fisket i Skagerrak/Kattegat)

Dei årlege avtalane om fisket i Skagerrak/Kattegat byggjer på trepartsavtalen av 1966 mellom Noreg, Danmark og Sverige. EU forhandlar på vegne av Danmark og Sverige.

Avtalen fastset totalkvotar og fordeling av desse for bestandane torsk, hyse, kviting, raudspette, sild, brisling og reker. Fordeling av totalkvotane er basert på det tradisjonelle fiskemønsteret i området. Fordelingsmønsteret har vore stabilt. Det norske fisket utgjer ein liten del av det

Tabell 3.5 Kvotane som gjeld for 2009 (tonn)

Fiskeslag	TAC	Kvotar til Noreg	Kvotar til EU
Torsk	4114	133	3981
Hyse	2590	109	2481
Kviting	1050	19	1031
Raudspette	9350	187	9163
Reker	11 620	5415	6205
Sild	37 722	5032	32 690
Brisling	52 000	3900	48 100

totale fisket, og silde- og rekefisket er av størst interesse for norske fiskarar. EU (Danmark og Sverige) har størstedelen av dei enkelte kvotane.

Noreg og EU vart 10. desember 2008 samde om reguleringane for fisket i Skagerrak og Kattegat i 2009.

Totalkvotane for torsk er noko auka, medan totalkvotane for reke, raudspette, kviting og brisling er dei same som i 2008. Kvotane for hyse og sild er redusert.

Etter den tosidige fiskeriatvalen mellom Noreg og EU kan visse norske fartøy fiske delar av den norske makrell- og seikvoten avsett for Nordsjøen også i Skagerrak. Etter den same avtalen kan svenske fiskarar ta eit kvantum på 1865 tonn makrell i Skagerrak og i Nordsjøen i 2009.

Det skjer ei utveksling mellom sildebestandane i Nordsjøen og Skagerrak/Kattegat. Det tidlegare høge fisket etter ungsild frå nordsjøsildebstanden i ulike fiskeri med småmaska reiskapar i Skagerrak, er dei siste åra vesentleg redusert. Reguleringane av sildefisket i Skagerrak følgjer av reguleringstiltaka for sild i Nordsjøen. Det er fastsett ein bifangstkvote på totalt 8373 tonn nordsjø-sild i industritrålfisket og i brislingfisket i Skagerrak/Kattegat i 2008. Norske fiskarar kan i 2009 fiske inntil 20 % av den norske skagerrakkvoten på sild i norsk sone av Nordsjøen.

I følge Skagerrak-avtalen, som er frå 1966, er havet utanfor 4 nautiske mil å sjå på som ope hav. I dag har Noreg 12 nautiske mils-territorialfarvatn og økonomisk sone utanfor det. Det finst såleis ikkje ope hav i Skagerrak. Noreg har difor starta ein prosess med sikte på å endre rammeverket, slik at det vert i tråd med moderne havrett.

3.2.7 Noreg – EU (Sverige)

Strukturen i avtalen med Sverige har vore stabil, og det har såleis ikkje vorte opna for nye fiskeri.

Kvotavtalen om svensk fiske i den norske delen av Nordsjøen i 2009 vart underskriven av Noreg og EU i Brussel 10. desember 2008.

Svenske fiskarar fekk desse kvotane i norske farvatn i 2009:

I NØS sør for 62°N: 382 tonn torsk, 707 tonn hyse, 880 tonn sei, 190 tonn samanlagt av lyr og kviting, 164 tonn reker, 846 tonn sild, 242 tonn makrell, 800 tonn industrifisk (av denne kvoten kan inntil 400 tonn vere hestmakrell) og andre fiske-slag på eit tradisjonelt nivå. Kvotane er ei vidareføring av nivået i 2008.

3.2.8 Forvaltninga av norsk vårgytande sild

Norsk vårgytande sild (NVG-sild) er den største fiskebestanden i Nordatlanteren og den største sildebestanden i verda. Frå 1996 til 2003 inngjekk Noreg, EU, Færøyane, Island og Russland årlege kyststatsavtalar om forvaltninga av silda. I desse fempartsavtalane hadde Noreg ein eigardel på 57 %. Med basis i prinsippet om sonetilhøyring, la Noreg fram krav om ein høgare norsk del. Partane kom ikkje fram til nokon fempartsavtale i åra 2003-2006. Men i denne perioden inngjekk Noreg bilaterale avtalar med Russland, og for 2006 også med EU.

18. januar 2007 vart det på ny underteikna ein kyststatsavtale mellom EU, Færøyane, Island, Noreg og Russland om forvaltning av NVG-silda for 2007. Denne avtalen gav Noreg 61 % av NVG-silda. Avtalen inneheldt og ein langsiktig forvaltningsstrategi. Partane var også samde om bilaterale avtalar om sonetilgang.

Etter semje mellom kyststatane vart avtalen vidareført for 2008 og TAC sett til 1 518 000 tonn i tråd med rådgevinga frå ICES. For 2009 har kyststatane sett TAC til 1 643 000 tonn. Noregs del på 61 % ligg fast og utgjør 1 002 230 tonn. Sildebestanden er i svært god forfatning og vert hausta berekraftig. Partane er einige om å vidareføre den felles forvaltningsplanen frå 2007 som har til formål å sikre eit høgast mogleg langtidsutbytte. I følge ICES er forvaltningsplanen i tråd med førevar-prinsippet.

Etter semje mellom partane er det innført kvotefleksibilitet frå årsskiftet 2008/2009. Dette gjev kvar av partane høve til å overføre 10 % av den nasjonale kvoten til påfølgjande år. Det er også høve til å forskotere 10 % av kvoten for påfølgjande år. Alt overfiske (også utover 10 %) må likevel trekast frå kvoten for det etterfølgjande året. Det var semje om at denne avgrensinga også gjer det mogleg å sanksjonere overfiske utover 10 %.

I tilknytning til kyststatsavtalen er det også inngått bilaterale avtalar om sonetilgang:

- a) Fartøy frå Island kan fiske 238 399 tonn sild i fiskerisona rundt Jan Mayen og i NØS nord for 62°N, men ikkje meir enn 44 361 tonn i NØS. Om Island skulle nytte mindre enn 32 860 tonn av dei 44 361, får Island ein tilleggskvote frå Noreg på 1643 tonn. Norske fartøy kan fiske 115 523 tonn i islandsk økonomisk sone.
- b) Fartøy frå Færøyane kan fiske 80 061 tonn sild i norske jurisdiksjonsområde nord for 62°N, men ikkje meir enn 67 224 tonn i NØS. Norske fartøy kan fiske 38 508 tonn sild i Færøyanes fiskerisone.
- c) Fartøy frå EU og fartøy frå Noreg kan fiske 96 263 tonn i kvarandre sine farvatn nord for 62°N.
- d) Fartøy frå Russland kan fiske heile sin kvote i norske farvatn nord for 62°N.

3.2.9 Regulering av lodde ved Island, Grønland og Jan Mayen

Ein trepartsavtale om loddebestanden ved Island, Grønland og Jan Mayen vart underskriven 12. juni 1989. Rammeavtalen om reguleringane i loddefisket er forhandla på nytt tre gonger: 25. juni 1992, 29. juni 1994 og 18. juni 1998. Dei mest sentrale elementa i desse avtalane omhandlar kva prosentdelar dei tre partane skal ha av totalkvoten for lodde, og i kva omfang partane kan fiske av sin kvote i sonene til dei andre partane kvar loddeseason.

Island valde 30. oktober 2002 å seie opp trepartsavtalen med Noreg om regulering av lodde ved Island, Grønland og Jan Mayen. Avgjerda hadde verknad frå 1. mai 2003. På denne bakgrunnen opna nye forhandlingar mellom partane i juni 2003. Forhandlingane førde fram til ein ny avtale basert på hovudelementa i den tidlegare avtalen. Den nye avtalen vart undertekna 9. juli 2003. Hovudendringa var at avtalen gjeld for eitt år om gongen, framfor tre år i den gamle avtalen. Vidare vart artikkel 10 om satellittsporing teken ut, fordi punktet var forelda. Ingen av partane sa opp avtalen innan fristen i 2008, og avtalen gjeld dermed til og med 31. mai 2010. Neste frist for å seie opp avtalen er 30. november 2009.

3.2.10 Forvaltninga av kolmule

Noreg, EU, Færøyane og Island har inngått ein kyststatsavtale om forvaltninga av kolmule i 2009. Kyststatskvoten for 2009 er 543 043 tonn kolmule. Kyststatane har gjennom NEAFC lagt til rette for

ei avsetning til andre lands fiske i internasjonalt farvatn slik at TAC for kolmule for 2009 er 590 000 tonn.

Bestandssituasjonen for kolmule har vore dårleg dei seinare åra pga sviktande rekruttering. Kyststatane har difor blitt samde om ein ny forvaltningsplan. Planen inneber ei gradvis nedtrapping av fisket over to år til eit berekraftig nivå. Dette har ført til ein rikeleg reduksjon av kvotane for 2009. Frå 2011 skal fisket skje på føre-var-nivå.

Noreg og EU er einige om auka gjensidig sonetilgang for 2009. Dette inneber at norske fartøy kan fiske 68 % av den norske kyststatskvoten i EU-sona i 2009 mot 65 % i 2008. Norske fartøy kan i tillegg fiske 63 200 tonn kolmule i EU-sona i medhald av den årlege kvoteavtalen mellom Noreg og EU for 2009. Noreg kan til saman fiske 160 114 tonn kolmule i EU-sona.

I kyststatsavtalen har norske fartøy fått auka sonetilgang til færøysk sone i 2009. Tilgangen for norske fartøy er auka frå 4 % til 12 %. I tillegg har Noreg i medhald av den bilaterale avtalen med Færøyane fått ein kvote på 11 300 tonn. Norske fartøy kan såleis fiske inntil 76 514 tonn kolmule i færøysk sone i 2009.

Den norske totalkvoten er på 231 873 tonn kolmule i 2009. I kyststatsavtalen er det opna for kvoteleksibilitet frå eit år til eit anna på inntil 10 %. Den norske totalkvoten inkluderer også unytta kvote frå 2008.

3.2.11 Forvaltninga av makrell

På bakgrunn av ekspansjonen i det uregulerte makrellfisket i internasjonalt farvatn, fremma Noreg, EU og Færøyane eit felles forslag om regulering av makrellfisket i internasjonalt farvatn, på det ekstraordinære årsmøtet i NEAFC 8.-9. februar 1999. Forslaget vart vedteke mot stemmene til Russland og Island.

Med det felles forslaget aksepterte Noreg og EU implisitt at Færøyane er kyststat til makrellbestanden. Dette førte til at dei tre partane kunne starte forhandlingar om etablering av eit nytt forvaltningsregime for makrell. Drøftingane vart slutførte 19. november 1999 då dei tre partane undertekna ein avtale om forvaltninga av makrell i Nordaust-Atlanteren for 2000.

Trepartsavtalen inneheld ein sameint langtidsstrategi for forvaltninga av makrell som skal sikre at uttaket av bestanden skjer innanfor forsvarlege biologiske rammer. Avtalen vart revidert og endra hausten 2008 etter råd frå ICES. Dette vil gjie grunnlag for eit berekraftig fiske og høgt langtidsutbytte.

Sjølv om partane har inngått avtalar om makrell i åra etter 1999, har det heile tida vore usemje mellom Noreg og EU om forvaltningsregimet for makrell. Hovudproblemet er deling av kvoten mellom partane. Til no har Noreg og EU berre avtalt årlege ad hoc-arrangement for makrellen. På norsk side har ein meint at Noreg har eit rett-kome krav på ein større del av makrellen. Det norske kravet er til no avvist av EU.

Det vert i dag sett makrellkvotar for tre forvaltningsområde. Ut frå ei vurdering av utbreiinga til bestanden, tilgjenge og beskatningsmønster, har Noreg gjort framlegg overfor EU om å opprette eitt forvaltningsområde for makrell med ein TAC som skal fordelast mellom partane. Noreg har til no ikkje fått gjennomslag for dette. Problemet er at EU fastset ein særskilt makrellkvote i det sørlegaste utbreiingsområdet til bestanden (Biscaya). Noreg og Færøyane har i alle år protestert mot dette og vist til at det ikkje er biologisk grunnlag for ein slik unilateral komponent. For at saka ikkje skulle sementast heilt, varsla Noreg i forhandlingane om ein avtale for 2009, at vi ville etablere ein tilsvarande unilateral komponent, om EU ikkje gjekk med på å inkludere sin i forvaltninga. Forhandlingane gav difor som resultat at Noreg og Færøyane har etablert ein unilateral komponent som er lik EU sin unilaterale komponent.

På årsmøtet i NEAFC vedtok partane ei regulering av makrell i internasjonalt farvatn som inneber ein kvote for dette området på 57 885 tonn i 2009. Det vart sett av 29 706 tonn til Russland, 26 442 tonn til kyststatane og 1738 tonn til Island. Island har reservert seg mot NEAFC-reguleringa.

For 2009 gjeld difor følgjande kvotar:

Fordelt kyststat TAC	511 287
NEAFC	57 885
EU sitt sørlege komponent	35 819
Nor/Fær unilateral komponent	35 819
Totalt	640 810

3.2.12 Forvaltninga av uer

Uerbestanden i det nordaustlege Atlanterhavet består av to artar som finst i Irmingerhavet og i Norskehavet.

Uer i Irmingerhavet

ICES sitt råd for 2009 var at ein ikkje skulle fange meir enn 20 000 tonn.

Partane i denne prosessen om fordeling og regulering av uer i Irmingerhavet er kyststatane Island, Grønland og Færøyane og ikkje-kyststatane

EU, Noreg og Russland. Det er inga formell semje om fordelinga, men det finst ein ad hoc fordelingsnøkkel frå 1996, som nokre av partane delvis har basert seg på. I og med at enkelte statar fastsette større kvotar enn dei burde vart det samla uttaket også i 2008 altfor høgt. EU og Noreg heldt seg til avtalen og fiska i samsvar med fordelingsnøkkelen frå 1996. I praksis er den gamle ordninga vida-reførd i 2009, med mindre justeringar i tid- og områdeavgrensingane. Det sistnemnte inneber eit noko betre vern av uerlarvar. I avtaleteksten heiter det at ingen av partane skal fiske meir enn dei kvotane partane fastset for 2008. I praksis inneber dette at det samla fisket kan bli tre til fire gonger så stort som ICES tilrår, under føresetnad av at det er mogeleg å finne så mykje uer som kan fiskast.

Det ligg no føre ein førebels uoffisiell ICES-rapport som stadfester det kyststatane har hevda om at det eigentleg er tre ulike uerbestandar i Irmingerhavet, og to av dei finst i internasjonalt farvatn. ICES har også lukkast i å dele desse opp i tre ulike forvaltningsdelar. Denne rapporten kan danne grunnlaget for vurdering av sonetilhøyrse, og dermed kanskje bidra til ei permanent fordeling av irmingerhavsuer, noko som i sin tur venteleg kan medverke til ei betre forvaltning av desse bestandane.

Snabeluer i Norskehavet

I 2005 starta eit nytt fiskeri etter uer i den internasjonale delen av Norskehavet. Denne uerbestanden er hovudsakleg i norsk sone, men dreg på næringsvandring til internasjonalt farvatn tre månader om hausten.

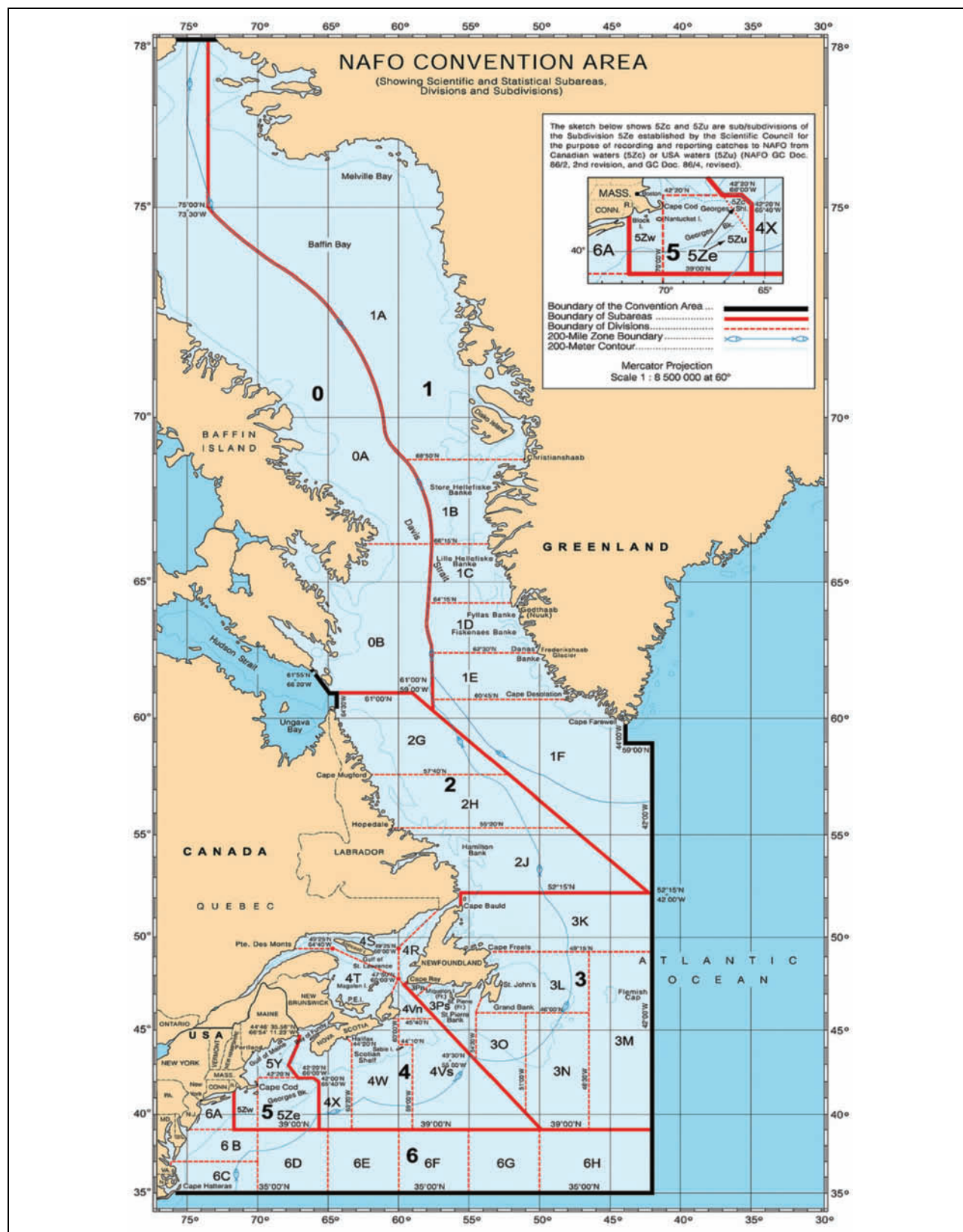
ICES tilrår nullfiske. Den norske haldninga var og er at det er viktig av omsyn til bestanden å få regulert dette fisket.

Noreg inviterte dei andre NEAFC-partane til drøftingar hausten 2008, knytt til ønsket vårt om å få stoppa fisket etter uer i internasjonalt farvatn i Norskehavet.

Noreg fremma forslag i NEAFC om nullfiske i 2007 og 2008, men fekk ikkje gjennomslag. NEAFC vedtok derimot ein totalkvote på 15 500 tonn for 2007 og 14 500 tonn for 2008. For 2009 vart totalkvoten sett til 10 500 tonn. Den pelagiske ueren i dette området er ufordelt mellom partane, og fisket er regulert som eit «olympisk» fiske, der alle fiskar inntil fisket vert stogga når totalkvoten er teken, i perioden september–november.

Etter initiativ frå Noreg er det sett i gong ein forhandlingsprosess for å etablere ein formell for-

Om dei fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2009 og fisket etter avtalane i 2007 og 2008

Figur 3.2 NAFO sitt konvensjonsområde

delingsnøkkel for norskehavsueren. Forebelse utrekninger tyder på at sonetilhørsla til Noreg ligg rundt 90 %.

3.2.13 NAFO

Det overordna målet til Den nordvestatlantiske fiskerierorganisasjonen (NAFO) er å bidra gjennom

konsultasjonar og samarbeid, til langsiktig bevaring, optimal utnytting og rasjonell forvaltning av fiskeressursane i konvensjonsområdet. NAFO har i 2009 12 medlemsland, mellom anna frå Nord-Amerika, Asia og Karibia. Fire av medlemslanda er kyststatar til konvensjonsområdet: USA, Canada, Frankrike (på vegner av St. Pierre et Miquelon) og Danmark (på vegner av Færøyane og Grønland). NAFO-sekretariatet ligg i Dartmouth i Canada.

NAFO har i dei seinare åra lagt vekt på å modernisere organisasjonen, inkluderte naudsynte endringar av sjølve NAFO-konvensjonen, og har vedteke ein revidert konvensjonstekst. Den nye konvensjonen tek mellom anna omsyn til føre-var-prinsippet, økosystembasert forvaltning, etablering av ein mekanisme for tvisteløysing og strukturelle endringar av organisasjonen. Endringane av konvensjonen vart vedtekne på årsmøtet i 2007. På årsmøte i 2008 vart den reviderte konvensjonsteksten vedteken i plenum.

Noreg har kvoterettar i NAFO sitt reguleringsområde på 9,26 % av torskekvoten i underområde 3M, og 30 % av totalkvoten for lodde i 3NO. Grunna den dårlege bestandssituasjonen for torsk og lodde er det forbod mot eit direkte fiske av desse artane i NAFO-området. Moratoriet på torsk vart oppretthalde for 2009.

Noreg har sidan 1993 fiska reker på Flemish Cap. Det føregår to separate rekefiskeri på Flemish Cap, eitt i område 3 og eitt i område 3 L. Rekebestanden i område 3 M er ikkje kvoteregulert, men vert regulert ved å avgrense talet på fartøy og fiskedøgn. Spørsmålet om å innføre kvoteregulering i staden for å regulere talet på deltakande fartøy og fiskedøgn har vore drøfta fleire gonger, utan at partane hittil har klart å kome fram til ei endeleg avklaring. Spørsmålet om ei kvoteregulering i underområde 3M, vart drøfta på eit særskilt møte i mai 2008. Partane kom heller ikkje denne gongen fram til ei avklaring fordi dei ikkje vart samde om fordelinga partane imellom. Saka vart ikkje følgd opp seinare på årsmøtet. På årsmøtet hausten 2007 vedtok partane same regulering som tidlegare år, slik at norske fartøy også i 2008 kunne fiske i til saman 1985 fiskedøgn i underområde 3M, og 32 norske fartøy kunne ta del i fangsten. Denne ordninga vart vidareført i 2009. I underområde 3L har totalkvoten auka frå 25 000 tonn i 2008 til 30 000 tonn i 2009. Auken inneber at den norske rekekvoten i 3L aukar frå 287 til 344 tonn i 2009.

På årsmøtet i 2003 vart partane etter til dels lange og vanskelege forhandlingar einige om at

dei over ein fireårsperiode skal trappe ned kvoten på blåkveite frå 20 000 tonn i 2004 til

16 000 tonn. Det var også semje om ein plan for å byggje blåkveitebestanden opp att. Planen gav ein kvote på 16 000 tonn for 2008. Heile kvoten er delt mellom dei som har fiska mest på blåkveite i NAFO-området dei siste åra. Noreg er ikkje blant desse landa, og kan ikkje fiske blåkveite før totalkvoten kjem opp på 30 000 tonn eller meir. På årsmøte i 2008 vart det vedteke at kvoten på blåkveite frå 2008 (16 000 tonn) skal først vidare i 2009.

NAFO har dei siste åra arbeidd for å implementere fiskeriresolusjonen vedteke av FN i 2006 (UNGA 61/105) om å regulere fisket med botnreiskapar slik at sårbare marine økosystem vert skåna. NAFO har og arbeidd med FAO sine retningslinjer for djuphavsfiske på ope hav. Ulike område i konvensjonsområdet er delt inn i tre kategoriar: noverande område, stengde område og nye fiskeområde. NAFO vedtok på årsmøtet i 2006 å stenge fire sensitive område i perioden 2007-2010 for fiske med botnreiskapar. Det er no i tillegg vedteke regelverk som regulerer botnfiske og fartøya sine handlingar ved samanstøyt med sårbare marine økosystem (når utrekningar viser 100 kg korallar og/eller 1000 kg svamp per fangst) i noverande område og nye område. Det er stilt strenge krav når det gjeld rapportering og plikt til å ha ein vitenskapleg observatør om bord i nye område. Fartøyet pliktar ved samanstøyt, uavhengig av område, å stoppe fisket, rapportere hendinga og flytte minst 2 nautiske mil frå staden med sårbare marine økosystem.

Hamnestatskontrollregimet for NAFO vart vedteke på årsmøtet i 2008. Teksten baserer seg i stor grad på NEAFC sitt system. NAFO si svarteliste vart på NEAFC sitt årsmøte i 2007 inkludert i NEAFC si svarteliste.

Noreg skal vere vertskap for årsmøtet 2009 i Bergen i september.

Meir informasjon finst på NAFO sine heimesider: <http://www.nafo.int>.

3.2.14 NEAFC

Den nordaustatlantiske fiskerikommisjonen skal sørge for langsiktig bevaring og optimal utnytting av fiskeressursane i konvensjonsområdet. NEAFC sin viktigaste funksjon er i dag å bidra til utviklinga av gode regionale kontrollregime og ei utvikling mot ei meir økosystembasert forvaltning av havområda. NEAFC sine myndigheitsområde er i utgangspunktet avgrensa til områda

Figur 3.3 NEAFC sitt konvensjonsområde. Myndigheitsområde er merka i oransje

utanfor 200-milssonene. Når det gjeld reguleringar av fisket på bestandar som vandrar både innanfor og utanfor 200 nautiske mil, har kommisjonen i første rekkje ein samordnande funksjon. NEAFC kan likevel gjere vedtak om reguleringstiltak innanfor den økonomiske sona til ein part, dersom vedkomande part ønskjer det og støttar at eit reguleringstiltak vert sett i verk. NEAFC-konvensjonen gjeld i utgangspunktet for alle fiskeresursar i konvensjonsområdet, med unnatak av sjøpattedyr og langtmigrerende artar i den utstrek-

ninga dei er omfatta av andre internasjonale avtalar (for eksempel tunfisk). Partane til NEAFC er Danmark (på vegner av Færøyane og Grønland), EU, Island, Noreg og Russland. Sekretariatet ligg i London.

NEAFC har i første rekkje ein samordnande funksjon i reguleringa av fisket etter bestandar som vandrar mellom partane sine økonomiske soner og ope hav. Det gjeld makrell, kolmule, norsk vårgytande sild og uer. Det vert gjort kyststatsavtalar for desse bestandane.

I desember 2005 vart kyststatane for første gong samde om ei regulering av fisket etter kolmule. For 2007 har kyststatane inngått ein avtale som er ei vidareføring frå 2006. Kvoten i NEAFC sitt reguleringsområde var i 2007 268 550 tonn, der Russland var tildelt 137 000 tonn og Grønland 10 000 tonn. Resten er fordelt mellom kyststatane etter fordelinga fastsett i kyststatsavtalen (sjå kapittel 3.2.10). For 2008 har kyststatane inngått ein avtale som er ei vidareføring frå 2006 og 2007, men med ein monaleg redusert TAC. Kvoten i NEAFC sitt reguleringsområde var i 2008 181 748 tonn, der Russland vart tildelt 92 718 tonn og Grønland 6768 tonn. Det ligg vidare i NEAFC-reguleringa at den relative delen dei ulike partane er tildelt, skal gjelde i framtida. For Russland sin del betyr det at deira kvote for 2008 inneheld eit tillegg på 16 282 tonn, som skal fasast ut innan 2012. Den særskilte overføringa til Russland er 16 237 tonn i 2009 og vil bli redusert til 8000 tonn i 2010 og til 4000 tonn i 2011. Ingen tilleggskvote vil bli tilgjengeleg i 2012. Noreg, EU, Færøyane og Island vart einige om forvaltninga av kolmule for 2009. Denne semja inneber ein betydeleg reduksjon av kvotane. Reduksjonen heng saman med den dårlege bestandssituasjonen etter sviktande rekruttering dei seinare åra. Totalkvoten for kolmule for 2009 er på 590 000 tonn. Innanfor denne kvoten vil partane i NEAFC leggje til rette for ei avsetning til andre land sitt fiske i internasjonalt farvatn.

NEAFC vedtok i 1996 for første gong eit avgrensa uttak på oseanisk uer i Irmingerhavet. Island, Færøyane og Grønland er rekna som kyststatar. Partane i NEAFC vart på årsmøtet i 2006 samde om reguleringstiltak for fiske av uer i Irmingerhavet i 2007 og fastsette ein totalkvote på 46 000 tonn, mot 62 416 tonn i 2006. For 2008 vart partane ikkje samde om ei regulering på årsmøtet i november 2007. Det vart difor gjennomført forhandlingar mellom kyststatane i januar og februar 2008 og det vart deretter vedteke ei NEAFC-regulering på 46 000 tonn for 2008 ved ei postavstemning mellom NEAFC-partane. Denne reguleringa er vidareført til 2009 med marginale justeringar i tid- og områdeavgrensingane. Dette er gjort trass i rådet frå ICES for 2009 om at det ikkje bør fangast meir enn 20 000 tonn. Delar av uerbestanden i Irmingerhavet, som vert forvalta av NEAFC, har dei seinaste åra vore observert og delvis utnytta i NAFO-området.

Noreg foreslo på årsmøtet i november 2006 eit forbod mot å fiske uer i Norskehavet i 2007, men med høve til å ha inntil 15 % bifangst. Forslaget

fekk ikkje tilslutning, men partane i NEAFC slutta seg til ei regulering som forbaud fiske av uer i ICES statistikkområde I og II i perioden 1. januar til 30. juni 2007. NEAFC behandla saka på eit ekstraordinært årsmøte i juni 2007 og vedtok ein TAC på 15 500 tonn for 2007. For Noreg var det avgjerande at det vart fastsett ei regulering for 2007 slik at ein unngjekk eit uregulert fiske, og Noreg aksepterte difor ein TAC som ikkje var i samsvar med vårt primære ønskje om eit forbod mot fiske av uer i 2007. På årsmøtet i 2007 foreslo Noreg igjen eit forbod mot fiske av uer i 2008, basert på den best tilgjengelege vitenskaplege rådgjevinga. Igjen fikk ikkje Noreg gjennomslag for sitt syn og det vart fastsett ein kvote på 14 500 tonn for 2008. Partane vart i tillegg einige om å gjennomføre eit forskingstokt på uer i 2008 for å skaffe meir kunnskap om ueren i Norskehavet. Det er gjennomført eit første møte mellom partane om fordeling av uer våren 2008. På årsmøtet i 2008 fremma Noreg, som i 2007, forslag om fiskeforbod. ICES si siste tilråding er eit nullfiske. Etter fleire diskusjonsrundar, der eit nullfiske ikkje var aktuelt, vedtok NEAFC ein redusert totalkvote på 10 500 som regulering for 2009.

Noreg, EU, Færøyane, Island og Russland har inngått ein avtale om forvaltninga av norsk vårgytande sild for 2009. Totalkvoten i 2009 er 1 643 000 tonn. Den norske delen på 61 % ligg fast og utgjør 1 002 230 tonn. Kvoten er fastsett i tråd med råd frå ICES for 2009 og inneber ein auke samanlikna med kvoten i fjor. Den norske kvoten i fjor var på 925 980 tonn. Partane er einige om å vidareføre den felles forvaltningsplanen som har som mål å sikre eit høgast mogleg langtidsutbytte. Ifølge ICES er forvaltningsplanen i tråd med føre-var-prinsippet.

På årsmøtet i NEAFC i 2000 vedtok partane for første gong ei regulering av fisket etter makrell i internasjonalt farvatn. Kvoten for dette området vart for 2007 fastsett til 47 939 tonn og for 2008 sett til 43 629 tonn. Island har reservert seg mot denne reguleringa (sjå kapittel 3.2.11). For 2009 gjev avsetninga til NEAFC ein makrellkvote på 57 884 tonn. Denne kvoten vert fordelt etter fastsette prosentar. Kyststatane får 50 % til fordeling, dvs. 26.440 tonn, Russland får 47 % som tilsvartar 29 706 tonn og Island 3 % – 1738 tonn. Kyststatane vil overføre 2500 tonn frå deira felleskvote til Russland i 2009. Dette kvantumet vil bli redusert til 1500 tonn i 2010, og det vert ingen tilleggskvote tilgjengeleg i 2011. Island kravde også på årsmøtet i 2008 å bli behandla som kyststat på ma-

krell, og har difor reservert seg mot NEAFC-reguleringa.

NEAFC har hatt ein prosess med sikte på å etablere eit forvaltningsregime for djuphavsressursane utanfor jurisdiksjonsområda til kyststatane. I 2004 vedtok NEAFC å redusere innsatsen i fisket etter djuphavsartar med 30 %. På årsmøtet i november 2006 var det semje om ein ytterlegare reduksjon av innsatsen med 5 %, til 65 % for 2007. Denne vart ført vidare for 2008 og 2009. Det har ikkje kome nye ICES-tilrådingar for djupvassartar sidan 2006. I 2008 fekk kvar avtalepartnar kvote på orange roughy på 150 tonn. Det vart ikkje vedteke tilrådingar om orange roughy for 2009. Noreg har ikkje noko fiske på denne bestanden.

På årsmøtet i 2006 tok Noreg opp spørsmål knytt til tapte og etterlatne garn i djuphavsfiske. Som følgje av dette vart det vedteke eit mellombels forbod mot fiske med garn på djupare vatn enn 200 meter inntil NEAFC har utvikla eit teknisk regelverk for garnfiske, mellom anna med reglar om røkting av garn. Seinare er dette forbodet vidareført og det gjeld også for 2009.

NEAFC har arbeidd for å tilpasse organisasjonen til utviklinga i internasjonal havrett, i tråd med m.a. prinsippet om føre-var og økosystemforvaltning. Noreg har vore ein sentral pådrivar for denne utviklinga.

Partane har slutta seg til endringar i konvensjonsteksten for å gi organisasjonen mandat til å gjennomføre ei meir heilskapleg og økosystembasert forvaltning av ressursane i konvensjonsområdet. Forslaget inneber at konvensjonsteksten vert oppdatert i høve til den utviklinga som har skjedd på dette området sidan 1982, så som havrettstraktaten, FN-avtalen om fiske på det opne hav mv. Partane har også slutta seg til ei erklæring der dei forpliktar seg til å tolke konvensjonsteksten i tråd med dei vedtekne konvensjonsendringane fram til desse trer i kraft.

NEAFC vedtok i 2004 å stengje fem område for botntråling og fastståande reiskapar, for perioden 1. januar 2005 til 31. desember 2007. Denne stenginga vart på årsmøtet i 2007 forlenga til å gjelde også i 2008. På årsmøtet i 2006 vart det vedteke å stengje ytterlegare fem område for botntråling og fastståande reiskapar for å verne korallrev, og stenginga gjeld ut 2009.

På bakgrunn av tilråding frå ICES fremma Noreg eit forslag om å revidere dei stengde områda. Det norske forslaget vart behandla på eit ekstraordinært årsmøte i NEAFC i juli 2008, der Noreg foreslo at dei eksisterande verneområda med forbod mot botnfiske, oppretta i 2004, skulle opp-

hevast og erstattast av fem nye område, tre større og to mindre.

Partane sende det norske forslaget vidare til ICES for vurdering. ICES tilrådde å halde fast på dei lukka områda med ein del justeringar – utvidingar av områda.

Noreg fremma på årsmøtet i november i 2008 nytt forslag om lukking basert på rådgjevinga frå ICES, men sidan partane framleis ikkje hadde klart å førebu seg tilstrekkeleg til å ta standpunkt vart saka utsett, og dei eksisterande verneområda vart forlenga til 31. mars 2009.

Noreg sitt reviderte forslag vart behandla på nytt i eit ekstraordinært møte i NEAFC i mars 2009. Forslaget vart vedteke med nokre mindre justeringar og sendt partane til formell avgjerd i skriftleg prosedyre i tråd med NEAFC sitt reglement. Det norske forslaget og NEAFC sine vedtak er i tråd med FN's fiskeriresolusjon frå 2006 og FAO sine retningslinjer om botnfiskeri, vedtekne i august 2008. Sjå meir detaljert om oppfølginga av FN-resolusjonen 61/105 i kapittel 3.2.13, NAFO.

På årsmøtet i 2005 oppretta NEAFC for første gong ei såkalla svarteliste. Det vil seie ei liste over fartøy som ikkje har rett til å fiske i NEAFC sitt reguleringsområde eller som har motteke fisk frå slike fartøy. Med det nye regelverket er grunnlaget for å svarteliste fartøy betra. Reglane gjeld for fartøy som ikkje fører flagget til eitt av medlemslanda i NEAFC. Fram til 1. mai 2007 omfatta regelverket berre aktivitet i internasjonalt farvatn, men etter regelendringa gjeld det også aktivitet i medlemslanda sine økonomiske soner. Svartelista fartøy skal ikkje få løyve til å gå i hamn eller ta i mot sørvis eller forsyningar, føreta mannskapsbyte og liknande i hamnene til medlemslanda. På årsmøtet i 2007 vedtok NEAFC at fartøy som står på svartelistene til NAFO, CCAMLR og SEAFO og som ikkje er flagga i nokon av NEAFC-landa, skal inkluderas i svartelista til NEAFC. Det vart også vedteke at NEAFC skal sirkulere si svarteliste til desse organisasjonane.

NEAFC har, som første regionale fiskeriforvaltningsorganisasjon, etablert reglar for hamnestatskontroll (Scheme of Control and Enforcement) som har vist seg å vere eit effektivt verkemiddel i kampen mot ulovleg fiske. Det nye regelverket vart sett i kraft 1. mai 2007. Reglane om hamnestatskontroll er omtala nærare i kapittel 5.3. NEAFC har også sett i verk eit omfattande opplegg for satellittovervaking av fiskeria i Nordaust-Atlanteren.

Meir informasjon finst på NEAFC sine heimesider: <http://www.neafc.org/>

3.2.15 IWC og NAMMCO

IWC

Noreg er medlem av Den internasjonale kvalfangstkommisjonen, IWC, som regulerer fangst av større kvalartar. IWC vart oppretta for å sikre ei berekraftig forvaltning av kvalressursane, og Noreg deltek på årsmøta og andre møte om forvaltning av kval. I 1982 vedtok IWC eit totalforbod mot all kommersiell kvalfangst. Noreg har reservert seg mot dette forbodet, og er difor ikkje bunden av det. Frå 1994 til 2006 arbeidde IWC utan å lukkast med å få på plass eit revidert forvaltningsregime. Det var tanken at eit revidert forvaltningsregime skulle opne for kommersiell kvalfangst.

Hovudsaka i IWC er no diskusjonen om kva som skal vere IWC si oppgåve i framtida. Det er uklart om det kan bli semje om noko som helst. Noreg kan vanskeleg gå med på kompromiss som ikkje opnar for at IWC igjen tek til med å forvalte kvalressursane.

Forskarane i IWC har etablert spesielle prosedyrar for vurdering av dei ulike kvalbestandane og uttaket av dei. Kvotutrekningssmodellen, som er svært konservativ, er utvikla slik at han kan brukast til å rekne ut kvotar for alle bardekvalartar. Den norske kvoten vert fastsett på bakgrunn av det arbeidet som er gjort i IWC sin vitskapskomité. For 2009 har Noreg autonomt fastsett ein norsk kvote på 885 dyr.

Under vitskapskomiteen sitt møte i 2008 var det ein gjennomgang der all ny kunnskap (teljingar, genetiske data, etc.) vart oppsummert og diskutert. Den norske delegasjonen presenterte eit forslag til nytt bestandsestimat basert på teljingane for perioden 2002-2007. Det nye estimatet er 103 000 dyr for totalområdet, 79 000 for den austlege delen og 24 000 for Jan Mayen-området. Dette estimatet er veldig nær estimatet frå førre teljeperiode (107 000), men er nok omeir usikkert. Det står att noko utregningsarbeid for å redusere usikkerheita før estimatet kan godkjennast for bruk i IWC sin reviderte forvaltningsprosedyre, RMP. Punkttestimatet (103 000) er akseptert. Under diskusjonen av forslaget vart det fremma ei liste med forslag til kva som bør gjerast før endelig godkjenning. Modellen som vert brukt til å rekne ut usikkerheita til bestandsstorleiken, er tidlegare akseptert, men det ligg føre ei rekkje forslag til korleis han kan gjerast betre. Det nye bestandsestimatet vil difor først bli ferdigbehandla på IWC sitt årsmøtet i juni 2009.

Meir informasjon finst på IWC sine heimesider: <http://www.iwcoffice.org/>

NAMMCO

Den nordatlantiske sjøpattedyrkommisjonen, NAMMCO, vart etablert i 1992. Hovudoppgåva var å arbeide for vern og forvaltning av sjøpattedyr i Nord-Atlanteren basert på vitskaplege råd. Arbeidet er konsentrert om småkval, sel og kvalross, men studiane og samarbeidet omfattar òg dei store kvalartane. Noreg er saman med Færøyane, Grønland og Island medlem i kommisjonen. Danmark, Russland, Canada og Japan møter regelmessig som observatørar, og Canada og Russland tek aktivt del i arbeidet i arbeidsgrupper.

NAMMCO har lukkast godt i arbeidet med å forbetre jaktmetodar, eit arbeid som har interesse langt utover medlemslanda i NAMMCO. Representantar frå alle dei nordiske landa, Russland, Japan, Canada og USA deltek i dette arbeidet. Resultata gjev grunnlag for å forbetre jaktmetodane og setje nye standardar for jakt på sjøpattedyr. Arbeidet er no særleg relevant for dei drøftingane som går føre seg i EU om mogleg innføring av handelsrestriksjonar for produkt av sel.

NAMMCO sin vitskapskomité driv forskning på sjøpattedyr i Nord-Atlanteren

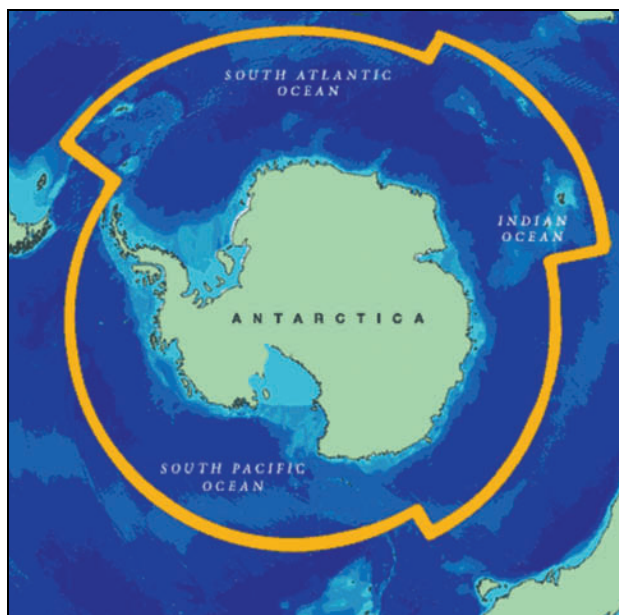
Arbeidet med å utvikle fleirbestandsmodellar går sakte fordi ein ventar på framdrift i nasjonale forskingsprosjekt. Dette arbeidet er viktig for forvaltninga av dei marine ressursane, og Noreg går inn for at NAMMCO skal prioritere arbeidet med økosystembasert tilnærming til forvaltning av sjøpattedyra i våre havområde.

Meir informasjon finst på NAMMCO sine heimesider: <http://www.nammco.no/>

3.2.16 CCAMLR

Kommisjonen for bevaring av marine levande ressurar i Antarktis, CCAMLR, vart oppretta i 1981 med Noreg som ein av grunnleggjarane. «Bevaring» er i konvensjonen definert slik at det omfattar rasjonell utnytting av ressursane. I byrjinga vart CCAMLR omtala som krill-konvensjonen. Utanom fisket etter krill føregår det eit direkte fiske etter antarktisk tannfisk, patagonisk tannfisk og makrell-isfisk i området.

CCAMLR vedtek årleg tilrådingar av totalkvotar for dei ulike artane i konvensjonsområdet, som utgjer det meste av Sørishavet. CCAMLR deler ikkje totalkvotane mellom dei enkelte medlemmane. Det er såleis ope for eit «olympisk» fiske, der alle fiskar inntil fisket vert stogga når totalkvotane er tekne. Kvotane er likevel delt på nokre underområde. Føremålet med det er å hente inn in-

Figur 3.4 CCAMLR sitt konvensjonsområde

formasjon frå nærast heile området gjennom å spreie fangstane.

Noreg fastsette 13. mars 1998 ei føresegn om regulering av fiske med norske fartøy i Antarktis (CCAMLR-området). Føresegna gjeld for norske statsborgarar og personar busette i Noreg som driv fiske med norske fartøy i havområda på den sørlege halvkula, som er underlagt konvensjonen av 20. mai 1980 for bevaring av levande marine ressursar i Antarktis. Det er forbod mot å drive fiske utan at det er innhenta løyve frå norske styresmakter. I fangstsesongen 2003–2004 tok for første gong eit norsk fartøy del i fiske i Antarktis, nærare bestemt i eit forsøksfiske etter patagonisk tannfisk i Rosshavet. Det same fartøyet har fiska i dette området til og med 2007, men deltek ikkje i 2008 eller 2009. Alt fiske med norsk fartøy skal gjennomførast med vitenskaplege observatørar frå andre CCAMLR-partar om bord. På dette viset hjelper fiskefartøya til med innsamling av data som kan nyttast av CCAMLR si vitenskapsskomite.

Det er innført eit fangstdokumentasjonssystem for å overvake internasjonal handel og vise at patagonisk tannfisk som vert importert til eit medlem av organisasjonen, er fanga i samsvar med CCAMLR sitt regelverk eller teken utanfor CCAMLR-området. Det skjer ei kontinuerleg evaluering for å betre systemet og tette eventuelle smothol. Noreg sette i verk dette systemet i mars 2000.

Det er store krillressursar i Sørishavet. I 2000 vart det gjort ei akustisk mengdemåling av føre-

komstane av krill i store delar av område 48. Resultatet av kartlegginga var ei biomasse rekna ut til 44 millionar tonn, og ein tilrådd fangst på 4 millionar tonn, delt nokolunde likt mellom dei fire underområda av område 48. For å gjennomføre den tilrådde fangsten er det eit vilkår at det vert oppretta område for forvaltninga som har mindre geografisk utstrekning enn dei fire underområda. Arbeidet med dette er ikkje ferdig. Den maksimale fangsten for heile område 48 er 620 000 tonn inntil desse mindre områda er etablerte. Dei siste åra har totalfangsten vore mellom 100 000 og 150 000 tonn. For sesongen 2008/2009 (1. desember 2008 – 30. november 2009) har Noreg meldt på fire fartøy for krillfiske i CCAMLR, men bare eitt har begynt fisket. Med tida kan fisket etter krill bli særskild viktig i CCAMLR-området, og det er fleire norske og utanlandske firma som viser interesse for dette. Noreg har gjort avtale om vitenskapleg observasjon av dette fisket med andre land.

Noreg deltok på CCAMLR sitt årsmøte i 2008. Det har lenge vore sett søkjelys på det ulovlege fisket (innanfor dei økonomiske sonene) og det uregulerte fisket (på det opne hav innanfor konvensjonsområdet) etter patagonisk tannfisk, såkalla UUU-fiske. Sjølv om estimata for UUU-fiske er usikre, er det teikn som tyder på at omfanget no er monaleg mindre enn for få år sidan. Nye tiltak vedtekne i 2008 er særskilde tiltak for vern av sårbare marine økosystem. Her må det gjerast ei vitenskapleg vurdering av korleis fiske med reiskapar som kjem i kontakt med botnen, verkar på slike økosystem. Fartøy som fiskar med slike reiskapar må flytte seg og melde frå om dei kjem i kontakt med sårbare habitat under fiske. Fleire nye tiltak med særleg omsyn til sårbare økosystem er på plass for å svare til krava om vern i FN-fiskeriresolusjonen 61/105 frå 2006.

Meir informasjon finst på CCAMLRs heimesider: <http://www.ccamlr.org/>

3.2.17 ICCAT

Den internasjonale kommisjonen for bevaring av atlantisk tunfisk, ICCAT, vart etablert i 1969. Denne regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonen har ansvar for bevaring og forvaltning av tunfisk og tunfiskliknande artar i Atlanterhavet og Middelhavet. ICCAT har 48 kontraherande partar (medrekna EU som part). Organisasjonen sitt kompetanseområde omfattar omkring 30 artar, mellom anna makrellstørje som særleg i 1950-åra vart fiska i store kvanta langs norskekysten. Overfiske har ført til ein kraftig reduksjon i bestanden

og førekomstane i våre farvatn er i dag nærast ikkje-eksisterande.

Frå slutten av 1990-talet tyda førekomstar av makrellstørje i norske farvatn på at bestanden kunne komme til å ta opp att sitt gamle beitevandringsmønster og igjen bli tilgjengeleg for fiske i norske farvatn. Som følgje av dette møtte Noreg som observatør i ICCAT frå 1998 til 2003. I tråd med våre havrettslege plikter til samarbeid med dei regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonane som forvaltar bestandar som opptre i våre farvatn og for å sikre oss høve til eit framtidig fiske på makrellstørje, vart Noreg medlem av ICCAT i 2004. Føremålet med den norske deltakinga har i første rekkje vore å søkje å bidra til ei forvaltning som sikrar gjenoppbygging av makrellstørjebestanden i det austlege Atlanterhavet. Deltakinga i ICCAT er også viktig for Noreg fordi organisasjonen spelar ei aktiv rolle internasjonalt når det gjeld utforming av regelverk.

ICCAT fastset kvotar for periodar på fire år, og gjeldande kvoteperiode for makrellstørje går frå 2007 til 2010. I samband med kvotefastsettinga for denne perioden fekk Noreg for første gong forhandla fram ein kyststatskvote på austleg makrellstørje (bestandskomponent som dekkjer Middelhavet og det austlege Atlanterhav) som gjenpeglar ein fast del. Kvoten for 2007 var på 53,34 tonn og skal i tråd med gjenoppbyggingsplanen, jf. nedanfor, reduserast årleg. Fram til 2007 hadde Noreg høve til å fiske på ein samlekvote på 1000 tonn for land utan kvote.

Makrellstørjebestanden er i svært dårleg forfatning på grunn av høgt overfiske over lang tid og dårleg vern av ungfisken i Middelhavet. På årsmøtet i 2005 la Noreg fram eit forslag om betre vern av ungfisk i Middelhavet. Mange land støtta forslaget, men det vart ikkje vedteke. Betre vern av ungfisken i Middelhavet er nødvendig for at bestanden på nytt kan bli så stor at han kjem ut i Atlanteren på beitevandring i større omfang.

På årsmøtet i 2006 vedtok ICCAT ein gjenoppbyggingsplan for austleg makrellstørje som etablerer eit omfattande kontrollregime og tilhøyrande forvaltningstiltak. Planen inneber ei gradvis nedtrapping av totalkvoten (TAC) i kvoteperioden. TAC vart likevel sett dobbelt så høgt som tilrådd av ICCAT sin vitskapskomité (29 500 tonn for 2007 med nedtrapping til 25 500 tonn i 2010 - mot tilrådd 15 000 tonn kombinert med innføring av andre tiltak, inkl. stans i fisket i heile gyteteseongen og kontroll av uttaket). Noreg støtta innføringa av dei foreslått kontrolltiltaka, men gjekk i mot gjenoppbyggingsplanen fordi forvaltningsele-

menta var utilstrekkelege. På bakgrunn av bestandssituasjonen har Noreg fastsett forbod mot fiske og landing av makrellstørje i norske farvatn.

Den stadig dårlegare bestandssituasjonen og mangelen på oppfølging av kontrolltiltaka i gjenoppbyggingsplanen førte også til at nedjustering av dei fastsette kvotane på makrellstørje vart hovudtema under årsmøtet hausten 2008. Noreg støtta eit forslag om å setje TAC til 15 000 tonn, dvs i tråd med den vitskaplege tilrådinga. Fleirtalet i ICCAT gjekk imidlertid inn for ein mindre reduksjon av TAC. Denne vart sett til 22 000 tonn for 2009, medan TAC for 2010 vart sett til 19 950 tonn.

Meir informasjon finst på ICCAT sine heimesider: <http://www.iccat.es/>

3.2.18 SEAFO

Den søraustatlantiske fiskeriorganisasjonen, SEAFO, vart etablert 20. april 2001 og har hovudsete sitt i Namibia.

Det overordna målet til SEAFO-konvensjonen er langsiktig bevaring og berekraftig bruk av marine ressursar i det søraustlege Atlanterhavet. Partane pliktar å innføre tiltak som skal sikre ein langsiktig berekraftig bruk av fiskeressursane i konvensjonsområdet. Konvensjonsområdet er avgrensa til det opne hav, og omfattar såleis ikkje dei økonomiske sonene til kyststatane i området.

SEAFO-konvensjonen vart underteikna av dei fire kyststatane Angola, Namibia, Storbritannia (på vegne av St. Helena) og Sør-Afrika, og dessutan EU, Island, Noreg, Sør-Korea og USA. Noreg ratifiserte konvensjonen 12. februar 2003. Sør-Afrika er nytt medlem etter at dei ratifiserte konvensjonen i fjor. Konvensjonen er elles ratifisert av Angola, Namibia og EU-kommisjonen. SEAFO-konvensjonen tok til å gjelde 13. april 2003. Det vart i fjor semje med Namibia om ein hovudkvarteravtale for SEAFO.

Dei norske kommersielle interessene i SEAFO-området er relativt små. Kartlegginga av fiskepotensialet er mangelfull, og det er såleis vanskeleg å vurdere kva for interesser norske fiskarar kan få i området i framtida. Ein viktig grunn til at Noreg ratifiserte SEAFO-konvensjonen er at Noreg prinsipielt er ein sterk tilhengar av regionalt samarbeid om felles fiskeriresursar, og at Noreg også deltek aktivt i ei rekkje andre regionale fiskeriorganisasjonar. Norsk deltaking i SEAFO kan både gi innsyn i statspraksisen i området og høve til å påverke den. Vidare vil Noreg sitt to- og fleirsidige bistandsengasjement i regionen kunne styrkjast ved å delta i SEAFO.

Figur 3.5 SEAFO sitt konvensjonsområde

Som vi veit vert UUU-fartøy svartelista av regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonar, og Noreg har no gjort opptaket til ein prosess som skaper ei global svarteliste ved at dei regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonane godkjenner svarteliste- ne til kvarandre. På årsmøtet i SEAFO i oktober 2007 vart det bestemt at SEAFO skal godkjenne

listene frå CCAMLR, NAFO og NEAFC. For fire år sidan etablerte SEAFO ein lettversjon av eit system for hamnestatskontroll som det var semje om. På møtet i 2007 vart dette vesentleg utbygd. Det inkluderer no utpeiking av spesielle hamner, etablering av eit SEAFO-register over slike hamner, krav om notifisering før ein kjem til hamna,

forbod mot mottak av UUU-fangstar, inspeksjonsprosedyrar og krav om utfylling av ein harmonisert inspeksjonsrapport.

På møtet i 2008 vedtok SEAFO særskilde tiltak for vern av sårbare marine økosystem etter den modellen som NAFO og NEAFC nyttar. Her må det gjerast ei vitskapleg vurdering av korleis fiske med reiskapar som kjem i kontakt med botnen,

verkar på slike økosystem. Fartøy som fiskar med slike reiskapar må flytte seg og melde frå om dei kjem i kontakt med sårbare habitat under fiske. Fleire nye tiltak med særleg omsyn til sårbare økosystem er på plass for å svare til krava om vern i FN-fiskeriresolusjonen 61/105 frå 2006.

Meir informasjon finst på heimesidene til SEAFO: <http://www.seafo.org>

4 Bestandsutrekning, rådgjeving, tilstandsrapportar og langsiktige forvaltingsplanar

I dette kapitlet er det først ei kort oversikt over metodar for å måle fiskebestandar i felten, utrekningssverktøy (modellar), forvaltingsplanar, rådgjeving og dei såkalla referansepunkta. Deretter vert det gjort greie for tilstanden til dei viktigaste fiskebestandane som Noreg deler med andre land, i tillegg til tilrådd TAC, avtalt TAC og fangstar. Til sist kjem ein omtale av dei langsiktige forvaltingsplanane som Noreg har vedteke saman med andre land.

4.1 Bestandsutrekning og rådgjeving

4.1.1 Bestandsutrekning

Bestandsutrekning («assessment») inneber vanlegvis å kombinere tilgjengeleg informasjon frå fangststatistikk og data frå vitskaplege tokt. Ved hjelp av ulike matematiske modellar reknar ein ut kor stor bestanden er i dag ved å sjå på kor store årsklassane var i fjor, og så trekkje frå dei individa som har døydd på grunn av fiske og naturleg død (blitt etne av andre, sjukdom, matmangel, alderdom) i løpet av året. Dei viktigaste datakjeldene i slike modellar er:

- fangststatistikk med stikkprøver av alderssamansetjing (skal fortelje kor mykje som er blitt fiska i løpet av året av dei ulike årsklassane)
- toktdata (fortel om relative endringar i talet på fisk i kvar aldersgruppe i forhold til året før)

Fangststatistikk

Det er viktig å halde oversikt over kor mange individ som vert tekne ut av ein bestand. I nokre tilfelle kan ein sjå om bestanden veks eller minskar ved å samanlikne kor stor fiskeinnsats som ligg bak kvart tonn med fanga fisk frå år til år. Fisket gjev forskarane opplysningar om når, kva, kvar og kor mykje det vert fiska, viktig informasjon som vert mata inn i modellane til forskarane. Desse opplysningane må difor vere så nøyaktige som mogleg.

Toktdata

Havforskningsinstituttet brukar vanlegvis fleire ulike metodar for å måle mengda av fisk i havet:

- ekkolodd/akustikk:
- trål
- måling av eggproduksjon
- merking/gjenfangst av fisk

Akustisk mengdemåling

Metoden baserer seg på at objekt i havet reflekterer lyd (ekko). Styrken og tidslengda på ekkot frå ein fisk eller fiskestim er avhengig av art og storleik på fisken, og av kor stor og tett stimen er. Desse samanhengane er etter kvart vorte rimeleg godt fastlagde gjennom eksperimentelle og kontrollerte målingar. Ved å måle og lagre ekkostyrke og ekkotidslengd langs kurslinjene og observere kva slags artar og storleikar som medverkar til dei akustiske målingane ved å ta prøver (trålfangstar), kan ein reke ut kva slags fisketettleik, art og storleik ekkomålingane svarar til. Dei akustiske målingane og analysane vert utførte i BEI (Bergen Echo Integrator), eit system som er utvikla av Havforskningsinstituttet og som er i omfattande bruk rundt om i verda. Ei evaluering av dette systemet for eit par år sidan konkluderte med at BEI ikkje ville tilfredsstille framtidige økosystemrelaterte krav, og at det etterkvart også ville vere vanskeleg å vedlikehalde. Eit nytt system – Large scale survey system (LSSS) – er difor utvikla, og vart i løpet av 2007 teke i bruk i all akustisk mengdemåling.

Botntrål

Talet på fisk i kvar botntrålfangst vert rekna om til fisketettleik (tal per flateining) ved å dividere på det arealet botntrålen har fiska over. Ved å ta eit stort tal trålstasjonar fordelt i heile utbreiingsområdet til bestanden, får ein fram ei fordeling basert på trålfangst per arealeining. Talet på fisk i kvar arts- og storleiksgruppe vert justert basert på kunnskap vunnen gjennom eksperiment, om kor

mange fisk som vil vike unna trålen eller som vil sleppe gjennom maskene på trålen.

Måling av eggproduksjonen

Metoden her kan kortfatta skisserast slik: Når ein veit kor mange egg som er gytt og kor mange egg ein hofisk gyt, kan ein finne ut kor mange hofisk som har gytt. Feltdelen, eller eggtaletfestinga i metodikken, er i hovudsak lik botntrålmotodikken. Med planktonhåv tek ein eit stort tal håvtrekk fordelt i heile gyteområdet. Fangstane av egg vert rekna om til eggteittleik (tal per flateining). Multiplisert med tilhøyrande areal og justert for alderen til egga, får vi så totalt tal på egg gytt per dag. Gyteområdet vert dekkja fleire gonger i løpet av gytesesongen. Når eggmengdene frå kvar dekkning vert summerte over heile gytesesongen, får vi det totale talet på gyttte egg.

Talet på egg som eit individ gyt er avhengig av art og storleik. Store hoer gyt fleire (og større) egg enn små hoer. Samanhengen er fastlagt, og talet på egg per gram hofisk er talfesta. Total mengd gyttte egg, dividert med talet på egg per gram hofisk, gjev til slutt vekten eller biomassen til gytebestanden av hofisk. Prøvetaking syner kor mykje hannfisk og hofisk det er i gytebestanden. Vanlegvis er dette forholdet nær 1:1.

Merkeforsøk

I si aller enklaste form kan formelverket som vert nytta skisserast slik:

Talet på fisk i bestanden/talet på merkte fisk =
Talet på fisk i fangst/talet på merkte fisk i fangst.

Dersom ein held greie på kor mange merke som vert sette ut, kor mange merke som vert funne att og kor mange fisk som vert fanga, kan ein ved hjelp av denne formelen rekne ut mengda av fisk i bestanden.

4.1.2 Metodar for utrekning av bestandsstorleik

Bestandsutrekning inneber som nemnt å kombinere tilgjengeleg informasjon frå fisket, data frå tokt der relative bestandsendringar vert observert, og beskatningsgraden (fisketrykket). Utfallet er grunnlag for rådgjeving om fiskekvotar, og er elles viktig for meir grunnleggjande forskning på tilhøve som avgjer storleiken på bestanden, rekruttering osv.

For dei fleste bestandar av interesse for Noreg vert desse utrekningane gjort i samarbeid med for-

skarar frå fleire land i arbeidsgrupper innanfor Det internasjonale råd for havforskning, ICES. Utrekningsverktøyet er matematiske modellar. Det finst ei rekkje slike modellar, og dette er eit forskingsfelt i rask utvikling. Valet av modell vil avhenge av eigenskapane til bestanden og kva slags data som er tilgjengelege. I Noreg brukar ein hovudsakleg modellar der føresetnaden er at både fangstane og toktdata ligg føre som tal på fisk fordelt på alder. Medan talet på fisk i fangstane er eit absolutt tal, er talet på fisk målt på tokt eit relativt tal; ein indeks. Det gjer at målingane kan knytast til årsklassar, og at kvar årsklasse kan følgjast over tid.

VPA (Virtuell PopulasjonsAnalyse)

Dette er ein metode for å rekne ut kor stor ein årsklasse må ha vore bakover i tid og kor mykje fisk som har dødd som følgje av fiske (s.k. fiskedød, dvs. den delen av bestanden som er hausta i fiskeria), ved hjelp av opplysningar om fangst ved alder over ein del år. Dette er ikkje nok for ei fullstendig bestandsutrekning, men mange utrekningsverktøy tek utgangspunkt i denne metoden.

Om ein veit kor mange fisk som har vore fanga av ein årsklasse gjennom ein del år, veit ein også at det må ha vore minst så mange fisk i årsklassen frå starten av. Faktisk må det ha vore endå fleire, fordi ein også må rekne med eit fråfall av andre årsaker enn fiske (naturleg død). Når ein skal setje opp ein slik rekneskap, startar ein i praksis med den mengda fisk ein trur framleis er til stades og legg til det som vart fanga og det som gjekk tapt siste år på grunn av naturleg død. Då får ein den mengda fisk som må ha vore i årsklassen året før. Slik held ein fram bakover i tid. Den naturlege døden reknar ein som oftast som eit fast relativt (prosentvis) tap kvart år. Fiskedøden får ein ved å samanhalde fangst og bestand år for år.

VPA fortel altså ikkje kor stor bestanden er i augneblinken. Om ein derimot kan gå ut frå at det no er lite att av ein årsklasse, kan ein rekne ut ganske presist kor stor årsklassen har vore i tidlegare år. Utrekninga byggjer på fangststatistikken og vert villeiande om fangsttala ikkje er rette.

For somme artar brukar vi ikkje metodikk basert på fangststatistikk. I våre farvatn gjeld det først og fremst lodda. Her brukar ein den akustiske målinga av bestanden som eit absolutt mål for bestandsstorleiken, og nyttar så modellar som tek omsyn til at den naturlege dødsraten mellom målinga og gytetidspunktet vil variere med kor mykje torsk og andre rovdyr som er i området, som basis for rådgjevinga om kvotar.

Tabell 4.1 Samanheng mellom dødsrate og % av bestandsstorleik ved starten av året

Dødsrate	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0	1,5	2,0
% av bestandsstorleik ved starten av året	9,5	18,1	25,9	33,0	39,3	45,1	50,3	55,1	59,3	63,2	77,7	86,5

For dei fleste artane og bestandane i våre farvatn har ein berre data og relevant informasjon frå fiskeria å støtte seg til når bestandsstorleiken skal estimerast og evaluerast. Rett kvantifisering av kor stor fiskeinnsats (inkl. endring av effektivitet) som ligg til grunn for eit rapportert fangstkvan- tum er eit nødvendig forskingsområde framover for å kunne relatere fiskeridata til bestandsstorleik på ein påliteleg måte.

4.1.3 Forvaltingsplanar og rådgjeving

Det er naturen som set grenser for kor mykje som kan haustast av ein fiskebestand. Innanfor denne avgrensinga er det like fullt mange alternative måtar å nytte ressursen på, avhengig av kva slags mål ein har. Vi snakkar her om ulike forvaltingsplanar. Desse kan vere tidsavgrensa eller permanente. Ein permanent plan kan for eksempel vere å fiske med ein gitt utnyttingsgrad. Ein tidsavgrensa plan kan for eksempel ta sikte på å byggje opp att ein bestand til eit visst nivå. I begge tilfelle bør det vere mogleg å revidere planen undervegs.

Dei forvaltningsplanane som har eksistert fram til no har som regel vore enkle og ufullstendige. Det er difor eit langsiktig mål for norske fiskeristyresmakter at forvaltninga skal baserast på meir heilskaplege forvaltningsplanar enn dei vi har i dag, der det ikkje berre vert teke omsyn til biologiske, men også til økonomiske og andre relevante faktorar.

I ein forvaltningsplan er berekraft ei grunnleggjande norm. Optimal ressursutnytting og stabilitet er andre kriterium det er rimeleg å ta omsyn til. For å kunne vurdere utnyttingsgrad og bestand i forhold til slike kriterium, er det utvikla biologiske referansepunkt. Tradisjonelt har desse vore nytta i forvaltningsrådgjeving både som grenseverdiar og målverdiar. Nedanfor er det eit oversyn over dei vanlegaste referansepunkta og kva dei tyder, men først er det nødvendig å forklare enkelte vanlege, faglege omgrep.

Død

Total dødsrate (Z) i ein fiskebestand vert delt opp i naturleg dødsrate (M) og fiskedødsrate (F). Fiskedødsraten skal omfatte den delen som skuldast

fisket. I praksis vil det like fullt vere vanskeleg å få mål på utkast og død som kjem av kontakt med fiskereiskapar, slik at fiskedødsraten i bestandsutrekningar som regel berre omfattar ilandført registrert fangst. Naturleg dødsrate omfattar då all annan død. Forskarane nyttar «momentane» dødsrater. Ettersom talverdien som oftast ligg mellom 0 og 1, til dømes 0,5, vert dette lett oppfatta som prosent, slik at 0,5 skulle bety 50 % død. I praksis er tilhøvet slik at dødsraten ofte kan overstige 1 utan at dette betyr 100 % død. Dette kjem av at talet står i høve til det gjennomsnittlege talet på fisk til stades gjennom perioden ein nyttar (t.d. eit år), og ikkje til talet ved starten av perioden. Samanhengen er vist i tabell 4.1.

I forvaltningssamheng er det som regel berre fiskedødsrate som vert presentert. Naturleg død kjem i tillegg til dette. Ein fordel ved å bruke «momentan» dødsrate, er at dette ofte er tilnærma proporsjonalt med fangsttinnssatsen. Ei dobling av fangsttinnssatsen tilsvarar omtrent ei dobling av fiskedødsraten.

Eit haustings- eller utnyttingsmønster syner korleis haustinga/utnyttinga er fordelt på kvar aldersgruppe. Dette vil mellom anna vere avhengig av reiskapsseleksjon. Som regel vil utnyttinga vere lågare for ung fisk enn for eldre. Utnyttingsmønsteret er uavhengig av utnyttingsgrad (fiskedødsrate), og refererer berre til det relative tilhøvet mellom aldersgruppene. Endringar i utnyttingsmønsteret kan ha stor innverknad på langtidsutbyttet.

Referansepunkt som dannar grunnlag for rådgjeving om fiskekvoter

Føre-var-regelen (eller føre-var-tilnærminga) i forvaltning av naturressursar er nedfelt i fleire internasjonale konvensjonar etter Rio-konferansen i 1992. Sidan 1998 har ICES med tida definert og talfesta føre-var-referansepunkt for dei fleste bestandane. Referansepunkta omfattar både utnyttingsgrad (fiskedødsrate) og storleik på gytebestanden.

Berekraftige fiskeri er eit sentralt omgrep i dei før nemnde internasjonale konvensjonane. Ut frå det langsiktige aspektet som ligg i dette, og ut frå den historiske erfaringa med forvaltning av fiske-

bestandar, er fiskedødsraten rekna som eit viktig kriterium for føre-var-forvaltning. Ein vil sikre seg mot at bestanden vert utsett for ein fiskedød som på lengre sikt kan føre til samanbrot i bestanden. Ut frå historiske bestandsdata og enkle føresetnader om samanhengen mellom gytebestand og rekruttering, har ein for kvar bestand prøvd å definere ei nedre grense for gytebestanden (B_{lim}), der det er stor risiko for dårleg rekruttering om gytebestanden kjem under denne grensa. Tilsvarende er det definert ei øvre grense for fiskedødsraten (F_{lim}) som, dersom ho vert overskriden over lengre tid, svært sannsynleg vil føre bestanden ned på eit nivå der rekrutteringa er venta å verte dårleg.

Når ein tek omsyn til uvisse i bestandsvurderingane, krev ei føre-var-forvaltning at det vert lagt inn ein tryggleiksmargin i høve til desse «absolutte» grensene. Ei føre-var-grense for gytebestanden (B_{pa})¹ må difor vere noko høgare enn B_{lim} , og ei føre-var-grense for fiskedødsraten (F_{pa}) må vere noko lågare enn F_{lim} . Denne tryggleiksmarginen vil altså avhenge av presisjonen i bestandsutrekninga og graden av naturleg variasjon i bestanden. F_{pa} kan sjåast som den høgaste fiskedødsraten som vil vere i samsvar med ei føre-var-forvaltning, men er også knytt til om ho er berekraftig. B_{pa} er først og fremst ei tiltaksgrense. Dersom gytebestanden er lågare enn B_{pa} , bør ein ta det som ei åtvaring og setje inn ekstra tiltak for å få bestanden opp igjen på eit tryggare nivå.

ICES har definert dei «absolutte» grensene (B_{lim} og F_{lim}) ut frå historiske bestandsdata og teori om dynamikken i fiskebestandar. Når det gjeld føre-var-grensene (B_{pa} og F_{pa}), vil verdien på desse mellom anna avhenge av kor stor risiko forvaltninga er villig til å ta. ICES kjem difor berre med framlegg om føre-var-grenser, og det krevst ein dialog med forvaltninga for å fastsetje føremålstenlege verdier.

Det er verdt å merke seg at ICES sin definisjon av føre-var-referansepunkta er grenseverdier som tek sikte på at det er svært sannsynleg at bestanden skal halde seg over nivået der rekrutteringa kan svikte. Grensene er altså ikkje tenkt å vere mål for forvaltninga. For dei fleste bestandar, spesielt av botnfisk, er den føreslåtte føre-var-grensa for fiskedødsraten høgare enn fiskedødsraten som gjev maksimalt langtidsutbytte, og forvaltninga kan fritt stile mot eit høgare langtidsutbytte ved å setje eit mål for fiskedødsraten som er lågare enn føre-var-grensa.

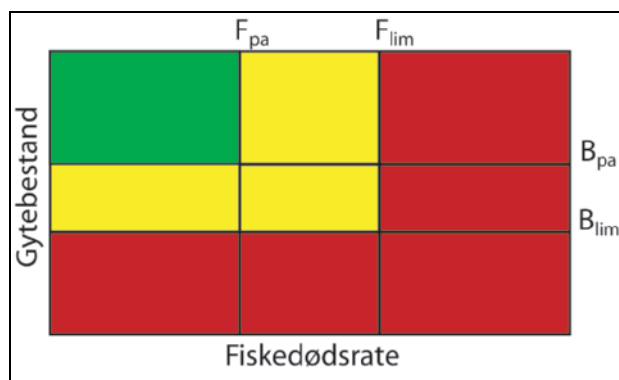
Bruken av føre-var-tilnærminga er komen gradvis til syne i ICES si rådgjeving. Frå og med hausten 1996 vart det oftare enn før argumentert mot høge fiskedødsrater også for ein del bestandar som var godt innanfor trygge biologiske grenser. Hausten 1997 åtvara ICES om kva slags fangststoppsjonar som ikkje vart rekna for å vere føre-var for dei fleste bestandane, og frå 1998 vart føre-var-referansepunkta innførde. Ei anna omlegging hausten 1998 var at ein definerte trygge biologiske grenser ut frå både storleiken på gytebestanden og fiskedødsraten, medan dei tidlegare i hovudsak berre vart definert ut frå storleiken på gytebestanden. Denne omlegginga gjorde at mange bestandar som før vart klassifiserte innanfor trygge biologiske grenser no hamna utanfor, sjølv om det ikkje utan vidare hadde skjedd ei vesentleg endring i bestandssituasjonen. Det er sidan reist innvendingar mot ei slik inndeling, i og med at det kan verke ulogisk at ei høg utnytting er uansvarleg så lenge gytebestanden er på eit forsvarleg nivå. ICES har ei meir langsiktig grunngjeving for dette: høgt uttak er ein fare for bestanden på sikt, utan omsyn til noverande storleik på bestanden. Historia stadfestar i høg grad at dette argumentet er relevant.

Frå 2004 har ICES endra omgrepa og snakkar no om å «hauste på ein ikkje berekraftig måte» i dei tilfella der fiskedødsraten er for høg. I dei tilfella der fiskedødsraten er over F_{pa} , men under F_{lim} , seier vi no at «det er risiko for at bestanden ikkje er hausta berekraftig». Når fiskedødsraten er under F_{pa} , seier vi no at «haustinga er berekraftig». Vidare, når det gjeld gytebestanden, seier vi no at om bestanden er i god forfatning og over B_{pa} , har den «god reproduksjonsevne». Om bestanden er under B_{pa} , men over B_{lim} , heiter det at den har «risiko for sviktande reproduksjonsevne», og til sist, om bestanden er i dårleg forfatning og under B_{lim} , har den «sviktande reproduksjonsevne». Ei ytterlegare nyansering i høve til reproduksjonsevna kan illustrerast i eit diagram over fiskedødsrate og gytebestand med referansepunkta teikna inn (figur 4.1).

Graden av risiko aukar altså nedover og mot høgre i diagrammet. I det grøne feltet er begge kriteria innanfor føre-var-verdier, og det er rom for ein viss valfridom i kvotefastsetjinga. Innanfor det gule feltet vil, i dei fleste tilfelle, ein moderat reduksjon i fisket vere tilstrekkeleg for å kome raskt tilbake til ei føre-var-forvaltning, medan det i det raude feltet vil krevjast kraftige tiltak.

Ved Havforskningsinstituttet har det ei tid blitt diskutert eit anna referansepunkt som går på talet

¹ pa = precautionary approach = føre var

Figur 4.1 Diagram over fiskedødsrate og gytebestand med referansepunkta F_{lim} , F_{pa} , B_{lim} og B_{pa} . Dei farga felta indikerer ulike tiltakssoner. Grønt: kan utnyttast. Gult: tiltaksområde. Raudt: stopp fisket eller andre drastiske tiltak

på fisk i bestanden over ein viss (kjønnsmoden) alder. Grunngevinga for dette er mellom anna at det

- vil sikre betre at vi har tilstrekkeleg med eldre fisk i bestanden
- vil gjere at vi unngår uvisse knytt til vektmålingar og kjønnsmodning som er nødvendige parameter for å måle gytebestanden i biomasse (tonn)
- vil relatere bestandsstorleik til uttaksgrad (fiskedød) på ein meir direkte måte.

4.1.4 Rådgjeving frå Det internasjonale råd for havforskning (ICES)

Rådgjevinga frå ICES vert frå og med våren 2008 utarbeidd av den nye rådgjevande komiteen, ACOM. ACOM er sett saman av ein forskar frå kvart av dei 20 medlemslanda i ICES i tillegg til leiaren. ACOM vil heretter vere ICES sin einaste rådgjevingsskomité for utarbeiding av vitenskaplege råd for kyst-/havressursar og økosystem. ACOM vil basere sitt arbeid og sine råd på ekspertgrupper som vil utføre dei vitenskaplege analysane, kvalitetsikringsgrupper («review groups») som også vil bruke uavhengige medhjelparar og grupper som vil lage utkast til råd, Advisory Drafting Groups. Alle desse gruppene vil få støtte og sekretærhjelp av ICES-sekretariatet i København. Det vert også ei viss omlegging av den siste delen av prosessen når sjølve rådet skal utformast. Her vert det lagt opp til ein videokonferanse med ACOM-medlemene, med mål om å leggje til rette for ei meir fagleg ansvarleg tilnærming og ein meir kostnadseffektiv arbeidsmåte. Dr Mike Sis-

senwine frå USA, tidlegare president i ICES, er formann i ACOM. Formennene i dei tidlegare rådgjevingsskomiteane i ICES (ACFM, ACE og ACME) vart viseformenn i ACOM og saman med formannen utgjør dei ACOM si styringsgruppe. Dette skal sikre ein kontinuitet i rådgjevingssprosessen i omleggingsfasen.

For å sikre ei størst mogleg openheit i prosessane som fører fram til råda frå ICES er det opna for at observatørar frå einskilte interesseorganisasjonar kan ta del i møta til ACOM og i møta til gruppene som lagar utkast til råd. Observatørar kan også ta del i arbeidet med kvalitetssikring av råda. Observatørane må godkjennast av dei einskilte nasjonale delegatane.

ACOM kjem med råd fleire gonger om året, men råda for bestandar som Noreg er mest avhengig av kjem på fire ulike tidspunkt – bestandar i Barentshavet (utanom lodde) i juni, bestandar i Nordsjøen litt seinare i juni og dei pelagiske bestandane makrell, NVG-sild, lodde og kolmule i oktober. Rådet på reke i Barentshavet og Skagerrak/Nordsjøen vil kome i november. Råda frå ICES inneheld ein omtale av tilstanden til bestanden, forvaltningsmål, opsjonstabell med konsekvensar av ulik utnytting, rådgjeving og dessutan tabellar og figurar som illustrerer historia til bestanden. Råda er offentlege og kan lesast på nettsida til ICES, <http://www.ices.dk>.

Havforskningsinstituttet omset rådgjevinga frå ICES til norsk, kommenterer og utdjupar der det trengst, og legg alt ut på sin nettside, <http://www.imr.no>. Dette for at det ikkje skal vere tvil om kva som er ICES si vurdering og kva som er Havforskningsinstituttet si offisielle vurdering av bestandssituasjonen og råd til dei forvaltande styresmakter.

4.2 Tilstandsrapportar og rådgjeving for dei viktigaste fiskebestandane i norske farvatn

Noreg haustar i alt 2-3 millionar tonn årleg frå om lag 90 ulike bestandar til ein førstehandsverdi av 12 milliardar kroner. I dei neste kapitla skildrar vi dei økonomisk viktigaste bestandane.

4.2.1 Nordaust-arktisk torsk

Bestanden er utbreidd i heile Barentshavet opp til polarfronten. I første halvår er gytefisk (skrei) fordelt langs norskekysten, for det meste sør til

Lofoten, men enkelte år finst skrei heilt sør til Stad.

Fisket

Gjennomsnittleg årsfangst sidan 1946 er 660 000 tonn. I perioden 1994-1998 var samla årleg fangst over 700 000 tonn, minka så til 415 000 tonn i 2000, og auka etter det gradvis til omlag 640 000 tonn i 2005 inkludert overfiske (figur 4.2). Frå 2005 til 2007 gjekk fangsten ned frå om lag 640 000 tonn til snaue 500 000 tonn. Her er det lagt til grunn tal for eit urapportert overfiske (sjå under), noko som er omstridt. Norsk fangst har dei siste åra vore om lag 45 % av total rapportert internasjonal fangst. Nesten alt utanlandsk fiske på nordaust-arktisk torsk skjer med botntrål, men i det norske fisket er 65-70 % av fangsten teken med andre reiskapar.

For perioden 2002-2005 er det i følge Fiskeridirektoratet berekna eit årleg urapportert overfiske på 100 000 tonn. For 2006 var talet 80 000 tonn, i 2007 på 40 000 tonn og i 2008 på 15 000 tonn. Dette er ein kraftig nedgang i overfisket, noko som dels heng saman med innføringa av NEAFC sitt hamnestatsregime frå 1. mai 2007, aktivt bilateralt samarbeid og auka merksemd om problemet både i næring og opinion.

Utrekningsmetodar

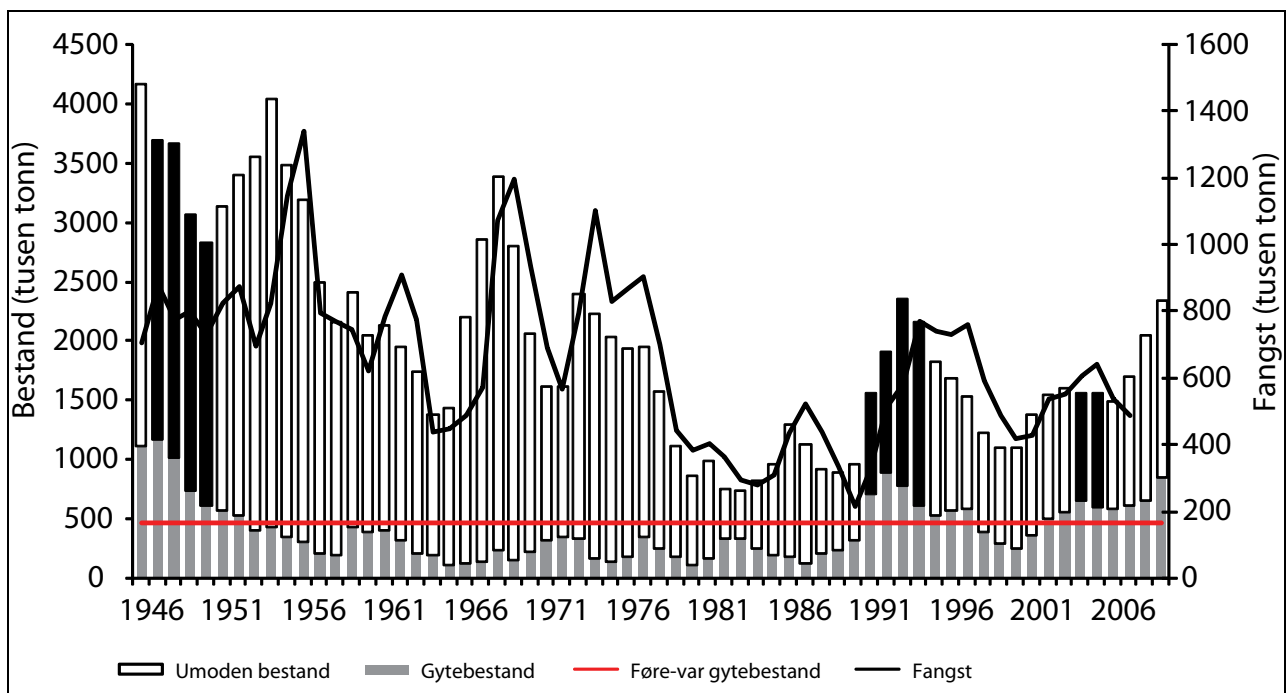
Grunnlaget for utrekningane er toktresultat, årleg totalfangst (rapportert pluss berekna urapportert fangst) og prøvetaking frå fisket. Bestandsstorleik er tal festa gjennom ein «fangst ved alder analyse» styrt mot toktresultat for dei siste åra. Heile analysen er gjort med ulike modellar som i store trekk har gitt samstemte resultat. For tida er mengda urapportert fangst truleg den største kjelda til uvisse i resultata.

Bestandsgrunnlaget

Figur 4.2 syner utviklinga av totalbestanden sidan 1946. Bestanden minka frå 1993 til 1999. Den auka att fram til 2003, og var stabil i perioden 2003-2007, før ein fekk ei auke frå 2007 til 2009 (2009 er vist som ein prognose i figur 4.2). Ein viktig grunn til auken etter 1999 er truleg betre ungfiskvern gjennom stenging av område med småfisk og bruk av sorteringsrist i trålfiskeria. Gytebestanden er i dag høg samanlikna med det han var i åra 1950-1990. Tidlegare kjønnsmodning er ein viktig grunn til dette.

Tilrådde reguleringar og avtalar for 2009

I siste bestandsvurdering klassifiserte ICES bestanden til å ha god reproduksjonsevne, og at fisket er berekraftig.

Figur 4.2 Utviklinga i bestand og fangst av nordaust-arktisk torsk. Bestandsstorleiken i 2009 er usikker sidan dette er ein prognose med ei vurdering av kor stor fangsten vart i 2008

ICES tilrødde ein kvote for 2009 (473 000 tonn, sjå tabell 4.2), i tråd med den sameinte haustingsregelen med ei grense på maksimalt 10 % endring av kvoten frå eit år til eit anna. Urapportert fiske vil undergrave dei måla som ligg bak haustingsregelen. ICES påpeika og at utøvinga av torskefisket må ta omsyn til behovet for vern av kysttorsk og behovet for redusert bifangst av uer. Etter ei totalvurdering av situasjonen i 2008 kom partane fram til ein kvote for torsk i 2009 på 525 000 tonn, ein auke med omlag 20 prosent, medan det normale skal vere inntil 10 prosent endring frå eit år til det neste. Bakgrunnen for denne avgjerda er at det Det internasjonale råd for havforskning (ICES) har vurdert bestandssituasjonen til å vere langt betre enn det som er lagt til grunn dei siste åra. Det er likevel eit sentralt punkt i årets avtale at partane i neste års forhandlingar skal vende tilbake til den vedtekne strategien.

Sjølv om kvoten på torsk er større enn haustingsregelen tilseier, så vil kvoten for 2009 likevel vere under føre-var-nivået. Basert på rådet frå ICES vil det fangstnivået ein er blitt einige om innebære at gytebestanden veks ytterlegare til 2010, og fiskepresset på bestanden er venta å verte det lågaste sidan 1991.

Den sameinte fangstregelen er svært viktig for å oppretthalde ei god forvaltning av denne bestan-

den. Regelen har ført til at fiskerikommisjonen har avtalt torskekvoten i samsvar med ICES sine råd for 2005 og 2006. I heile perioden 1998-2004 var kvotane høgare enn tilrådingane frå ICES, noko dei også var for 2007-2009. Avvika for 2007 og 2008 skuldast at kommisjonen og ICES nytta ulike tal for urapportert fiske når kvoten vart rekna ut på bakgrunn av forvaltningsregelen. I 2009 blei partane einige om auke kvoten på omtrent 20 %, sjølv om det føreligg ein etablert forvaltningsstrategi. Grunnlaget for dette var ICES si vurdering av bestandssituasjonen i år. Det er eit sentralt punkt i avtalen for 2009 at ein i 2010 skal tilbake til den vedtekne strategien.

4.2.2 Nordaust-arktisk hyse

Fisket

Hyse vert fiska gjennom heile året, i hovudsak som bifangst i trålfisket etter torsk, særleg når bestandsnivået er lågt. Historiske rapporterte årsfangstar har variert mellom 21 000 og 322 000 tonn sidan 1950. Gjennomsnittleg årsfangst er 125 000 tonn. Dei siste åra har Russland og Noreg stått for meir enn 90 % av landingane. Dei rapporterte fangstane i 2007 var 147 000 tonn. I dei seinare åra er det kjent at fisk som omlastas i Barentshavet underrapporterast. Storleiken på dette

Tabell 4.2 Tilradd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av nordaust-arktisk torsk sidan 1995

År	Råd frå ICES	Tilradd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1995	Ingen gevinst ved å auke F	681	700	740	529
1996	Ingen gevinst ved å auke F	746	700	732	572
1997	Godt under F_{med}	< 993	850	762	589
1998	$F < F_{med}$	514	654	593	386
1999	Minka F til under F_{pa}	360	480	485	293
2000	Auka SSB til over B_{pa} i 2001	110	390	415	241
2001	Høgt sannsyn for SSB > B_{pa} i 2003	263	395	426	356
2002	Minka F til under 0.25	181	395	535	498
2003	Minka F til under F_{pa}	305	395	552	548
2004	Minka F til under F_{pa}	398	486	606	654
2005	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	485	485	641	602
2006	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	471	471	538	579
2007	Minka F til under F_{pa} , ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	309	424	487	613
2008	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	409	430		650
2009	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	473	525		

overfisket er usikkert på grunn av eit lite datamateriale, men har blitt berekna for åra 2002-2007 og utgjør minst 5-35 % av det rapporterte uttaket, avhengig av metode og data som ligger til grunn.

Utrekningsmetodar

I utrekningane av kor stor hysebestanden er har ein tradisjonelt brukt same reknemodell som for nordaust-arktisk torsk. Utrekningane er basert på fangststatistikken, men også tre seriar av indeksar (relative mål) frå forskingstokt inngår. Bestandsutrekningane tek også omsyn til den mengda hyse som torsken et. Dette reknar ein ut frå mageprøver av torsk.

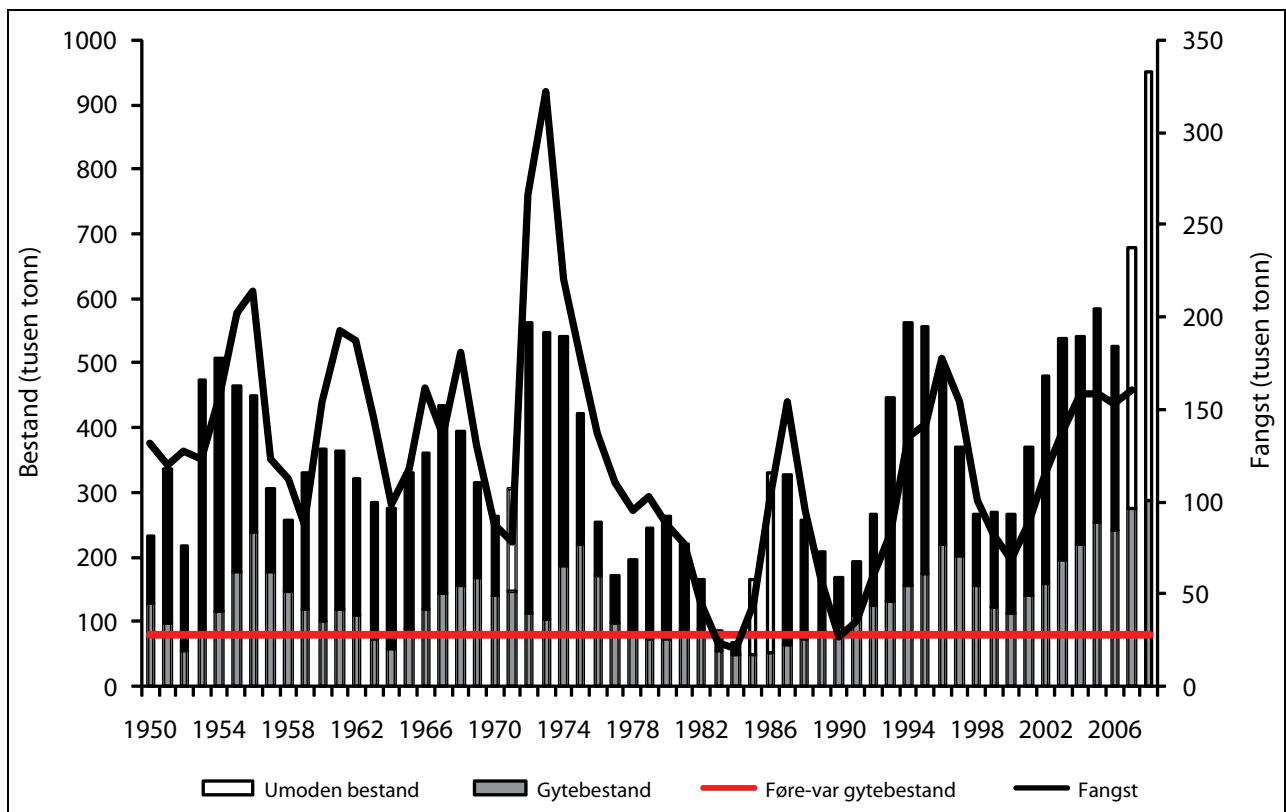
Toktindeksane som inngår er botntrålindeks og akustisk indeks frå det norske toktet i Barentshavet i februar, og botntrålindeks frå det russiske toktet i Barentshavet i november/desember. Det har vore eit problem at området dekkja av tokt har variert i ulike år. Særleg har dekkinga av russisk sone vore for dårleg i nokre år, og det har spesielt innverknad for den yngre hysa (1-3 år) som ofte har stor utbreiing i russisk sone. Likevel har vi god grunn til å rekne med at indeksane frå tokt fangar opp hovudtrekka i bestandssvingingane godt.

Bestandsgrunnlaget

Bestanden av nordaust-arktisk hyse var nede på eit svært lågt nivå i 1983-1984 (figur 4.3). Etter dette gav årsklassane 1982 og 1983 ein auke i bestanden, men dei svake årsklassane 1985-1987 førte til ein ny nedgang fram til 1990. Rekrutteringa vart seinare sterkt forbetra. Spesielt var 1990-årsklassen svært sterk, og den er, saman med 1950-, 1969- og 1983-årsklassane, ein av fire svært sterke årsklassar etter 1945. Frå 1998 ser det ut til at vi har kome i ein ny situasjon med meir stabilt god rekruttering. Alle årsklassane etter 1998 ser ut til å ha rekruttert godt til den delen av bestanden som overlever til 3-års alder, men 0-gruppeundersøkingane av 2007 og 2008 årsklassen indikerer rekruttering under middels. Grunnlaget for ei svært positiv bestandsutvikling er framleis til stades, om bestanden vert forvalta etter vedtekne reglar.

Tilrådde reguleringar

I siste bestandsvurdering klassifiserte ICES bestanden til å ha god reproduksjonsevne og berekraftig fiskepress. ICES tilrådde ein kvote for 2009 på 194 000 tonn (tabell 4.3) i tråd med den sameinte haustingsregelen.

Figur 4.3 Utviklinga i bestand og fangst av nordaust-arktisk hyse 1950-2008

Tabell 4.3 Tiltrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av nordaust-arktisk hyse sidan 1995

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1995	Ingen langtidsgevinst for $F > F_{med}$	122	130	142	173
1996	Ingen langtidsgevinst for $F > F_{med}$	169	170	178	220
1997	Hald F godt under F_{med}	<242	210	154	203
1998	Hald F under F_{med}	<120	130	101	155
1999	Minka F til under F_{pa}	<74	78	83	123
2000	Minka F til under F_{pa}	<37	62	69	115
2001	Minka F til under F_{pa}	<66	85	90	142
2002	Minka F til under F_{pa}	<64	85	115	159
2003	Minka F til under F_{pa}	<101	101	139	197
2004	Minka F til under F_{pa}	<120	130	158	220
2005	Minka F til under F_{pa}	<106	117	159	254
2006	Minka F til under F_{pa}	<112	120	153	242
2007	Avgrens totalfangst	<130	155	161	277
2008	Avgrens totalfangst	<130	150		
2009	Avgrens totalfangst	<194	194		

Dei totalkvotane som har vore avtalte mellom norske og russiske styresmakter har generelt sett vore over tilrådde kvotar i heile perioden sidan 1990 (tabell 4.3). Unntaka er 1997, 2003 og 2009. Utrekningane i 2008 vart rekna for å vere for usikre til å kunne bruke haustingsregelen som grunnlag for tilråding. Utrekningane er enno usikre, mellom anna på grunn av store mengder ikkje-rapporterte fangstar. I 2006, 2007 og 2008 vart det lagt fram dokumentasjon på ikkje-rapportert fiska hyse for åra 2002-2007, rekna til å ugjere minst mellom 9-35 % av rapportert fiska hyse. Meir spesifikt går noko av denne usikkerheita ut på om bestanden verkeleg er større no enn han var på 1990-talet som utrekningane viser (figur 4.3), medan tokta ikkje viser ein høgare bestand no enn på 1990-talet. Uansett så er det liten tvil om at bestanden er på eit høgt nivå, og etter ei totalvurdering vart tilrådinga for 2009 difor utarbeidd med bakgrunn i den sameinte haustingsregelen for hyse.

4.2.3 Norsk-arktisk sei

Fisket

Utbyttet av seifisket nord for 62°N var på 176 000 tonn i 2005, 212 000 tonn i 2006 og 197 000 tonn i 2007 (figur 4.5), medan gjennomsnittsutbyttet for 1960-2007 var på 162 000 tonn. Kvoten for 2008 vart fastsett til 247 000 tonn, medan samla utbytte vert på rundt 190 000 tonn. Noreg dominerer fisket (ca. 95 %), og det gjennomsnittlege norske utbyttet i perioden 1960-2006 var på 135 000 tonn. Dei ti siste åra

har trålfisket stått for 40 % av dei norske landingane, not 25 %, garn 20 % og line, snurrevad og jukse 15 %.

Utrekningsmetodar

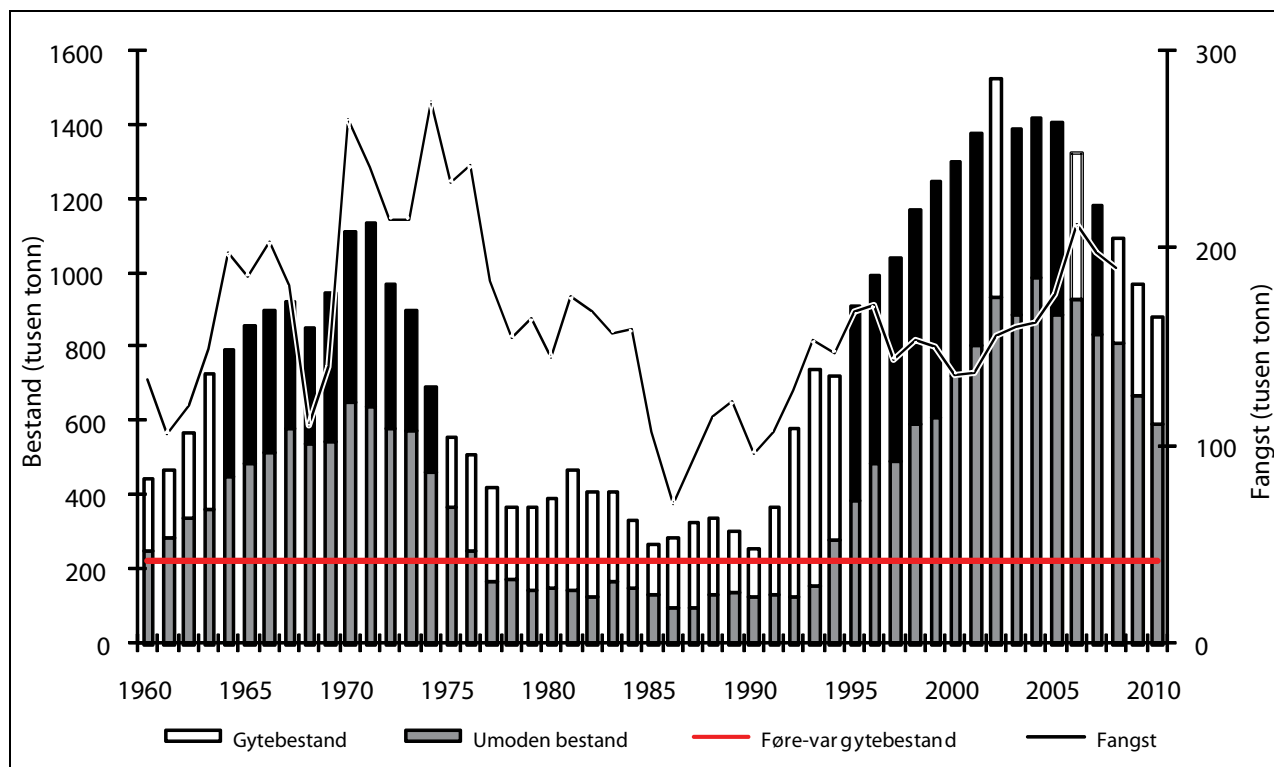
For sei nord for 62°N brukar ein metoden XSA (eXtended Survivors Analysis) til å rekne ut bestandsnivået. I utrekningane inngår fangststatistikken (tal landa fisk fordelt på aldersgrupper), ein tidsserie med data for fangst per eining innsats frå trålfisket og indeksar for ulike aldersgrupper frå eit akustisk tokt.

Bestandsgrunnlaget

I april 2008 gjennomførte ICES nye bestandsutrekningar (figur 4.4). Seibestanden nord for 62°N er i god forfatning. Låg utnyttingsgrad etter 1995 har verka positivt på rekruttering og utvikling i bestanden (figur 4.4). 1999- og 2002-årsklassene var gode, elles har rekrutteringa i seinare år vore middels eller lågare. Bestanden var på eit historisk høgt nivå i 2000-2005, men det er sidan registrert ein bratt nedgang i både umoden bestand og gytebestand. Indeksane frå kysttoktet hausten 2008 er om lag 30 % under 2007 nivået, og dei lågaste sidan 1991.

Tilrådde reguleringar

ICES klassifiserte bestanden til å ha god reproduksjonskapasitet og til å vere hausta berekraftig.

Figur 4.4 Utviklinga i bestand og fangst av sei nord for 62°N. Tala for 2009 og 2010 er prognosar

Tabell 4.4 Tilrådd TAC, fastsett TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av norsk-arktisk sei sidan 1995

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Fastsatt TAC	Fangstar	Gytebestand
1995	Ingen auke i F	221	165	168	388
1996	Ingen auke i F	158	163	171	484
1997	Minka F til F_{med} eller lågare	107	125	144	495
1998	Minka F til F_{med} eller lågare	117	145 ¹	153	591
1999	Minka F under F_{pa}	87	144 ²	150	612
2000	Minka F under F_{pa}	<89	125 ³	136	724
2001	Minka F under F_{pa}	<115	135	136	807
2002	Minka F under F_{pa}	<152	162 ⁴	155	936
2003	Halde F under F_{pa}	< 168 ⁴	164	160	889
2004	Halde F under F_{pa}	< 186	169	162	988
2005	Halde F under F_{pa}	< 215	215	177	890
2006	Halde F under F_{pa}	<202	193,5	212	927
2007	Halde F under F_{pa}	<249	225	197	834
2008	TAC i.h.t. HCR eller lågare	<247	247	190 ⁵	810
2009	TAC i.h.t. HCR eller lågare	<225	225		

¹ TAC først sett til 125 000 tonn, auka i mai 1998 etter ekstraordinære bestandsanalysar.² TAC sett etter ekstraordinære bestandsanalysar i desember 1998.³ TAC sett etter ekstraordinære bestandsanalysar i desember 1999.⁴ TAC først sett til 152 000 tonn, auka til 162 000 tonn etter bestandsanalysane i april 2002, opphavleg råd frå ICES for 2003 på 168 000 tonn følgjeleg redusert til 164 000 tonn.⁵ Førebels tal.

Fiskedødsraten er stabil og har sidan 1995 vore under føre-var-nivået ($F=0,35$), og gytebestanden har sidan 1994 vore godt over føre-var-nivå (220 000 tonn). ICES evaluerte i 2007 den føreslegne haustingsstrategien (HCR) til å vere i tråd med føre-var-tilnærminga. For 2009 tilrådde ICES at utnyttingsgraden vart sett i høve til denne haustingsregelen eller lågare, noko som tilsvarer ein kvote for 2009 på 225 000 tonn eller lågare.

Havforskningsinstituttet støtta tilrådinga frå ICES og tilrådde at utnyttingsgraden i haustingsregelen vert sett tilsvarende utnyttingsgraden for maksimalt langtidsutbytte ($F=0,32$). Dette ville gje ein kvote for 2009 på 214 000 tonn.

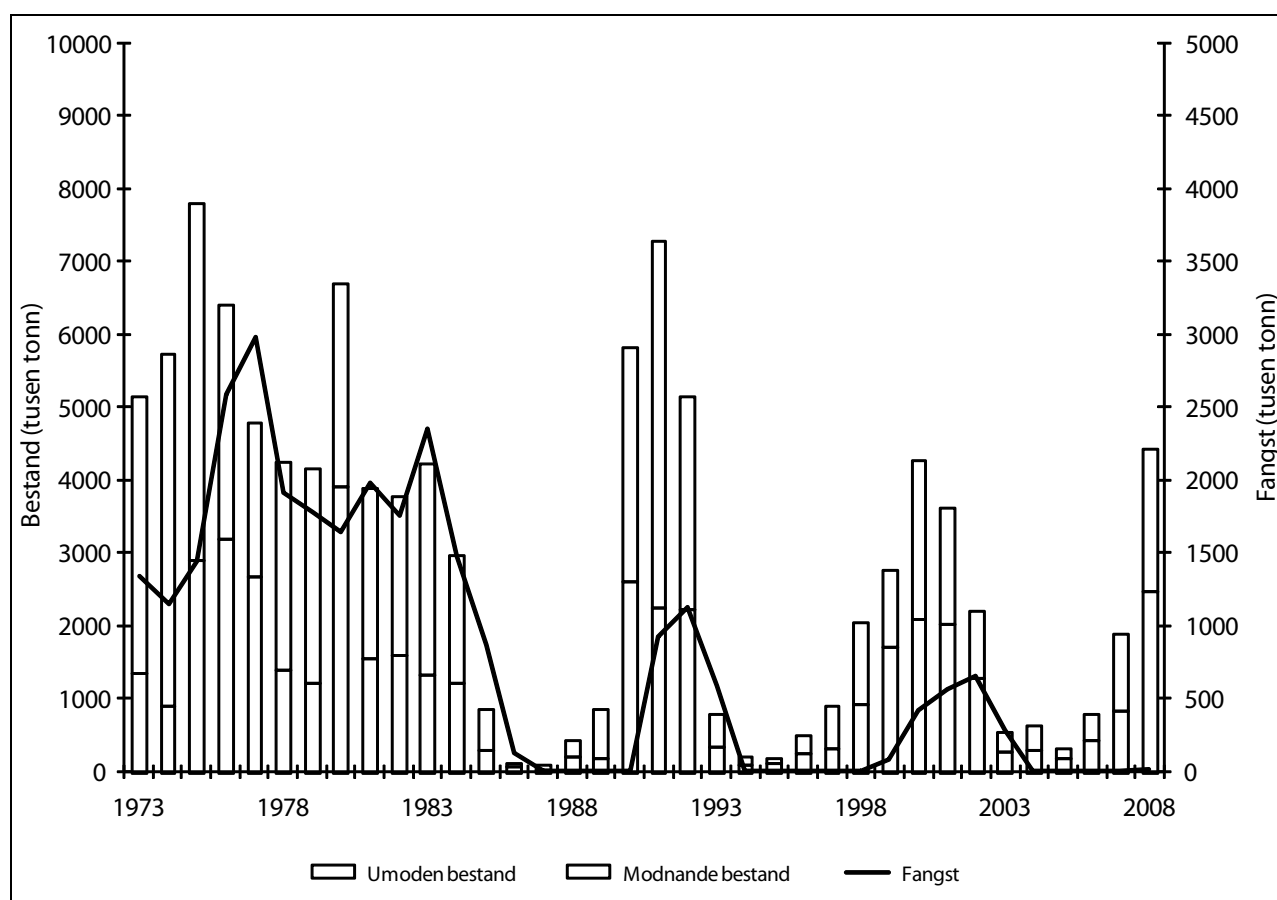
Norske styresmakter har ved fastsetjinga av kvoten for 2009 på 225 000 tonn (tabell 4.4) lagt til grunn den nye haustingsstrategien med ei utnyttingsgrad på føre-var-nivå ($F=0,35$). Kvoten er 9 % lågare enn kvoten for 2008 men om lag 40 % over gjennomsnittsutbyttet for 1960-2007. Gytebestanden er venta å verte vidare redusert i 2009-2010 ved eit uttak på føre-var-nivå.

4.2.4 Lodde i Barentshavet

Utrekningsmetodar

Totalbestanden av lodde vert målt akustisk kvar haust. Toktet er eit samarbeid mellom Noreg og Russland. Desse undersøkingane gjev eit overslag over mengda av lodde som er eitt år og eldre. Eit loddelarvetokt i juni (ikkje utført i 2006-2008) og undersøkingar av 0-gruppe under eit økosystemtokt i august–september gjev tilleggsmengde om rekruttering.

Frå og med 2005 vert bestandsutrekningane for lodda i Barentshavet utarbeidde av ei undergruppe kalla “Arctic Fisheries Working Group” i ICES. Gruppa møtest etter økosystemtoktet i august-september, og estimerer storleiken på loddebestanden. Bestandsestimater frå dette toktet vert brukt direkte som mål for bestandsstorleiken, og prognosar og kvotetilrådingar vert rekna ut i spesielle modellar der også modning, vekst og naturleg dødsrate inngår. Estimata for naturleg død tek omsyn til mellom anna mengda og storleiks-

Figur 4.5 Utviklinga i bestand og fangst av lodde frå 1973-2008

Tabell 4.5 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og modnande bestand hausten før (tusen tonn) av lodde i Barentshavet sidan 1998

År	Råd frå ICES SSB=gytebestand	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Modnande bestand
1998	Ikkje fiske	0	0	1	932
1999	SSB > 500 000 t	< 79	80	105	1718
2000	5 % sannsyn for SSB < 200 000 t	< 435	435	410	2097
2001	5 % sannsyn for SSB < 200 000 t	< 630	630	575	2019
2002	5 % sannsyn for SSB < 200 000 t	< 650	650	659	1291
2003	5 % sannsyn for SSB < 200 000 t	< 310	310	282	279
2004	Ikkje fiske	0	0	0	294
2005	Ikkje fiske	0	2 ¹	1	174
2006	Ikkje fiske	0	0	0	437
2007	Ikkje fiske	0	4 ¹	4	844
2008	Ikkje fiske	0	10 ¹	10	

¹ forskingskvote.

samansetjinga av torsk i Barentshavet, og kor mykje av loddebestanden ein meiner at denne torsken kjem til å ete. I det reknestykket inngår også temperaturen i dei områda torsken beitar på lodda, då dette påverkar kor fort torsken fordøyser lodda, og difor også kor mykje han kan ete. I prognosane tek ein omsyn til uvisse i dei ulike målingane og i føresetnadane som inngår.

Bestandsgrunnlaget

Figur 4.5 viser utviklinga i bestand og fangst frå 1973 til 2008. Biomassen til loddebestanden vart mykje redusert frå 2002 til 2003, og situasjonen må kallast eit bestandssamanbrot. I 2004 og 2005 held han seg på eit lågt nivå, men har sidan vore i vekst. Rekrutteringa har svikta dei siste åra, men teke seg opp etter 2004.

Samanbrotet i bestanden etter 2002 skuldast først og fremst to faktorar: Svake rekrutterande årsklassar (trass i stor larveproduksjon kvart år) og auka naturleg død. Samanbrotet skuldast ikkje fisket. Dei siste åra har det vorte målt store silde-mengder (hovudsakleg 2002-årsklassen, men no også 2004-årsklassen) i det sørlege og austlege Barentshavet. Det er difor grunn til å tru at den dårlege overlevinga av loddelarvar i denne perioden kan henge saman med dette. Auka naturleg dødsrate for eldre lodde kan, i alle fall langt på veg, skuldast at ein veksande torskebestand beita på ein sterkt minkande loddebestand. Silde er no på det næraste ute av Barentshavet. Hausten 2008 vart det målt gode verdiar både for 0-gruppe og 1-åringar, og bestanden er i vekst.

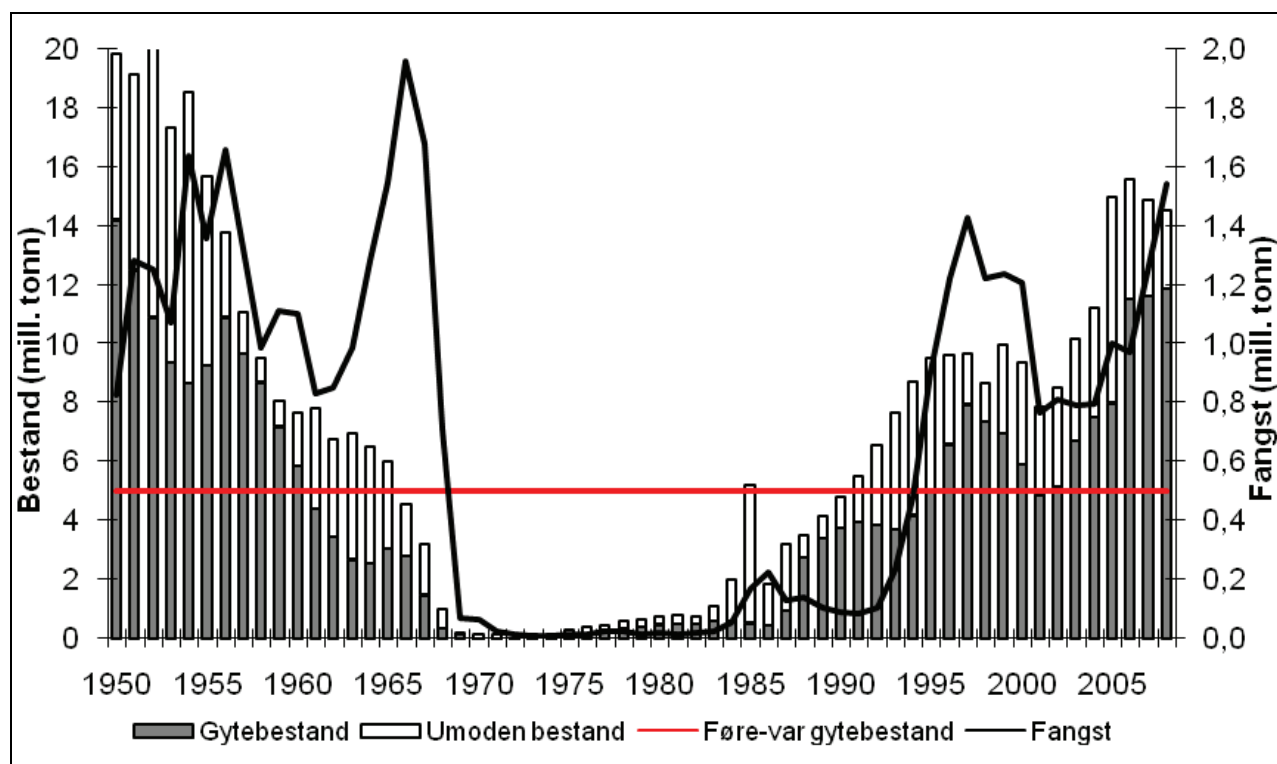
Reguleringar

Den modne delen av bestanden vart hausten 2008 målt til 2,5 millionar tonn, og basert på det fastsette Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen ein totalkvote for vinteren 2009 på 390 000 tonn, i tråd med tilrådinga frå ICES.

4.2.5 Norsk vårgytande sild

Den vaksne bestanden av norsk vårgytande (NVG) sild er på årlege vandringar som dekkjer store deler av det nordlege Atlanterhavet. Gytinga i februar går føre seg på norskekysten i hovudsak frå Stad til Vesterålen. Beitevandringa frå mai til august er i havområda mellom Noreg, Færøyane, Island, Jan Mayen og Svalbard, medan overvinteringa frå september til januar har skjedd i Vestfjorden, Ofotfjorden og Tysfjord frå tidleg på 1990-talet til 2001. Frå vinteren 2001/2002 til vinteren 2006/2007 endra dette seg og bestanden har i aukande grad overvintra i havet nord og nordvest for Vesterålen. Denne endringa er no fullført ved at heile bestanden overvintrar i havet. Bestanden har dermed endra vandringsmønsteret sitt og vil truleg halde fram med å overvintra i havet. Det er Noreg, Island, Færøyane, EU og Russland som fiskar på denne sildebestanden. Silde oppheld seg for det meste i norske farvatn, og Noreg er også største fiskerinasjonen.

Etter det totale bestandssamanbrotet på slutten av 1960-talet vart bestanden bygd opp att til det som kan kallast historiske nivå (figur 4.6). Oppbygginga gjekk sakte, og først rundt 1997 var

Figur 4.6 Utviklinga av bestand og fangst av NVG-sild. Førebeles fangst for 2008

fangsten tilbake på eit nivå som likna situasjonen før samanbrotet. I 2009 er gytebestanden rekna å vere om lag 12,6 millionar tonn.

Dei norske fangstane (tabell 4.6) vert tekne i overvintringsområda og på gytefeltet med varierende fordeling mellom dei to områda frå år til år. Russland fiskar det meste av sin kvote i norske farvatn, på gytefeltet i februar og i havet mellom Svalbardsona og Troms i august–oktober. I 2008 fiska Island store deler av kvoten sin i islandsk og færøysk sone i mai–august og gradvis inn i internasjonal sone og seinare norsk sone i Norskehavet i løpet av hausten. EU og Færøyane har fiska på gytefeltet og i Norskehavet. I år der det har vore sildeavtale har Island, Færøyane og EU også fiska

i Jan Mayen- og Svalbardsona. Sjå også kapittel 5.1.10.

Rådgjeving

ICES har tilrådd eit fiske på 1 643 000 tonn for 2009. Bakgrunn for kvotetilrådinga er ein utnyttingsgrad som kyststatane (EU, Færøyane, Island, Noreg og Russland) vart einige om i 1999 ($F=0,125$). Det vart semje mellom kyststatane om ein totalkvote på 1 643 000 tonn for 2009 og ei fordeling av den totale årlege fangsten. Dei vart også samde om å føre vidare utnyttingsgraden frå tidlegare i 2009.

Tabell 4.6 Fangst (tusen tonn) av norsk vårgytande sild 1997–2008

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Færøyane	60	68,1	55,5	68,6	34,1	32,3	27,9	42,8	65,1	63,1	64,2	74,3
Island	220,2	197,8	203,4	186	77,7	127,2	117,9	102,8	156,5	159,3	176,6	218,3
Noreg	861	743,9	740,6	713,5	495	487,2	477,6	477,1	580,8	567,8	779,5	961,6
Russland	168,9	124	157,3	163,3	109	113,8	122,8	115,9	132,1	120,8	162,4	193,1
EU	116,4	89,2	78,5	76	60	47,2	43,2	55,6	68,8	59,5	82,5	97
Total	1426,5	1223	1235,3	1207,4	775,8	807,7	789,4	794,2	1003,3	970,5	1271	1544,3
Fastsett kvote	1500	1300	1300	1250	850	850	- ¹	- ¹	- ¹	- ¹	1280	1518

¹ ikkje avtalt

Tabell 4.7 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og storleiken på gytebestanden (tusen tonn) av norsk vårgytande sild sidan 1995

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangst	Gytebestand
1995	Ingen auke i F	513	Ikkje avtalt	906	5023
1996	Hald SSB over 2,5 millionar tonn	¹	Ikkje avtalt	1217	6586
1997	Hald SSB over 2,5 millionar tonn	¹	1500	1420	7941
1998	Ikkje gå over haustingsregelen	²	1300	1223	7360
1999	Ikkje gå over haustingsregelen	1263	1300	1235	6944
2000	Ikkje gå over haustingsregelen	1500	1250	1207	5926
2001	Ikkje gå over haustingsregelen	753	850	776	4883
2002	Ikkje gå over haustingsregelen	853	850	808	5131
2003	Ikkje gå over haustingsregelen	710	Ikkje avtalt	789	6689
2004	Ikkje gå over haustingsregelen	825	Ikkje avtalt	794	7500
2005	Ikkje gå over haustingsregelen	890	Ikkje avtalt	1003	7989
2006	Ikkje gå over haustingsregelen	732	Ikkje avtalt	970	11 506
2007	Ikkje gå over haustingsregelen	1280	1280	1271	11 613
2008	Ikkje gå over haustingsregelen	1518	1518	1544	11 869
2009	Ikkje gå over haustingsregelen	1643	1643		12 600 ³

¹ Gytebestanden må haldast større enn 2,5 millionar tonn.

² Må haustast innafor haustingsregelen.

³ Framskriving.

4.2.6 Nordsjøsild

Fiskeri

Noreg og EU forvaltar nordsjøsilda i fellesskap. Det finst nordsjøsild i Nordsjøen og Skagerrak-Kattegat (ungfisk). Fisket går føre seg i eit direkte fiske med ringnotfartøy og trålarar og som bifangst i industritrålfisket. Utviklinga i det internasjonale fisket frå 1960 er vist i figur 4.8. Fangsttala er henta frå sildearbeidsgruppa til ICES i 2009, og er ikkje heilt i samsvar med offisielle tal. Etter eit samanbrot i bestanden og stopp i fisket på midten av 1970-talet, auka fangstane jamt utover 1980-talet og nådde ein topp på ca. 890 000 tonn i 1988. Tidleg på 1990-talet var årleg oppfiska kvantum på 600 000-700 000 tonn. Dette førte til ei negativ utvikling i bestanden, og det vart tilrådd å avgrense fisket. Kvoten vart difor redusert og halden på eit lågt nivå i 1996-1997. Etter dette auka fangstane til 664 000 tonn i 2005. Deretter har fangstane gått ned til om lag 260 000 tonn i 2008.

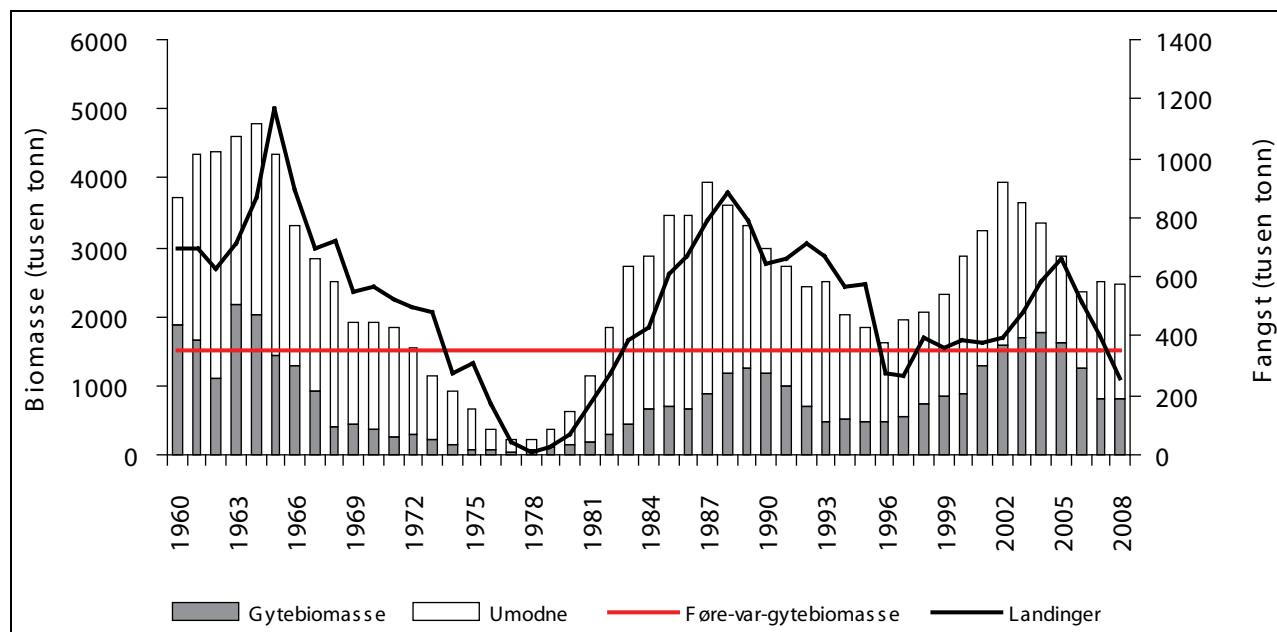
Noreg og EU har ein avtale om forvaltning av nordsjøsilda frå 1998. Avtalen vart revidert i 2004. ICES har i dei siste åra åtvare mot ei negativ utvikling i bestanden, og sju år med dårleg rekruttering gav stor grunn til uro. Som følgje av dette, vart forvaltningsavtalen oppdatert i 2008. Den reviderte avtalen seier at fiskedødsraten for ungsild

ikkje skal overskride 0,05, og ikkje over 0,25 for vaksen sild når gytebiomassen er over 1,5 mill tonn. Det er også avtalt ein reduksjon av fiske-dødsraten når gytebiomassen er under 1,5 millionar tonn, men over 800 000 tonn. Avtalen har fastsett årlege endringar av TAC på +/- 15 %, når gytebiomassen er over 800 000 tonn. Når forvaltningsregelen fører til ein gytebiomasse lågare enn 1,5 millionar tonn vert fiskedøden sett etter gitte formlar.

Den avtalte kvoten for vaksen sild til konsum i Nordsjøen (tabell 4.8) har lenge vore lågare enn kvantumet som vert fiska. Dei siste åra har dette kvantumet lege 10-15 % over kvoten, men auka i 2008 til nær 20 %. Dette kjem hovudsakleg av utstrekt feilrapportering. Det vil seie at det vert fiska nordsjøsild som vert rapportert som fangstar tekne i andre område. Bifangstane av småsild var tidlegare på eit svært høgt nivå (100 000-200 000 tonn). Dette fisket var i prinsippet uregulert. Etter innføringa av den nye ordninga vart bifangstane av småsild reduserte til under 20 000 tonn årleg.

Bestandsgrunnlag

Hardt fiskepress gjennom fleire år førte til at gytebestanden av nordsjøsild vart kraftig redusert i perioden 1989-1993: frå ca. 1,2 millionar tonn til

Figur 4.7 Utviklinga i bestand og fangst av nordsjøsild sidan 1960. Føre-var-nivået gjeld biomassen av moden nordsjøsild

ca. 470 000 tonn (figur 4.7). Fiskepresset på den vaksne delen av bestanden auka kraftig utover i 1990-åra, og det vart fiska store mengder småsild i industrifisket. Kvotane låg på eit jamt nivå, samtidig som bestandsnivået gjekk kraftig nedover. Dette førte til ei vesentleg dårlegare rekruttering til den vaksne bestanden enn det som skulle til for å halde storleiken på bestanden oppe med eit slikt fiskepress. Strengt reguleringar av både bifangstfisket og fangstar av vaksen sild vart innførte i midten av 1990-åra (EU-Noreg avtalen). Dette førte til ein auke i gytebestanden til ca. 850 000 tonn i 1998–2000. I dei neste åra steig gytebestanden til ca. 1,8 millionar tonn i 2004, men med ein reduksjon til under 1,0 millionar tonn (Føre-var-gytebiomasse=1,3 mill tonn) i 2007. Det er no teikn til ein mindre auke i gytebestanden i 2008 samanlikna med føregåande år, frå 0,995 millionar tonn til om lag 1,0 mill tonn.

Rådgjeving

Etter innføringa av eit strengt forvaltningsregime (Noreg-EU) i 1998 vart det god vekst i bestanden. Først i 2002 vart den estimerte gytebestanden (biomassen) klassifisert til å vere over føre-var-nivået. På grunn av låg middelvekt og sein modning

av 2000-årsklassen, fekk vi ein nedgang i gytebestanden fram til 2008. Det har vore ein serie av svært låge rekrutteringar frå 2001 til 2008. Førebels estimat av 2008 årsklassen tyder på at den er sterkare enn dei siste 5-6 årsklassane. Den sterke årsklassen frå 2000 er framleis godt representert i bestanden. Det er enno ikkje offisielt råd frå ICES, men signala tyder på at bestanden har redusert reproduksjonskapasitet og at fiskedødsraten er over avtalt mål. Forvaltningsstrategien Noreg og EU er samde om seier at F for vaksen sild ikkje skal overstige 0,25. For ungsild skal F ikkje overstige 0,05. EU og Noreg har dei siste åra vedteke kvoter som ligger over råda frå ICES. Dette kjem mellom anna av forvaltningsplanen som seier at kvoten skal reduserast med maksimalt 15 % frå år til år. I 2008 vedtok Noreg og EU likevel ein kvotereduksjon på 40 %. For 2009 heldt ein seg til råda og kvoten vart sett til 171 000 tonn i det direkte fisket og EU sin bifangstkvote til 15 985 tonn. I følge avtalen har Noreg 29 % av totalkvoten for direkte fiske av sild. Eventuelle bifangstar i det norske industritrålfisket vert trekte frå denne kvoten. EU innførte i 1997 ein eigen bifangstkvote for industrifisket. Denne bifangstkvoten har ikkje vorte fiska opp.

Tabell 4.8 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av nordsjøsild frå 1995-2009

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Bi-fangst-kvote	Total sildefangst IV, VIIId ³	Gytebestand
1995	Langsiktig gevinst forventa med lågare F	429 ¹	440		510	516
1996	50 % reduksjon av avtalt TAC ¹	156 ¹	156 ²	44	207	233
1997	F = 0,2	159 ¹	159	24	175	238
1998	F(vaksen) = 0,2 F(ungfisk) < 0,1	254 ¹	254	22	268	338
1999	F(vaksen) = 0,2 F(ungfisk) < 0,1	265 ¹	265	30	290	333
2000	F(vaksen) = 0,2 F(ungfisk) < 0,1	265 ¹	265	36	284	346
2001	F(vaksen) = 0,2 F(ungfisk) < 0,2	Scenarier	265	36	296	323
2002	F(vaksen) = 0 2 F(ungfisk) < 0,1	Scenarier	265	36	304	353
2003	F(vaksen) = 0,25 F(ungfisk)=0,12	Scenarier	400	52	414	450
2004	F(vaksen) = 0,25 F(ungfisk)=0,1	Scenarier	460	38	484	550
2005	F(vaksen) = 0,25 F(ungfisk)=0,1	Scenarier	535	50	568	639
2006	F(vaksen) = 0,25 F(ungfisk)=0,12	Scenarier	455	43	490	511
2007	Få gytebestanden tilbake til B _{pa} innan 2008	Scenarier	341	32	361	388
2008	F(vaksen) = 0,17 F(juv)=0,08	Scenarier	201	19	228	245
2009	Ny forvaltningsregel	Scenarier	171	16		
2010	F(vaksen) = 0,15 F(ungfisk)=0,05	Scenarier				

Vekter i tusen tonn

¹ Fangst i direkte fiske i IV og VIIId² Revidert i juni 1996, ned frå 263³ Landingar gitt av arbeidsgruppa (HAWG) og vil ikkje i alle høve korrespondere med offisiell statistikk

4.2.7 Makrell

Den nordaustatlantiske makrellbestanden består av tre gytekomponentar: sørleg makrell, vestleg makrell og nordsjømakrell. Vestleg og sørleg makrell er på eit relativt høgt nivå, medan nordsjøkomponenten framleis er på eit lågt nivå. Gytebestanden har auka med 40 %, frå 1,7 millionar tonn i 2002 til 2,5 millionar tonn i 2007. Bestandsmålingar vert utførte kvart tredje år, og i 2008 vart nordsjøbestanden målt til å vere berre 5 % av nivået på 1960-talet. Sidan 2001 har makrellfisket vore regulert i heile utbreiingsområdet.

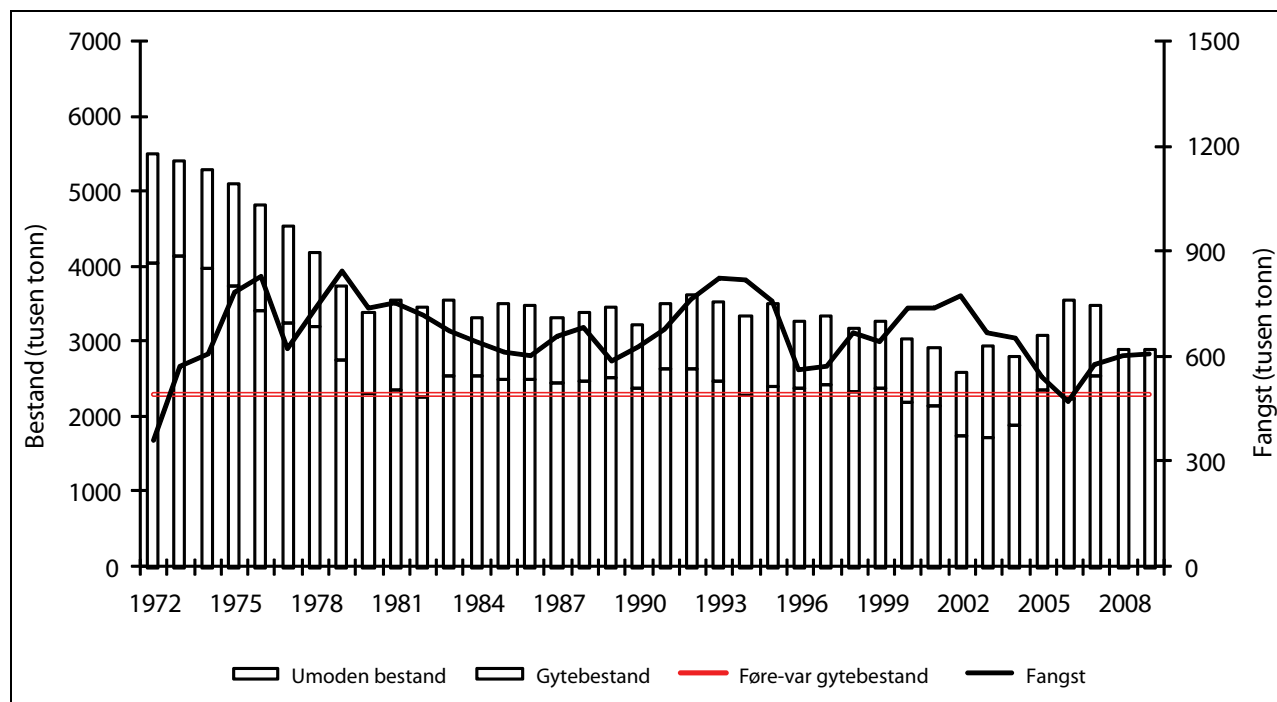
Fisket

Fisket etter makrell føregår hovudsakleg i eit direkte fiskeri med snurpenot og trål. I Biscaya og utanfor Portugal vert makrellen stort sett teken som bifangst av trålarar. Det norske fisket føregår for det meste med snurpenot, men trål og tradisjonelle reiskapar som garn og snøre vert også brukt.

I byrjinga av 1990-åra auka dei internasjonale makrellfangstane frå ein stabil årsfangst på 600 000–650 000 tonn til over 800 000 tonn i 1993 og 1994. Dette førte til nedgang i bestanden, og fangstnivået måtte ned. Strenge reguleringar med lågare kvotar førte til at fangstane fall til høvesvis 563 000 og 573 000 tonn i 1996 og 1997 (figur 4.9). Dei viktigaste fangstområda er Nordsjøen (område IV), Norskehavet (område IIa) og vest av 4° V (områda VI og VII) (sjå figur 3.1).

I 2008 hadde Noreg ein disponibel kvote på 120 450 tonn makrell. Totalt vart det fiska 121 487 tonn, og over 99 % av landingane gjekk til konsum. Fangstfordelinga gjennom året fordelte seg på vanleg måte med mindre enn 0,5 % første halvår, 64 % i tredje kvartal og resten i fjerde kvartal. I 2009 er den norske kvoten på 190 822 tonn. Den internasjonale fangststatistikken for 2008 er enno ikkje klar.

Uttaket frå bestanden er større enn det som vert landa, i og med at det vert dumpa og sleppt makrell på feltet. Det fører til auka dødsrate. I og med at det nesten ikkje finst data for dette, kan det

Figur 4.8 Utviklinga i bestand og fangst av nordaustatlantisk makrell. Fangst og gytebestand i 2008 og 2009 er predikerte verdiar

ikkje gjevast gode overslag over kor stort utkastet er. Analysar viser at dette uttaket har vore så stort at totalfangsten sannsynlegvis har vore minst 60 % høgare enn oppgjeve. Innan pelagisk sektor tyder tilbagemeldingar frå norske og samarbeidande lands kontrollstyresmakter på at det urapporterte fisket av makrell er sterkt redusert, spesielt dei siste åra. Ein har med eksperimentelle forsøk på fiskefeltet dei siste to åra kvantifisert nedddreping grunna trenging av makrell før slepping. Denne dødsraten er potensielt mykje større enn tidligare rekna med. Frå norsk side vil det verte jobba grundig framover med problemstillinga for å redusere denne uønska dødsraten. Fangstane frå kyststatane er venta å verte tett på 500 000 tonn for 2008. Island har i tillegg rapportert fangstar på 112 000 tonn makrell i islandske farvatn i 2008. Men ICES har ikkje uavhengige kjelder som kan stadfeste artssamsetjinga i dei islandske fangstane.

Makrellen som vert fiska i Nordsjøen, Skagerrak og Norskehavet stammar frå tre gyteområde:

- Nordsjøen
- Sør og vest av Irland
- Utanfor Portugal og Spania.

Makrell frå det sørlegaste gyteområdet vart inn til 1994 behandla som ei eiga eining. Norske og internasjonale merkeforsøk viser at makrell som gyt i dei sørlege og vestlege områda vandrar til

Norskehavet og Nordsjøen for å beite etter gytinga. Vandringsane til makrellen er altså så omfattande at fisk frå alle tre gyteområda vert blanda og fiska på i Nordsjøen, Skagerrak og Norskehavet i andre halvår. Det er uråd å skilje desse tre komponentane i fangstane. Difor vert makrellen forvalta som ein bestand, den nordaustatlantiske makrellbestanden. Utviklinga av bestanden og oppfiska kvantum sidan 1972 er vist i figur 4.9.

Gytebestanden vert målt ved eggtokt kvart tredje år, sist i 2007 i dei vestelege og sørlege gyteområda og i Nordsjøen i 2008. Desse gytebestandsmåla har til 2003 vore brukt som absolutte verdiar i utrekningane, men ICES har no nytta dei som relative verdiar. Eggtokta viser at gytebestanden har gått ned sidan 1998, medan dei innmelde fangstane ikkje er store nok til å gje ein slik reduksjon. Gytebestanden vert no berekna slik at ein nyttar trenden i gytebestanden frå eggtokta, slik at utrekningane passar med fangstane. Dette fører til ei anna oppfatning av bestandsnivået. Gytebestanden i 2003 og 2004 vart rekna til 1,7 og 1,9 millionar tonn, som er 40 % lågare enn det 2003- og 2004-gytebestanden vart rekna til når eggtokta vart nytta som absolutte verdiar. Den vestlege komponenten utgjer ca. 85 %, og nordsjøkomponenten har vore låg (1-5 %) heilt sidan han vart fiska ned på byrjinga av 1970-talet. På grunn av dei nemnde problema med fangsttala vert utrekningane av gytebestanden

Tabell 4.9 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av nordaustatlantisk makrell sidan 1995

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangst	Gytebestand
1995	Råd gitt for kvar gytekomponent		645	756	2402
1996	Betydeleg reduksjon av F		452	564	2365
1997	Betydeleg reduksjon av F		470	570	2425
1998	F = 0,15-0,2 (Noreg-EU- avtalen)	498	549	667	2334
1999	F = 0,15	437	562	616	2383
2000	F _{pa} = 0,17	642	612	675	2175
2001	F _{pa} = 0,17	665	670	687	2145
2002	F _{pa} = 0,17	694	683	727	1731
2003	F _{pa} = 0,17	542	593	617	1713
2004	F _{pa} = 0,17	545	532	611	1884
2005	F = 0,20	420	422	543	2352
2006	F = 0,20	487	444	429	2449
2007	F = 0,20	509	500	579	2231
2008	F = 0,20	456	456	600	2900
2009	F = 0,22	656	605		2900

svært usikre. Gytebestanden vart vurdert til 2,9 millionar tonn i 2008.

Noreg, EU og Færøyane har sidan 1999 vore einige om at uttaket av bestanden skal tilsvare ein fiskedødsrate på 0,15-0,2 som tilsvare eit årleg uttak på 14-18 % av gytebestanden. ICES tilrådde ein kvote for 2008 på inntil 456 000 tonn som tilsvare F = 0,20 og er noko høgare enn F_{pa} = 0,17, men innanfor Noreg-EU-avtalen. Avtalen mellom kyststatane vart revidert hausten 2008. Til grunn låg eit omfattande forskararbeid for å kartlegge moglege reglar for kvoteberekning med tanke på fangstnivå, stabilitet og låg risiko for bestanden. Kyststatane er no einige om at dersom den samla fangsten ikkje fører til ein mindre gytebestand i kvoteåret enn 2,2 millionar tonn, skal fangsten svare til ein fiskedødsrate på mellom 0,20 og 0,22. Likevel skal ikkje kvoten endrast meir enn 20 % frå eitt år til det neste, sjølv om dødsraten då fell utanfor det vedtekne intervallet. Dersom slike fangstar fører til ein mindre gytebestand enn 2,2 millionar tonn skal mindre fiskedødsrate leggjast til grunn.

For å verne makrellen i Nordsjøen vert det framleis tilrådd å stenge den sørlege delen for makrellfiske heile året, og den nordlege delen i perioden februar–juli.

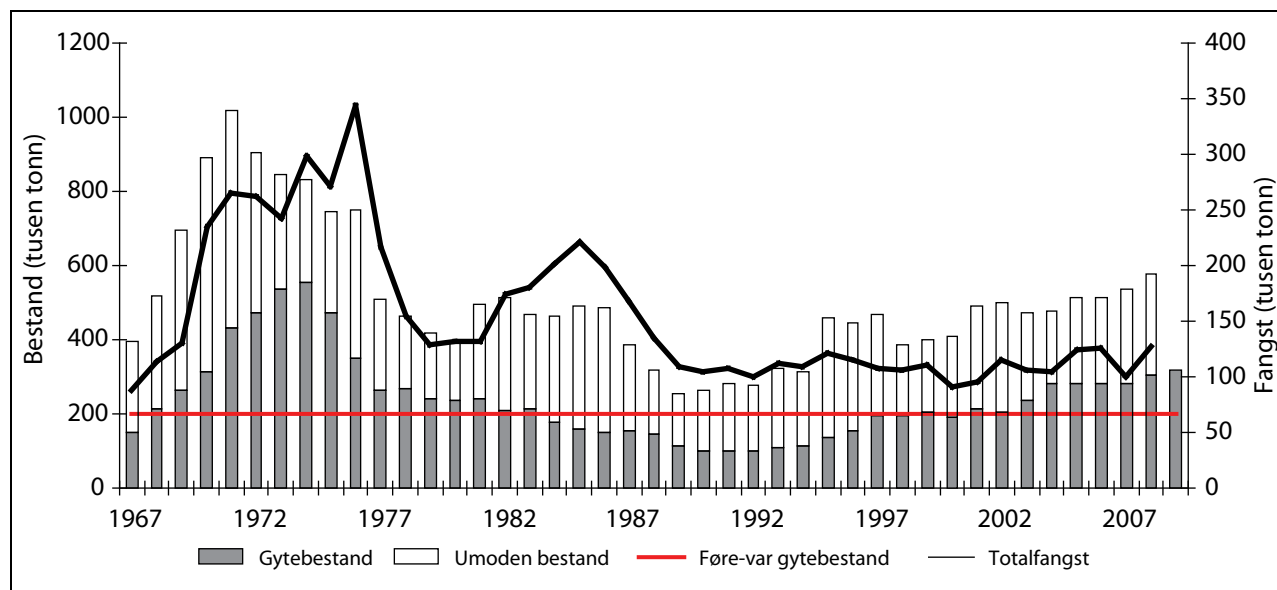
4.2.8 Sei i Nordsjøen og vest av Skottland

I dei siste åra har landingane i snitt lege rundt 110 000 tonn (figur 4.10). Fangstane frå vest av

Skottland har i dei seinare åra utgjort ca. 9 % av totalfangstane. Ein reknar med at landingane frå Nordsjøen for 2007 er 100 000 tonn. Det er ca. 36 000 tonn mindre enn avtalt TAC. På grunn av låge kvotar og utkastpåbodet i EU-sona var det i 2000 og 2001 eit omfattande utkast av sei. I 2000 reknar ein med at det var eit utkast på meir enn 20 000 tonn, og i 2001 på 15 000 tonn. Den norske delen av totalfangsten dei siste ti åra har vore like over 50 %. Førebelse oppgåver for 2007 tyder på at norsk fangst i Nordsjøen, inkludert bifangst til oppmaling, har vore ca. 45 000 tonn. Dette er om lag 16 000 tonn mindre enn kvoten på 61 090 tonn. Av det norske fisket er det trålarflåten som tek mesteparten (om lag 80 %). Notfisket inkluderer også ungsei nær kysten. Noreg disponerer 52 % av totalkvoten i Nordsjøen.

Frå og med 1999 er det laga ei felles utrekning for seibestandane i Nordsjøen og vest av Skottland. Nordsjøbestanden er svært stor samanlikna med bestanden vest av Skottland, så alle utrekningar vert styrte av data frå nordsjøbestanden. Eit av dei største problema ved bestandsutrekninga er manglande rekrutteringsdata. Det vart sett i gang 0-gruppetokt på sei i 1999. Denne tidsserien viste seg å vere lite eigna og i 2004 vart det starta opp eit tokt på kysten som skal undersøkje to- og treåringar.

I byrjinga av 1970-åra var totalbestanden av sei i Nordsjøen og vest av Skottland opptil 1 million tonn. Han vart redusert til ca. 260 000 tonn kring

Figur 4.9 Utviklinga i bestand og fangst av sei i Nordsjøen og vest av Skottland. Tala for 2006 og 2007 er prognosar

1990 (figur 4.9), for så å auke til vel 570 000 tonn i 2008. Gytebestanden, som i 1974 var på 555 000 tonn, nådde eit minimum på 99 000 tonn i 1991, men er no utrekna til underkant av 300 000 tonn i byrjinga av 2009. Både undersøkingar og kommersielle data viser at 2004-årsklassen kan vere svært sterk. På grunn av stor uvisse både i VPA og rekrutteringsestimat er styrken imidlertid sett

lik snittet på dei tre sterkaste årsklassane dei siste 20 åra. Det gjev eit meir konservativt resultat. Fiskedødsraten har gått nedover sidan 1986, og er utrekna til å ha vore 0,25 (22 %) i 2007.

Det er gjort framlegg om at B_{pa} for sei i Nordsjøen og vest av Skottland skal vere 200 000 tonn (under dette nivået er det hovudsakleg produsert middels og dårlege årsklassar), og F_{pa} er sett til

Tabell 4.10 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av sei i Nordsjøen/Skagerrak sidan 1995

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangst	Gytebestand ²
1995	Ingen auke i F	107	107	113	136
1996	Ingen auke i F	111	111	110	156
1997	Ingen auke i F	113	115	103	195
1998	Reduser F med 20 %	97	97	100	194
1999	Reduser F til F_{pa}	104	110	107	204
2000	Reduser F med 30 %	75	85	88	191
2001	Reduser F med 20 %	87	87	90	213
2002	$F < F_{pa}$	135	135	116	206
2003	$F < F_{pa}$	<176	165	102	238
2004	$F < F_{pa}$	<211 ¹	190	100	280
2005	$F < F_{pa}$	<150 ¹	145	112	284
2006	$F < F_{pa}$	<123,3 ¹	123	117	280
2007	I samsvar med forvaltingsplan	<123,8 ¹	123	94	280
2008	I samsvar med forvaltingsplan	<137	136	112	<300
2009	I samsvar med forvaltingsplan	126	126		

¹ Forvaltninga av sei må sjåast i samanheng med tilstanden til bestanden av torsk.

² Gytebestanden er kombinert for Nordsjøen og vest av Skottland.

0,40 (33 %). Gytebestanden har sidan 1997 hatt godt reproduksjonspotensial.

ACFM har tilrådd at forvaltningsplanen som EU og Noreg er blitt einige om skal brukast ($F=0,30$). Dette tilsvarar ein fangst i Nordsjøen på 136 500 tonn. Noreg og EU vart einige om ein to-talkvote på 135 900 tonn for 2008. Av dette kan Noreg disponere 70 668 tonn, der alt kan fiskast i EU-sona (sjå tabell 4.10).

4.2.9 Torsk, hyse og kviting i Nordsjøen

I botntrål- og snurrevadfisket til konsum tek ein ei blanding av torsk, hyse og kviting. Industritrålfisket og bomtrålfisket etter flatfisk fører til ein auke i dødsraten, særleg for dei yngre årsklassane.

Torskelandingane har falle frå 300 000 tonn i 1981 til ca. 24 000 tonn i 2007. Ein skal vere merk-sam på at det er utrekna at totalfangsten inkludert utkast og «svarte landingar» var ca. 44 000 tonn i 2007 (tabell 4.11). Norsk fiske i 2006 var på 2733 tonn, og landingane i 2007 ser ut til å verte om lag 3056 tonn. I 2007 vart omkring halvparten (~24 000 tonn) av all torsk som vart fiska kasta ut igjen. Målt i talet på så utgjorde dette om lag 80 %. Vi reknar med at lite av dette overlevde.

Årsfangstane (inkludert utkast) av hyse låg på kring 220 000 tonn i åra 1980-1986 og fall gradvis til eit nivå på 100 000–170 000 tonn i årsperioden 1991-2002 (figur 4.10). Etter dette har fangstnivået vorte ytterlegare redusert til kring 60 000 tonn. I 2006 vart det fanga 56 000 tonn, der 18 000 tonn vart kasta ut, medan det i 2007 vart fanga 63 200 tonn, der ca. 31 000 tonn vart kasta ut. Norsk fangst i 2007 var ca. 1800 tonn inkludert bifangst i industritrålfisket. Prognosen for utkast i 2009 er om lag 9000 tonn, medan den norske kvoten er 8685 tonn. Noreg disponerer 23 % av total TAC.

Utbyttet av kviting har vore stabilt dei siste ti åra, men er monaleg lågare enn i perioden 1960-1980 (figur 4.10). Storbritannia tek om lag 80 % av totalfangsten. Dei norske landingane er hovudsakleg bifangst i industritrålfisket. Noreg hadde ein kvote på 1790 tonn i 2008. Førebels fangsttal indikerer at den norske fangsten vert rundt 129 tonn. Noreg disponerer 10 % av total TAC.

Gytebestanden av torsk vart redusert frå ca. 250 000 tonn i 1970 til langt under B_{lim} , som er 70 000 tonn, sidan 1999. ICES var ikkje i stand til å rekne ut storleiken på bestanden fordi fangsttala for dei seinare åra er svært usikre, men alle meto-

dar tilseier at gytebestanden framleis er godt under B_{lim} . Grensa for god reproduksjonsevne (B_{pa}) er vurdert å vere 150 000 tonn. Dagens fiskemønster fører til høg dødsrate for eitt- og toåringar, slik at berre ca. 15 % av eittåringane overlever til dei er tre år. 1996-årsklassen har vore sterk, men på grunn av stort fiskepress har det ikkje lukkast å få bygd opp att gytebestanden. Sidan 1997 har alle årsklassar vore svake eller middels, og årsklassane 1997, 2000, 2002, 2004 og 2006 er dei svakaste som er registrert. Det er difor ikkje venta at gytebestanden vil auke over 150 000 tonn i næraste framtid, sjølv om fiskedødsraten vert kraftig redusert.

Etter dei gode årsklassane 1999 og 2000 har det blitt lenger mellom dei gode, og berre 2005-årsklassen kan reknast som ein god årsklasse. Dei andre er til dels svært svake. Gytebestanden er i 2008 vurdert til å vere omlag 222 000 tonn, og såleis over B_{pa} på 140 000 tonn. Fiskepressnivået i 2006 vart vurdert til å vere 0,42. Dersom fiskepresset og utkastet ikkje minkar vil gytebestanden nokså snart hamne under B_{pa} .

Det er ikkje nok informasjon om kvitingbestanden til å vurdere gytebestand og fiskedødsrate. Dei fleste analysar indikerer at bestanden er på eit svært lågt nivå.

ACOM tilrår at det ikkje vert fiska nordsjø-torsk i 2009. Sidan ein fangar torsk i eit blandingsfiske, tilrår ICES at alle fiskeri der torsk er med vert regulerte, slik at det vert minimale bifangstar av torsk. Vidare bør det lagast og setjast i verk ein attreisingsplan for at gytebestanden av torsk kan vekse til over B_{pa} . Ein kan ikkje nå den nødvendige reduksjonen i fiskedødsraten berre ved å redusere TAC. Attreisingsplanen må innehalde tiltak for å hindre direkte fiske av torsk, redusere bifangst av torsk i fisket etter andre artar og hindre utkast og feilrapportering av torsk i alle fiskeri. Den vedtekne forvaltningsplanen for hyse ($F=0,3$) gjev ein fangst på omlag 54 000 tonn, der 44 700 tonn av dette er sett av til konsumlanding og 9000 tonn til utkast. For kviting bør konsumfangsten ikkje vere høgare enn 5900 tonn.

Noreg og EU er samde om desse totalkvotane for 2009: 28 798 tonn torsk, 42 110 tonn hyse og 15 173 tonn kviting (sjå tabellane 4.11, 4.12 og 4.13). Noreg disponerer 4896 tonn torsk, 8685 tonn hyse og 1517 tonn kviting. Alt kan fiskast i EU-sona.

Tabell 4.11 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av torsk i Nordsjøen sidan 1995¹

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangst	Gytebestand
1995	Kraftig reduksjon i innsatsen		120	229	73
1996	80 % av F(94) = 0,7	141	130	204	77
1997	80 % av F(95) = 0,65	135	115	177	83
1998	F(98) burde ikkje overstige F(96)	153	140	183	72
1999	F = 0,60 for å byggje opp att SSB	125	132	139	59
2000	F mindre enn 0,55	< 79	81	96	45
2001	Lågast mogleg fangst	0	48,6	76	33
2002	Lågast mogleg fangst	0	49,3	82	39
2003	Ikkje fiske	0	27,3	77	43
2004	Ikkje fiske	0	27,3	52	Under B _{lim}
2005	Ikkje fiske	0	27,3	52	Under B _{lim}
2006	Ikkje fiske	0	23,2	54	Under B _{lim}
2007	Ikkje fiske	0	19,9	63	Under B _{lim}
2008	Ikkje fiske	0	22,1	64	Under B _{lim}
2009	Ikkje fiske	0	28,7		

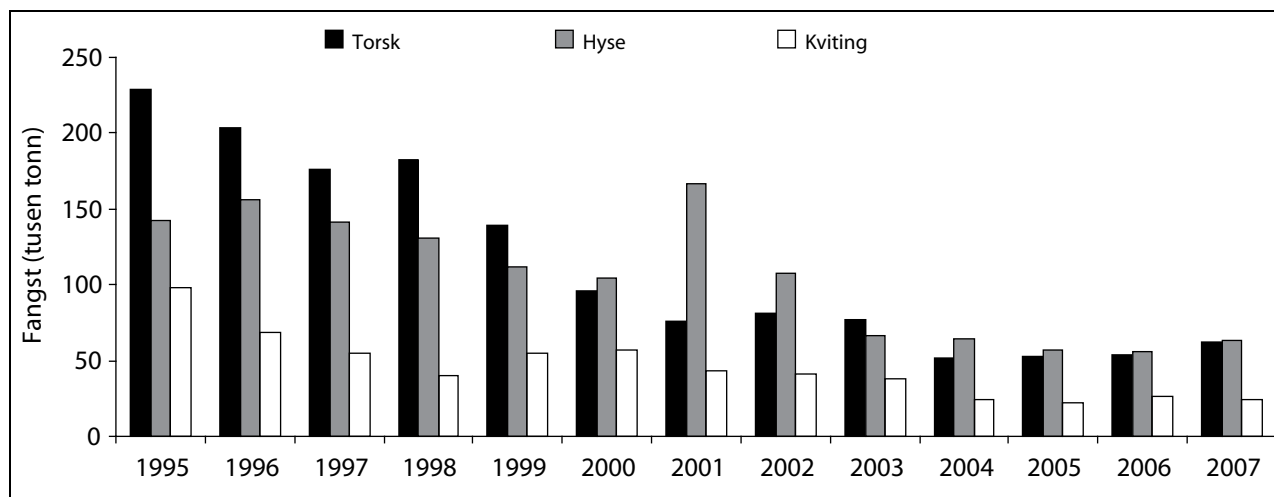
¹ Fangst inkluderer totalt estimert uttak i Subarea IV, Divisjon VIIId og IIIa.

Tabell 4.12 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av hyse i Nordsjøen (ICES Subarea IV) sidan 1995

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangst m/utkast	Gytebestand
1995	Kraftig reduksjon i innsats; blanda fiskeri		120	140	147
1996	Må ta omsyn til blanda fiskeri		120	154	176
1997	Må ta omsyn til blanda fiskeri		114	138	190
1998	Ingen auke i F	100,3	115	128	160
1999	Reduser F(95–97) med 10 %	72	88,6	111	112
2000	F mindre enn F _{pa}	< 51,7	73	100	88
2001	F mindre enn F _{pa}	< 58	61	165	241
2002	F mindre enn F _{pa}	< 94	104	101	399
2003	Ingen fangst av torsk	0 torsk	52	76	250-380
2004	Blandingsfiske vurderingar	0 torsk	85	65	289
2005	Blandingsfiske vurderingar	92	66	57	302
2006	Blandingsfiske vurderingar	39	52	55	238
2007	Blandingsfiske vurderingar	55,4	52	61	289
2008	Blandingsfiske vurderingar	49,3	49,3		222
2009	Blandingsfiske vurderingar	44,7	42,1		

Tabell 4.13 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av kviting i Nordsjøen (ICES Sub-area IV) sidan 1995

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangst m/utkast	Gytebestand
1995	Kraftig reduksjon i innsats; blanda fiskeri		81	98	231
1996	Blanda fiskeri; ta omsyn til rådet for torsk		67	69	201
1997	Blanda fiskeri; ta omsyn til rådet for torsk		74	54	172
1998	Ingen auke frå 1996-nivået	54	60	40	140
1999	Minst 20 % reduksjon av F(95–97)	40,4	44	55	140
2000	Lågast mogleg fangst	0	30	55	172
2001	60 % reduksjon av F(97–99)	19,4	30	43	193
2002	F ikkje større enn 0,37	< 33	32	40	184
2003	Ingen fangst av torsk	0 torsk	16	38	150
2004	Ingen fangst av torsk	0 torsk	16	25	129
2005	Ingen fangst av torsk	0 torsk	28,5	22	105
2006	Ingen fangst av torsk	<snitt 2002-2004=17,3	23,8	29	95
2007	Ingen fangst av torsk	<snitt 2003-2005=15,1	23,8		78
2008	Ingen fangst av torsk	<snitt 2004-2006=15,1	17,9		60
2009	Ingen fangst av torsk	< 11,0	15,2		

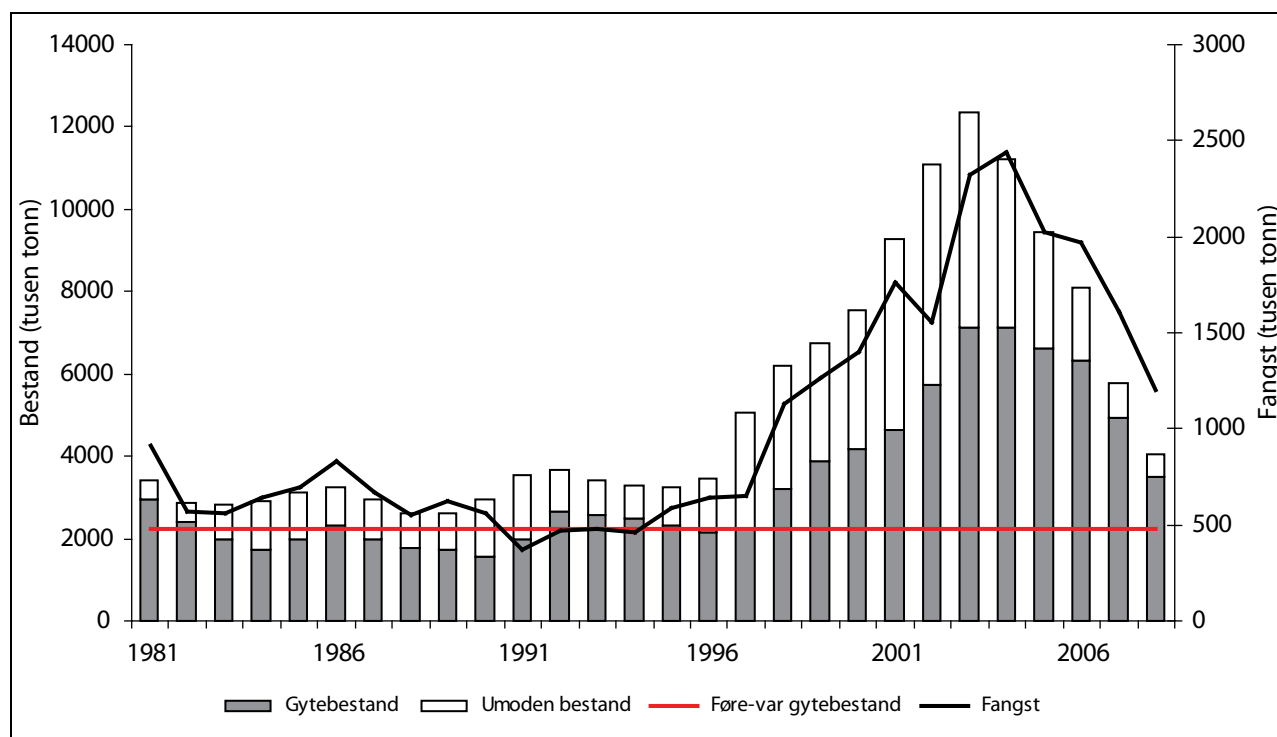

Figur 4.10 Utviklinga i fangst av torsk, hyse og kviting i Nordsjøen, Skagerrak og Kanalen

4.2.10 Kolmule

Kolmulebestanden i det nordaustlege Atlanterhavet består truleg av to hovudkomponentar; ein nordleg som har si utbreiing i Norskehavet og sørover til sørvest av Irland, og ein sørleg som

held til i Biscaya og vidare sørover mot Gibraltar og Nord-Afrika. Det er uklårt kor mykje desse komponentane blandar seg under gyting og beiting, difor vert all kolmule sett på som ein felles bestand i bestandsutrekningane og rådgevinga i ICES. Hovudfisket føregår om våren på gytelfelta

Figur 4.11 Utvikling i bestand og fangst av kolmule

langs eggakanten vest av Dei britiske øyane og ved Færøyane. Noreg opererer her med ringnotsnurparar utstyrte for flytetråling. Fangst av kolmule har òg føregått på beiteområda i Norskehavet om sommaren, også då med flytetrål. Elles tek industritrålflåten kolmulen gjennom heile året i Norskerenna.

Internasjonal fangststatistikk frå 2008 er enno ikkje ferdig, men fisket er venta å verte om lag 1,2 millionar tonn (figur 4.11). Den norske flåten fiska om lag 417 000 tonn kolmule i 2008. Kolmuletrålarane tok den største delen av fangsten, om lag 78 %, resten vart fiska av industritrålarane i Nordsjøen og langs kysten nordover. Noreg sin del av totalfangsten i 2008 var om lag 34 %.

Etter ein svært langvarig forhandlingsprosess vart kyststatane (Noreg, EU, Færøyane og Island) den 16. desember 2005 samde om forvaltninga og fordelinga av kolmule frå 2006 og framover. Dette gav ein totalkvote på 2,0 millionar tonn i 2006. Målet er at gytebestanden skal vere større enn føre-var-grensa (2,25 mill. tonn) og at fiskedødsraten skal verte mindre enn føre-var-grensa (0,32). Inn-

til desse måla er nådde, skal totalkvoten reduserast med minst 100 000 tonn kvart år.

Tilrådinga frå ACFM for 2009 var eit samla uttak på maksimalt 384 000 tonn, slik at fiskedødsraten ikkje overstig føre-var-grensa. Dersom den føreslegne to-års nedtrappings-forvaltningsplanen som senka F til F_{pa} i 2011, vart vedteken, kunne ein fiske 408 000 tonn. Etter tunge forhandlingar der problemet var den store nedgangen i kvote, vart partane einige om ein totalkvote på 590 000 tonn. Det vart også semje om ei nedtrapping til F_{pa} i 2011. Etter overføringar kan norske fartøy fiske 231 973 tonn kolmule i 2009. Totalkvoten i 2009 er langt større enn tilrådinga, og venteleg kjem fiskedødsraten over grenseverdien. Berre god rekruttering kan halde oppe bestanden og fisket. Slik det ser ut no er årsklassene 2005, 2006 og 2007 alle svake. Det er uråd å unngå sterk nedgang i bestanden dersom rekrutteringa ikkje vert høgare og uttaket held fram med å overstige tilrådingane frå ICES. Gytebestanden kjem etter dette med stort sannsyn under B_{pa} i 2009, og det vil redusere tilrådingane ytterlegare for 2010.

5 Fisket etter avtalane i 2007 og 2008

I omtalen av fisket etter avtalane for 2007 og 2008 er hovudvekta lagt på i kva grad Noreg og dei partane som får tildelt kvotar i norske område, faktisk utnyttar desse kvotane. Først presenterer vi dei norske kvotane i sonene til andre statar og utnyttinga av desse, jf. kapittel 5.1 nedanfor. Deretter, i kapittel 5.2, presenterer vi kvotane andre statar har i norske område og utnyttinga av desse. Kommentrarane til kvoteutnyttinga omfattar berre åra 2007 og 2008.

I dei neste avsnitta vert omgrepet «felles forvaltning» nytta om ein del sentrale fiskebestandar. Felles forvaltning tyder at to eller fleire land/samanslutningar av land har avtala å forvalte ein bestand saman, fordi bestanden finst i sonene til fleire land. Dette inneber at det i dei årlege kvoteforhandlingane vert avtalt ein totalkvote for bestanden, som vert fordelt på dei aktuelle avtalepartane.

5.1 Norsk utnytting av kvotar

I kapittel 5.1 og 5.2 er kvotane henta frå dei årlege kvoteavtalane, med eventuelle oppdateringar. Fangsttala er baserte på landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet eller på det fartøya har rapportert fiska frå dei ulike jurisdiksjonsområda, anten til Fiskeridirektoratet eller til ansvarlege i tredjeland, det vil seie styresmaktene i kyststaten. Rapporterte fangsttal frå fartøy på fiskefelte kan avvike frå tala i landings- og sluttsetelstatistikken som viser utlossa kvanta. Symbolet (–) i tabellane tyder anten ingen fangst eller ingen kvote.

5.1.1 Noreg – Russland

5.1.1.1 Fellesbestandane

Noreg og Russland har felles forvaltning av artane torsk, hyse og lodde. Noreg sine kvotar (etter overføringar til tredjeland) og fangstar av desse bestandane går fram av tabell 5.1. Delar av dei norske kvotane for desse bestandane kan fiskast i russisk økonomisk sone, sjå tabell 5.2.

Oversikta ovanfor syner at torskekquotane nord om 62°N er noko overfiska begge åra, med utnyt-

Tabell 5.1 Oversikt over norske kvotar (etter overføring til 3. land) og fangst på fellesbestandane i Barentshavet

Art	Kvotar ¹ (tonn)		Fangstar ² (tonn)	
	2007	2008	2007	2008
Torsk	192 500	195 413	213 164	209 789
Hyse	74 050	76 500	71 238	72 781
Lodde	2000	5000	1924	5149

¹ Kvotetala for lodde inneheld forskingsfangst. For åra 2007 og 2008 vart det avsett 7000 tonn torsk til forskingsfangst. Avtalen med Russland for 2008 opna for å avsette 11 000 tonn torsk til forskings- og forvaltningsføremål, men ein fann det tilstrekkeleg å vidareføre kvoten på 7000 tonn. Avtalen for 2008 opna vidare for å avsette 4000 tonn hyse til forskings- og forvaltningsføremål. Noreg avsette 2000 tonn hyse og 2000 tonn gjekk såleis inn i disponibel kvote for norske fartøy.

² Fangsttala er henta frå landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 12. mars 2009 og inneheld forskingsfangst. Når det gjeld lodde er alt forskingsfangst.

tingsgrad på vel 110 % i 2007 og 107 % i 2008. Utnytingsgraden for hyse var på om lag 96 % i 2007 og 95 % i 2008. Bakgrunnen for dette er samansett. Trålarane og andre havfiskefartøy har fastsette kvotar praktisk talt utan overregulering, og dei held seg stort sett innanfor desse kvotane. Kystfiskeflåten består av mange fartøy som stadig vert meir effektive. Varierende grad av deltaking i fisket i kystflåten gjer det nødvendig å regulere fisket med såkalla overregulering. Overregulering er differansen mellom summen av maksimalkvotane og gruppekvoten. Overreguleringa vert uttrykt i prosent av gruppekvoten. Når eit fiskeri er regulert med maksimalkvotar er summen av maksimalkvotane større enn gruppekvoten. Differansen vert omtalt som overregulering. Dersom summen av maksimalkvotane er 13 000 tonn og gruppekvoten er 10 000 tonn, er overreguleringa 30 %. Tilgangen på fisk kan variere frå år til år, mellom anna på grunn av vêrforhold langs kysten. Dersom fiskeristyresmaktene bommar med graden av overregulering for kystfiskeflåten og ikkje greier å korrigere dette i tide, kan det føre til at dei fastsette kvotane vert overfiska. Ulike forhold kan også føre til at kvotane ikkje vert fiska eller utnytta fullt ut.

Tabell 5.2 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i russisk økonomisk sone

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2007	2008	2007	2008
Torsk	140 000	140 000	4979	1505
Hyse	20 000	20 000	3682	1227
Reker	3000	3000	1530	570
Grønlandssel	15 000	10 000	6153	-
Steinbit	1500	1500	935	442
Flyndre	1000	1000	1	-
Bifangstkvote	500	500	342	27

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 16. mars 2009.

5.1.1.2 Kommentarer til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar i russisk økonomisk sone (RØS) går fram av tabell 5.2. Av dei norske fangstane nord om 62°N i 2007 fiska Noreg 2,3 % av torskefangstane og 5,2 % av hysefangstane i RØS. Tilsvarende tal for 2008 var 0,7 % for torsk og 1,7 % for hyse. Noreg tek altså små fangstar av torsk og hyse i RØS sett i høve til dei totale norske fangstane.

I 2007 deltok fem reketrålalarar i fisket etter reker i RØS, medan to deltok i 2008. Når det gjeld grønlandssel var det ingen norske fartøy som gikk til Austisen for å fangste i 2008.

5.1.2 Noreg – EU

5.1.2.1 Fellesbestandane

Noreg og EU har felles forvaltning av artane torsk, hyse, sei, kviting, raudspette, sild og makrell i Nordsjøen, sjå tabell 5.3. Delar av dei norske kvotane for konsumfiskbestandane kan fiskast i EU si sone av Nordsjøen, sjå tabell 5.4.

Noreg sine kvotar av torsk, sei, raudspette, makrell og sild vart godt utnytta dei to åra. Dei store makrellfangstane i nordsjøområdet må sjåast i samanheng med at Noreg hadde høve til å overføre inntil 100 000 tonn av makrellkvoten nord om 62°N til fiske i Nordsjøen (ICES-område IVa). Likeins kunne makrellkvoten vest av 4°V på 10 200 tonn i 2007 og 9300 tonn i 2008, fiskast i den nordlege delen av Nordsjøen. Dette forklarar også den låge utnyttinga av den norske makrellkvoten vest av 4°V (sjå tabell 5.4).

Noreg fiska ikkje norsk vårgytande sild (NVG-sild) i Nordsjøen i 2007 eller 2008.

Makrell- og sildekvoteane vart fordelte mellom ringnotfartøya, trålarane og kystfartøya. Fangstta-

Tabell 5.3 Norske kvotar (etter overføringar til EU og tredjeland) og fangstar på fellesbestandane i Nordsjøen¹

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ² (tonn)	
	2007	2008	2007	2008
Torsk	3011	3384	3071	4124
Hyse	6950	7375	1711	1462
Sei	61 685	67 868	46 366	61 465
Kviting	2190	1595	12	92
Raudspette	1118	1105	1168	1051
Makrell	131 965	120 450	131 698	121 492
Nordsjøesild	106 563	63 960	105 037	63 843

¹ Norsk totalkvote og fangst inklusive forskingsfangst.

² Fangsttala er henta frå Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 3.mars 2009. Fangsttala for sei og sild er både frå ICES-område IIIa og IV, medan makrelltala er frå ICES-område IIa, III a, IV og VIa.

la inneheld ikkje norsk bifangst frå industritrålfisaket. Bifangstane varierer frå år til år i storleik og art.

5.1.2.2 Norske kvotar i EU sitt farvatn (EUF) og tildelte kvotar frå EU i grønlandske farvatn (EUGRL), med tilhøyrande fangstar

Noreg fekk i 2007 og 2008 tildelt kvotar av blåkeite, kveite og uer for fiske i grønlandsk sone både av EU og Grønland. For desse artane er det i denne meldinga rekna at EU-kvoten vert utnytta først. Noreg nyttar desse kvotane i såpass stor grad at med denne føresetnaden kan talet for fangst i enkelte tilfelle vere lik kvotetala slik dei er viste i tabell 5.4. Eventuelle fangstar ut over EU-kvotane vert avrekna mot Noreg sine kvotar tildelte av Grønland (sjå tabell 5.6).

5.1.2.3 Kommentarer til oversikta

Noreg sine kvotar i EU-farvatn og tildelte kvotar frå EU i grønlandske farvatn, med tilhøyrande fangstar, går fram av tabell 5.4. Fleire av desse kvotane, som torsk og sei, kan også fiskast i norsk sone. I EU-sona i Nordsjøen kunne norske fartøy berre fiske 1000 tonn augepål i 2007 og 2008 grunna dårleg bestandssituasjon. EU og Noreg vart i samband med kvoteforhandlingane for 2008 samde om å gjennomføre eit samordna forsøksfiske etter tobis for perioden 1. april til 6. mai 2008. Av ein kvote på 20 000 tonn i EU-sona fiska norske fartøy 21 835 tonn tobis i 2008.

Tabell 5.4 Oversikt over Noreg sine kvotar (etter overføringar til EU og tredjeland) og fangstar i EU sitt farvatn, (EUF) og tildelte kvotar frå EU i grønlandske farvatn

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar (tonn)	
	2007	2008	2007	2008
EUF, Nordsjøen ¹ :				
Torsk ²	3011	3384	860	1273
Hyse ²	6950	7798	634	480
Sei ²	61 685	67 868	23 814	28 135
Kviting ²	2190	1785	-	17
Raudspette ²	1118	1105	1195	972
Makrell	33 897	31 134	1605	29 390
Sild ²	50 000	58 356	39 498	41 934
Augepål	1000	1000	56	522
Tobis	20 000	20 000	4474	21 835
Brisling	18 812	10 063	10 443	1266
Reker	-	-	3	3
Hestmakrell	1600	1600	23	553
Sjötunge	100	90	5	15
Andre artar	4720	2720	1080	670
EUF, vest om 4°V ³				
Makrell	10 200	9300	8	3948
Kolmule	412 161	304 269	404 126	307 567
Blålange	160	150	143	99
Lange	5780	5638	4593	5158
Brosme ⁴	3400	3350	2237	2451
Pigghå	50	50	2	4
Håbrann	-	-	-	1
Kombinert kvote	140	140	117	199
Blåkveite	350	350	136	15
EUGRL, Vest-Grønland ⁵ :				
Blåkveite	800	800	800	800
Kveite	200	100	5	17
Skolest/Isgalt o.a. ⁶	60	60	9	4
EUGRL, Aust-Grønland ⁵				
Reker	3250	3250	1835	1530
Blåkveite	800	824	352	119
Kveite	200	100	131	100
Uer	3500	3500	29	32
Skolest/igalt o.a. ⁶	60	60	13	11

¹ Fangsttala er henta frå Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 6. mars 2009. Alle artar er fangst i EU-sona i ICES-område IV bortsett frå: Makrell ICES-område IIa, IIIa & IV, og sei & sild ICES-område IIIa & IV.

² For desse fellesbestandane avtalar EU og Noreg storleiken på TAC for kvar bestand, fordeling av TAC på dei to partane, eventuelle kvotebyte og kor mykje partane kan fiske i dei respektive sonene.

³ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 12. mars 2009. Fangsttala på artane blåkveite, blålange, lange og brosme inneheld også fangst i EU-sona i ICES-område IV og IIa.

⁴ Av den samla kvoten for lange og brosme kan inntil 25 % være bifangst (maksimalt 3000 tonn i 2008).

⁵ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 12. mars 2009.

⁶ For 2008 har Noreg ein felles kvote ved Vest- og Aust-Grønland på 120 tonn skolest/igalt.

Etter at kyststatane vart samde om forvaltning av kolmule i desember 2005, fekk Noreg auka tilgang i EU-farvatn. I tillegg til fiske i EU-sona, fiska norske fartøy desse åra kolmule i internasjonalt farvatn vest av Dei britiske øyane, i færøysk sone og i NØS sør om 62°N. I følge norske sluttseteltal fiska dei norske fartøya totalt 539 585 tonn kolmule i 2007 og 418 289 tonn i 2008 i desse områda.

Det var høve til å overføre 2000 tonn mellom kvotane for lange, brosme og blålange i 2007 og 2008. Desse kvotane kunne berre fiskast med line vest av 4°V (ICES område Vb, VI og VII). I dette fiskeriet kunne norske fartøy ha bifangst av andre fiskeslag med inntil 25 % til kvar tid. Den totale bifangsten av andre fiskeslag var avgrensa til 2000 tonn i 2007 og 3000 tonn i 2008, og han vart rekna mot den totale kvoten av lange, blålange og brosme, som var på 9340 i 2007 og 9138 i 2008.

Blålange, lange, brosme, pigghå, brugde og håbrann kunne også fiskast i Nordsjøen. Kombinerterkvoten gjaldt linefiske etter havmus, mora, skjelbrosme, isgalt og skolest.

100 % av uerkvoten vart overført til og fiska i internasjonalt farvatn. Kvoten «andre artar» i Nordsjøen omfattar fiske på artar det ikkje er fastsett kvotar for til Noreg i EU-sona.

Loddefisket ved Jan Mayen/Island/Grønland vert nærare omtala i punkt 5.1.6.

5.1.3 Noreg – Færøyane

5.1.3.1 Kommentatarar til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar i færøysk sone går fram av tabell 5.5.

Fisket etter botnfisk kunne drivast med sei-garn og line, men sei kunne også fiskast med trål.

Tabell 5.5 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i færøysk sone

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2007	2008	2007	2008
Lange/blålange	2406	2525	1829	1201
Brosme	1759	1847	1478	1095
Sei	100	105	80	53
Håbrann/Pigghå	30	-	-	-
Makrell	1782	1625	-	-
Hestmakrell	230	230	-	-
Kolmule	19 150	15 060	11 410	11 978
Andre artar	891	891	195	117

¹ Kvotekontrollen på Færøyane per 9. mars 2009.

Kvoten av andre artar kunne berre fiskast som bifangst. Samla vart det fiska 3582 tonn botnfisk i færøysk sone i 2007, tilsvarende tal for 2008 var 2466 tonn botnfisk. Dette gjev ein utnyttingsgrad på om lag 69 % i 2007 og 46 % i 2008. Makrellkvota kan også fiskast i norske farvatn og er derfor ikkje utnytta i færøysona.

I 2008 var den norske utnyttinga av kvotane i færøysk sone endå lågare enn i 2007. Dette har mellom anna samanheng med høge torskekvotar i norsk sone og høge drivstoffutgifter som gjorde det dyrare for fartøya å gå så langt.

Norske ringnotfartøy brukar å fiske kolmule i færøysk sone mot slutten av kolmulesesongen, det vil seie i april/mai. Norske fartøy fiska 11 410 tonn i 2007 og 11 978 tonn i 2008.

5.1.4 Noreg – Grønland

5.1.4.1 Kommentatarar til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar i grønlandsk sone i 2007 og 2008 går fram av tabell 5.6. I tillegg kan norske fartøy fiske i grønlandsk sone på kvote tildelt av EU (sjå tabell 5.4). Fisket etter blåkveite med trål ved Vest-Grønland måtte skje sør om 64°30'N eller nord om 68°N, og med ei avgrensing på seks fartøy i fiske samstundes i sona. Det deltok fem trålarar i fisket i 2007, medan berre tre trålarar deltok i 2008. I fisket etter blåkveite ved Aust-Grønland deltok to line fartøy og to trålarar i 2007, medan to line fartøy og to trålarar deltok i 2008.

I begge åra var det 17 fartøy som tilfredsstilte krava til deltaking i rekefisket ved Aust-Grønland

Tabell 5.6 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i grønlandsk sone

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2007	2008	2007	2008
Vest-Grønland:				
Blåkveite	650	650	650	535
Aust-Grønland:				
Blåkveite	425	425	-	-
Kveite	324	250	-	45
Uer	542	700	-	-
Vest- og Aust-Grønland:				
Torsk	625	750	626	770

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 9. mars 2009. Heile kvoten frå Grønland kunne også fiskast i internasjonalt farvatn, sjå punkt 5.1.9.

(kvoten er tildelt av EU, sjå tabell 5.4). Maksimalt 15 fartøy kunne fiske etter reker samstundes i grønlandsk sone. Totalt fem fartøy deltok i rekefisket både i 2007 og 2008.

I 2007 vart det fiska 30 tonn uer av ein kvote på til saman 4042 tonn. Kvoten vart altså dårleg utnytta, noko som også var tilfellet i 2008 då det vart fiska berre 31 tonn uer av ein kvote på til saman 4200 tonn. Heile kvoten frå Grønland kunne fiskast i internasjonalt farvatn, medan halve kvoten frå EU kunne fiskast i internasjonalt farvatn (sjå kapittel 5.1.9).

I fisket etter kveite ved Aust-Grønland er det berre høve til å fiske med line. Både i 2007 og 2008 deltok to linefartøy. I begge åra kunne dei fiske fritt innanfor totalkvoten.

Før 2003 har det ikkje vore mogleg å utnytte torskekvidoten som følgje av den dårlege bestands-situasjonen for torsk ved Grønland. I 2007 og 2008 vart desse kvotane godt utnytta.

5.1.5 Noreg – Island, om fisket etter botnfisk og lodde i islandsk sone

5.1.5.1 Kommenterarar til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar i islandsk sone går fram av tabell 5.7. I tillegg til kvoten på 500 tonn botnfisk hadde norske fartøy også høve til å ha inntil 25 % bifangst av andre artar. Noreg utnytta botnfiskkvotane ved Island godt både i 2007 og i 2008.

5.1.6 Noreg – Grønland – Island: lodde ved Jan Mayen, Grønland og Island

I følgje den gjeldande trepartsavtalen (fiskeriatvaten) for lodde varer sesongen for loddefisket frå 20. juni til 30. april. Det er likevel ikkje tillete for

Tabell 5.7 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i islandsk sone

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2007	2008	2007	2008
Brosme, lange, blålange	500	500	490	492
Kveite	-	-	10	4
Uer	-	-	13	21
Anna	-	-	127	82
Lodde	31 056	-	35 758	-

¹ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 22. mars 2009.

Tabell 5.8 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar på lodde i sesongane 2007/2008 og 2008/2009

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2007/2008	2008/2009	2007/2008	2008/2009
Lodde	31 056	-	35 758	-

¹ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 22. mars 2009.

norske fartøy å drive fiske etter 15. februar i islandsk sone.

5.1.6.1 Kommenterarar til oversikta

Noreg sine kvoter og fangstar på lodde i sesongane 2007/2008 og 2008/2009 går fram av tabell 5.8.

ACFM tilrådde for sesongen 2007/2008 ein TAC på 308 000 tonn lodde under føresetnad av at fisket starta i byrjinga av november 2007. Det norske loddefisket vart opna 20. november 2007. Noreg hadde ein førebels kvote på totalt 39 125 tonn og heile kvoten kunne fiskast i Island si økonomiske sone (IØS). På grunn av at Island berre fann lite lodde i januar 2008, gjekk norske fartøy til Island først mot slutten av januar. Fiskeri- og landbruksministeriet på Island bestemte at det norske loddefisket kunne halde fram til og med 15. februar og at 40 norske fartøy kunne fiske i IØS samtidig.

Endeleg TAC for 2007/2008 vart seinare sett til 207 143 tonn lodde. Den norske totalkvoten for sesongen 2007/2008 vart då redusert frå 39 125 tonn til 31 056 tonn. Kvoten var samansett av 16 571 tonn frå trepartsavtalen og 14 485 tonn frå avtalen mellom Noreg og Island om fisket i Barentshavet. Heile kvoten kunne fiskast i IØS.

På grunn av låg gytebestand er det ikkje opna for loddefiske i 2008/2009.

Til saman vart det fiska 35 758 tonn lodde i sesongen 2007/2008 av totalt 50 ringnotfartøy. Overfisket på om lag 4700 tonn i 2007/2008 skal trekast frå den norske kvoten neste sesong. Fisket vart ikkje opna i 2008/2009.

Til og med 2004 har eit element i den årlege kvoteavtalen mellom Noreg og EU vore ei overføring av lodde i grønlandsk sone til Noreg. EU hadde ikkje nok loddekvote i 2004 til å oppfylle avtalen sin overfor Noreg. Noreg har dermed 7965 tonn lodde til gode frå 2004. Dersom EU igjen får tilgjengeleg loddekvote, skal det leggjast til rette for at norske fartøy kan fiske denne ved første høve.

Tabell 5.9 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i Skagerrak/Kattegat

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2007	2008	2007	2008
Torsk	92	92	185	132
Hyse	141	120	152	170
Kviting	27	19	14	14
Raudspette	170	187	155	79
Sild ²	9251	6892	3518	4024
Makrell	-	-	1329	625
Brisling	3900	3900	1643	895
Reker	5415	5415	5928	5177

¹ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 6. mars 2009.

² Inntil 40 % (30 %) av sildekvoten i Skagerrak kunne fiskast i Nordsjøen i 2007 (2008).

5.1.7 Noreg – EU (Sverige – Danmark), om fisket i Skagerrak/Kattegat

Torsk, raudspette og reker kan fiskast i Skagerrak. Dei andre artane i Skagerrakavtalen kan fiskast både i Skagerrak og Kattegat.

5.1.7.1 Kommentatarar til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar i Skagerrak/Kattegat går fram av tabell 5.9. Dei viktigaste fiskeria for Noreg i Skagerrak er fisket etter reker og sild. Fangstane av torsk i tabellen omfattar berre fisket utanfor grunnlinja. I 2007 vart det fiska 494 tonn torsk innanfor grunnlinja, medan det tilsvarende talet for 2008 var 379 tonn.

For sild og makrell vart kvotane fastsette i den bilaterale kvoteavtalen mellom Noreg og EU. I 2007 og 2008 var det høve for norske fartøy til å fiske inntil 3000 tonn makrell av kvota i Nordsjøen, i Skagerrak.

I 2007 vart sildekvoten delt med 3000 tonn til kystgruppa og det resterande kvantumet til ringnotgruppa. Same fordelinga gjaldt i 2008. Kystbrislingflåten fiska om lag 42 % i 2007 og 23 % i

2008 av brislingkvoten, og kystreketrålarane tok rekekvoten.

5.1.8 Norsk fiske i det nordvestlege Atlanterhavet

5.1.8.1 Kommentatarar til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar i det nordvestlege Atlanterhavet går fram av tabell 5.10. Det har ikkje vore fastsett loddekvote i NAFO-underområde 3NO sidan 1992. Då hadde Noreg ein loddekvote på 9000 tonn. Dei seinaste åra har det også vore forbod mot torskefiske. I 2000 fiska norske fartøy for første gong uer i NAFO-underområde 1F. Det er ikkje fastsett uerkvote i dette området. Noreg har også høve til å fiske mellom anna blåkveite i NAFO-underområde 3LMNO under «others-kvoten».

Rekefisket i NAFO tok til våren 1993, då norske reketrålarar saman med reketrålarar frå Færøyane og Grønland starta fiske på rekefeltet ved Flemish Cap. Rekefisket ved Flemish Cap utvikla seg på 1990-tallet til å verte eit viktig driftsalternativ for rekeflåten ved sida av fisket ved Grønland. Rekefisket vart innsatsregulert i 1996. Omfanget av dette fisket har vorte mindre då tal på norske trålarar med reketråling som einaste driftsalternativ i mellomtida har gått sterkt attende. Både i 2007 og 2008 hadde norske fartøy høve til å fiske reker i 1985 døgn i NAFO-underområde 3M. Dette fisket kunne drivast med opp til 32 fartøy. Norske fartøy hadde i tillegg høve til å fiske 245 tonn i 2007 og 284 tonn i 2008 i område 3L.

I 2007 fiska ein reketrålarar i 3M til saman 1982 tonn. I 2008 fiska eitt fartøy 451 tonn. I 2007 fiska eitt norsk fartøy 246 tonn i 3L, medan eitt norsk fartøy fiska 146 tonn i same område i 2008.

5.1.9 Norsk fiske i Irmingerhavet

5.1.9.1 Kommentatarar til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar i Irmingerhavet går fram av tabell 5.11. Tala inkluderer ikkje norsk fiske i Smotthavet (internasjonalt farvatn i

Tabell 5.10 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i det nordvestlege Atlanterhavet

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2007	2008	2007	2008
Reker 3M	-	-	1982	451
Reker 3L	245	284	246	146

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 24. mars 2009.

Tabell 5.11 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i Irmingerhavet

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar (tonn) ¹	
	2007	2008	2007	2008
Uer	3837	4181	4340	486

¹ Inkluderer også fangstar under kvote tildelt av EU og Grønland, jf. tabell 5.4 og 5.6

ICES-område IIa). Fisket etter uer i Irmingerhavet var ikkje kvoteregulert før i 1996. Ved berekning av fangstuttak på uer i Irmingerhavet nytta norske fiskarar i 2007 norske omrekningsfaktorar som låg noko høgre enn det andre land i NEAFC nytta. For 2008 vedtok NEAFC ein felles faktor på 1,7.

Norske fangstar gjekk ned frå 4340 tonn i 2007 til 486 tonn i 2008. Årsaka til dette var redusert deltaking på grunn av høge drivstoffprisar, og at det vart funne lite uer.

Det har utvikla seg eit større fiske etter snabeluer i internasjonalt farvatn i ICES statistikkområde II (Smøthavet), og fartøy frå Noreg har òg delteke i dette fisket. I 2007 rapporterte norske fartøy 1813 tonn og i 2008 778 tonn frå dette området.

5.1.10 Norsk vårgytande sild

Noreg sine kvotar og fangstar av norsk vårgytande sild går fram av tabell 5.12.

Tabell 5.12 Oversikt over kvotar og fangstar¹ etter overføringar

Nasjon	Kvote (tonn)		Fangst (tonn)	
	2007	2008	2007	2008
EU	83 328	98 822	82 451	96 958
Færøyane	66 048	78 329	64 246	74 261
Island				
Noreg	780 800	925 980	779 552	961 603
Russland	164 096	194 607	162 434	193 119
Totalt	1 280 000	1 518 000	1 265 310	1 544 284

¹ Fangsttala er førebelse og innrapporterte frå deltakande land. Norske tal er frå landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 17. mars 2009.

Tabell 5.13 Oversikt over fangstar¹ av norsk vårgytande sild i ulike soner i 2007

Nasjon/ Soner	Int. farvatn	EU	Fær. sone	Island	Jan Mayen	Svalbard	NØS	Totalt
EU	6249	498	300	-	536	-	74 868	82 451
Færøyane	9776	-	10 775	9.184	8649	-	25 862	64 246
Island	23 368	-	7799	104 404	6438	-	34 618	176 627
Noreg	597	-	-	-	-	-	778 955	779 552
Russland	39 623	-	1310	51	5989	13 132	102 329	162 434
Totalt	79 613	498	20 184	113 639	21 612	13 132	1 016 632	1 265 310

¹ Fangsttala er dels innrapporterte frå deltakande land, kvotekontrolldata per 17. mars 2009 og dels frå landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 17. mars 2009.

Tabell 5.14 Oversikt over fangstar¹ av norsk vårgytande sild i ulike soner i 2008

Nasjon/ Soner	Int. Farvatn	EU	Fær. sone	Island	Jan Mayen	Svalbard	NØS	Russisk sone	Totalt	Balanse 2009
EU	6570	700	-	-	-	9761	79 927	-	96 958	1864
Færøyane	19 368	-	3657	8493	7646	-	35 097	-	74 261	4068
Island	18 811	-	4445	127 918	25 416	-	41 753	-	218 343	-2283
Noreg	12 532	-	-	-	2687	-	946 384	-	961 603	-35 623
Russland	23 118	-	793	-	9334	25 709	134 138	27	193 119	1488
Totalt	80 399	700	8895	26 411	45 083	35 470	1 237 299	27	1 544 284	

¹ Fangsttala er førebelse og dels innrapporterte frå deltakande land, kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 17. mars 2009 og dels frå landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 17. mars 2009.

5.1.10.1 Kommenterarar til oversikta (tabellane 5.12, 5.13 og 5.14)

18. januar 2007 vart det underteikna ein kyststats-avtale mellom EU, Færøyane, Island, Noreg og Russland om forvaltning av norsk vårgytande sild for 2007. Noreg hadde ein kvote på 780 800 tonn i 2007.

For 2008 vart det skrive under på ein kyststats-avtale som gav ein totalkvote på 1 518 000 tonn. Kyststatane vart også einige om å innføre kvote-fleksibilitet over årsskiftet for 2008. Det vart høve til å føre over inntil 10 % av ubrukt kvote til neste år. Det vart også høve til å forskottare inntil 10 % på neste års kvote. Alt fiske utover kvote skal trek-
kjast frå kvoten neste år.

I 2007 nytta ikkje Noreg kvoten sin fullt ut, ut-nyttingsgraden låg på 99,8 %. I 2008 vart det fiska 35 623 tonn meir enn den norske kvoten på 925 980 tonn. Dette kvantumet skal trekjast frå norsk kvote for 2009. Både i 2007 og 2008 vart kvoten fiska i NØS, bortsett frå små kvantum i internasjonalt farvatn og ved Jan Mayen.

I 2007 fiska russarane eit betydeleg kvantum norsk vårgytande sild i internasjonalt farvatn. Det russiske fisket i område under norsk fiskerijurisdiksjon for 2007 vart stoppa 22. november 2007.

Islendingane fiska 104 404 tonn og 127 918 tonn sild i 2007 og 2008 i si eiga sone. Norske styresmakter stoppa det islandske fisket i NØS nord om 62°N 16. november 2007 og 1. desember 2008. Island fiska ikkje sild i Svalbardsona i 2007 og 2008.

Færøyane utnytta 97 % av kvoten for 2007 og 95 % av kvoten for 2008, medan EU sin utnyttings-grad låg på 99 % i 2007 og 98 % i 2008. EU sitt fiske etter norsk vårgytande sild i område under norsk fiskerijurisdiksjon for 2007 vart stoppa 5. desember 2007. Færøyane sitt fiske etter norsk vårgytan-de sild i NØS nord for 62°N vart stoppa 8. desem-ber 2008.

5.2 Utanlandsk utnytting av kvotar i norske havområde i 2007 og 2008

5.2.1 Russland – Noreg

5.2.1.1 Fellesbestandane

Noreg og Russland har felles forvaltning av torsk, hyse og lodde i Barentshavet. Oversikta for 2007 og 2008 viser Russland sine kvotar og fangstar av desse bestandane etter overføring frå Russland til Noreg, men før kvotetildeling frå Russland til

Tabell 5.15 Russiske kvotar og fangstar på felles-
bestandane i Barentshavet etter overføring til
Noreg og før overføring til tredjeland

Art	Kvotar ¹ (tonn)		Fangstar ² (tonn)	
	2007	2008	2007	2008
Torsk	159 500	158 650	194 295	179 224
Hyse	64 250	65 500	50 022	65 038

¹ Kvotetala inneheld ikkje murmanskorsk og kvote disponi-
bel for forskings- og forvaltningsformål. For åra 2007 og
2008 vart det avsett ein kvote på 21 000 tonn murmansk-
orsk.

² Fangsttala er førebelse og rapportert frå russiske styres-
makter til norsk styresmakter og inkluderar fangst av mur-
manskorsk.

tredjeland (sjå tabell 5.15). Russisk forskings-
fangst går ikkje fram av tala.

5.2.1.2 Kommenterarar til oversikta

Russland sine kvotar og fangstar i norske havom-
råde går fram av tabell 5.16. Av torskeknoten i
NØS i 2007 vart 31 % fiska. Tilsvarende tal for
2008 var 38 %. Russland hadde ei utnytting av sin
kvote av hyse i NØS på 66 % i 2007 og på 70 % i
2008.

Snabeluer- og uerkvotane kunne berre nyttast
til bifangst i 2007 og 2008, medan steinbitkvoten

Tabell 5.16 Oversikt over Russland sine kvotar og
fangstar i norske havområde

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2007	2008	2007	2008
NØS N 62°N:				
Torsk	140 000	140 000	43 883	52 842
Hyse	20 000	20 000	13 274	14 000
Sei	20 000	15 000	11 473	11 125
Blåkveite	-	-	338	532
Steinbit	2000	2000	2016	2165
Uer	1000	1000	1090	1219
Snabeluer	1000	1000	1241	1099
Kolmule	32 145	21 755	4758	1364
Norsk vår- gytende sild	164 096	194 607	103 601	136 077
Andre artar	3000	3000	611	369

Fiskerisona ved Jan Mayen:

Sild	-	-	5904	10 332
Kolmule	-	-	666	786

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 17. mars 2009.

skulle dekkje både direkte fiske og bifangst. I 2007 vart det opna for eit direktefiske etter sei på 5000 tonn innanfor kvoten på 20 000 tonn. I 2008 kunne russiske fartøy fiske 5000 tonn sei innanfor kvoten på 15 000 tonn i eit direktefiske. Kolmulekvoten kunne også fiskast i fiskerisona ved Jan Mayen. Russland sin sildekvote i NØS nord om 62°N kunne også fiskast i fiskerisona ved Jan Mayen.

Kvoten av andre artar for 2007 og 2008 er ikkje spesifisert.

5.2.2 EU – Noreg

5.2.2.1 Fellesbestandane

I Nordsjøen har Noreg og EU felles forvaltning av torsk, hyse, sei, kviting, raudspette, sild og makrell. Delar av EU sine kvotar på konsumartane kan fiskast i NØS, sjå tabell 5.18. EU sine kvotar og fangstar av desse bestandane etter overføring frå Noreg til EU, men før kvotetildeling frå EU til tredjeland i 2007 og 2008, går fram av tabell 5.17.

Kvoten for sild og makrell omfattar Nordsjøen og Skagerrak. Med omsyn til makrell er EU og Noreg samde om ei fleksibel ordning som gjer det mogleg for EU å fiske 105 000 tonn av makrellkvoten i EU-sona i Nordsjøen i staden for vest av 4°V.

5.2.2.2 Kommenterarar til oversikta

EU sin kvotar og fangstar i norske jurisdiksjonsområde går fram av tabell 5.18. Frå og med 1998 har EU ein kvote av torsk nord om 62°N som tilsvarer 4,14 % av TAC for nordaustarktisk torsk. I åra 2007 og 2008 har EU nytta torske-, sei- og hyskvotane nord om 62°N godt.

Tabell 5.17 EU sine kvotar og fangstar på fellesbestandane i Nordsjøen etter overføring frå Noreg til EU, og før overføring til tredjeland

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2007	2008	2007	2008
Torsk	16 564	18 386	16 598	15 063
Hyse	46 983	38 362	28 806	20 500
Sei	59 160	65 232	44 912	43 149
Kviting	21 420	16 065	16 147	9880
Raudspette	49 143	47 875	47 592	34 254
Makrell	18 934	17 432	77 139	15 961
Nordsjøsild	242 155	142 871	231 191	119 928

¹ Fangsttala er basert på innrapporterte tal frå EU per 31. desember 2007 og 31. desember 2008, fangsttala for sild for heile 2007 og 2008 per 30. september 2008 vart utdelt under forhandlingane mellom Noreg og EU hausten 2008.

EU sin sildekvote nord om 62°N kunne også fiskast i fiskerisona ved Jan Mayen.

EU sin makrellkvote nord om 62°N kunne også fiskast sør om 62°N i ICES-område IVa i 2007 og 2008. Dette forklarar avvika mellom kvote og fangsttala for Nordsjøen. EU sin kvote av uer, blåkveite og samlekvoten for andre artar nord om 62°N er bifangstkvotar.

Tabell 5.18 Oversikt over EU sine kvotar og fangstar i norske jurisdiksjonsområde

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2007	2008	2007	2008
NØS, N 62°N:				
Torsk	16 974	17 057	16 673	16 987
Hyse	3000	2500	3243	2312
Sei	3950	3852	3776	3287
Blåkveite	75	50	21	16
Uer	750	750	220	172
Snabeluer	750	750	294	187
Kolmule	312 100	228 089	452	115
Makrell	10 200	9300	-	-
Sild	74 995	88 939	75 227	79 927
Andre artar	450	350	247	228
NØS, Nordsjøen ² :				
Torsk ³	14 779	16 362	4299	5056
Hyse ³	35 655	29 242	9995	9255
Sei ³	60 040	66 112	13 857	22 817
Kviting ³	14 702	11 074	745	742
Raudspette ³	20 165	19 653	2409	2135
Makrell ³	19 176	17 674	23 089	13 116
Nordsjøsild ³	50 846	50 846	3777	1740
Augepål	5000	5000	173	2
Kolmule	330 900	236 889	4997	70
Tobis	20 000	20 000	19 231	4675
Reker	1064	664	251	206
Andre artar	11 150	8880	7468	7721

Fiskerisona ved Jan Mayen:

Sild	-	-	536	-
Kolmule	-	-	71	-

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 17. mars 2009.

² EU sine kvotar i NØS i Nordsjøen er både i 2007 og 2008 sett saman av tre kvoteavtalar: avtalen mellom EU og Noreg, avtalen mellom Sverige og Noreg og «kolmuleavtalen».

³ Avtalen mellom Sverige og Noreg er presentert under 5.2.7. For desse fellesbestandane avtalar EU og Noreg storleiken på TAC for kvar bestand, fordeling av TAC på dei to partane, eventuelle kvotebyte og kor mykje partane kan fiske i dei respektive sonene.

EU sin kolmulekvote bestod av kvantum gjennom EU-avtalen og kolmuleavtalen. I 2007 kunne EU fiske 1000 tonn gjennom EU-avtalen nord for 62°N og i fiskerisona ved Jan Mayen, 311 100 tonn gjennom kolmuleavtalen (NØS og i fiskerisona ved Jan Mayen). I tillegg kunne EU fiske 19 800 tonn sør for 62°N. I 2008 kunne EU fiske 228 089 tonn gjennom kolmuleavtalen i hele NØS og i fiskerisona ved Jan Mayen. I tillegg kunne EU fiske 8800 tonn sør for 62°N.

EU sine fangstar i NØS sør om 62°N som del av deira samla fangstar i høve til kvote, utgjer i 2007 og 2008 desse prosentane: for torsk 29 % og 31 %, for hyse 28 % og 32 %, for sei 23 % og 35 %, for kviting 5 % og 7 % og for raudspette 12 % og 11 %.

EU utnytta 67 % av kvoten på andre artar i Nordsjøen i 2007 og 87 % i 2008.

5.2.3 Færøyane – Noreg

5.2.3.1 Kommenterarar til oversikta

Færøyane sine kvotar og fangstar i norske havområde går fram av tabell 5.19. Færøyane sine kvotar på torsk, hyse, sei og uer nord om 62°N er samansett av kvotane frå Noreg og tildelingar frå Russland. Etter avtale med Noreg kan delar av Færøyane sine kvotar i russisk økonomisk sone (RØS) fiskast i NØS. I 2007 utgjorde kvotane frå Noreg 1800 tonn torsk, 1217 tonn hyse, 1010 tonn sei og 100 tonn andre artar, medan kvotane frå Noreg i 2008 var på 1854 tonn torsk, 1340 tonn hyse, 1550 tonn sei og 100 tonn andre artar. Differansen mellom kvotane i oversikta i tabell 5.19 og kvotane frå Noreg syner altså det kvantum Færøyane fekk fiske i NØS av kvotane dei hadde i russisk økonomisk sone. Både i 2007 og 2008 har Færøyane fiska kvotane av torsk, hyse og sei i NØS nord om 62°N.

Færøyane kunne fiske totalt 39 000 tonn og 46 252 sild tonn i norsk havområde i 2007 og 2008. Av desse 29 000 tonn og 34 392 tonn nord for 62°N.

I 2007 og 2008 kunne 30 000 tonn og 23 010 tonn av kolmulekvoten fiskast nord for 62°N og i fiskerisona ved Jan Mayen.

Makrellkvoten til Færøyane kunne også fiskast i NØS i den nordlege delen av Nordsjøen (ICES sitt område IVa). I praksis har kvoten dei siste åra vorte fiska i Nordsjøen.

Færøyane sin seikvote sør om 62°N inkluderer bifangst av sei i andre fiskeri. Det same gjeld for sildekvoten. I 2007 fiska Færøyane ingenting av seikvoten sin, medan i 2008 utnytta dei 24 % av kvoten.

Tabell 5.19 Oversikt over Færøyane sine kvotar og fangstar i norske havområde

Område/art	Kvotar ¹ (tonn)		Fangstar ² (tonn)	
	2007	2008	2007	2008
NØS, N 62°N:				
Torsk	4580	4634	4532	4686
Hyse	1217	1340	1197	1340
Sei	1060	1550	1041	1542
Blåkveite	-	-	42	9
Sild	29 000	34 392	25 160	34 422
Kolmule	-	-	175	44
Makrell	16 243	14 814	-	-
Andre artar ³	450	450	171	143
NØS, Nordsjøen:				
Sei	600	487	-	115
Nordsjøsil	750	442	766	637
Kolmule	31 700	23 010	-	25
Brisling	500	500	-	-
Makrell	16 243	14 814	9114	5771
Hestmakrell	3000	1000	-	75
Håbrann/ pigghå	30	-	-	-
Andre artar	280	100	-	68
Fiskerisona ved Jan Mayen:				
Kolmule	-	-	130	90
Sild	-	-	8617	7370

¹ Kvotar etter overføringar frå RØS til NØS.

² Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 17. mars 2009.

³ Inkludert kvote på snabeluer på 150 tonn.

Kvoten på hestmakrell kan også fiskast nord om 62°N.

5.2.4 Grønland – Noreg

5.2.4.1 Kommenterarar til oversikta

Grønland sine kvotar og fangstar i norske havområde går fram av tabell 5.20. Grønland har nytta torsk- og hysekvotane godt i 2007 og 2008. Grønland fiska 64 % av seikvoten i 2008.

Grønland overførte torsk- og hysekvotar til delte frå Russland til NØS tilsvarende 3025 tonn i 2007 og 3100 tonn i 2008.

I 2007 fiska to fartøy og i 2008 fiska eitt fartøy botnfisk i NØS i Nordsjøen.

Tabell 5.20 Oversikt over Grønland sine kvotar og fangstar i norske havområde

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2007	2008	2007	2008
NØS, N 62°N:				
Torsk	4020	4025	3311	3230
Hyse	925	1060	834	1010
Sei	850	800	810	511
Sild	3300	-	3270	-
Andre artar	150	150	94	92
NØS, Nordsjøen:				
Torsk	-	-	40	17
Sei	925	925	617	864
Andre artar	100	110	15	14

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 17. mars 2009.

5.2.5 Island – Noreg

Island fekk ein torskekvote i NØS nord om 62°N på 3792 tonn i 2007 og 3820 tonn i 2008 som eit resultat av Smottholsavtalen. Sjå tabell 5.21.

5.2.5.1 Kommenterarar til oversikta

Island kunne fiske til saman 151 168 tonn og 220 262 tonn sild i 2007 og 2008 i fiskerisona ved Jan Mayen. Av desse kunne 34 560 tonn og 40 986 tonn fiskast i NØS nord av 62°N.

Tabell 5.21 Oversikt over Island sine kvotar og fangstar i 2007 og 2008 i NØS nord for 62°N

Art	Kvoter (tonn)		Fangst ¹ (tonn)	
	2007	2008	2007	2008
Torsk	3792	3820	3679	3827
Hyse ²	-	-	327	412
Sei ²	-	-	215	131
Sild	34 560	40 986	36 339	41 699
Anna ²	-	1138	156	60

Fiskerisona ved Jan Mayen:

Sild	151 168	220 262	6291	29 970
Kolmule	-	-	20	-
Annet	-	-	10	405

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet pr 17. mars 2009.

² Bifangst inntil 30 %.

Tabell 5.22 Oversikt over EU sine kvotar og fangstar i Skagerrak/Kattegat

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2007	2008	2007	2008
Torsk	2759	3063	2751	2451
Hyse	3219	2736	1544	1244
Kviting	1473	1031	137	91
Raudspette	8330	9163	7224	6922
Nordsjøsild	60 109	44 781	58 375	39 082
Brisling	48 100	48 100	17 243	6097
Reker	6205	6205	4380	3558

¹ Fangsttala er basert på innrapporterte tal frå EU per 31. desember 2007 og per 31. desember 2008, fangsttal for sild 2007 blei utdelt under forhandlingane mellom Noreg og EU hausten 2008.

5.2.6 EU (Sverige – Danmark) – Noreg, om fisket i Skagerrak/Kattegat

Torsk, raudspette og reker kan berre fiskast i Skagerrak. For dei andre artane gjeld kvotane både Skagerrak og Kattegat.

5.2.6.1 Kommenterarar til oversikta

EU sine kvotar og fangstar i Skagerrak/Kattegat går fram av tabell 5.22. Det er i hovudsak Danmark og Sverige som fiskar på desse kvotane, men for enkelte artar har også andre EU-land mindre kvotar.

Tabell 5.22 syner at EU nyttar dei fleste kvotane i Skagerrak/Kattegat godt. På autonomt grunnlag kvoteregulerer EU også andre bestandar enn dei det er fastsett kvotar på gjennom avtalen om regulering av fiskebestandane i Skagerrak/Kattegat. Desse bestandane er tunge, skolest, lysing og sjøkreps.

5.2.7 Sverige – Noreg

5.2.7.1 Kommenterarar til oversikta

Sverige sine kvotar og fangstar i norske havområde går fram av tabell 5.23. Industrifiskkvoten til Sverige omfatta kolmule, augepål, tobis, brisling og hestmakrell, av dette kunne det fiskast maksimalt 400 tonn hestmakrell. I tabellen er fangstane av augepål, kolmule, tobis og hestmakrell samla under industrifisk. I 2007 fiska svenske fartøy berre 442 tonn industrifisk, medan dei i 2008 fiska 756 tonn.

Tabell 5.23 Oversikt over Sverige sine kvotar og fangstar i norske havområde

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2007	2008	2007	2008
NØS, Nordsjøen:				
Torsk	382	382	363	382
Hyse	707	707	112	76
Sei	880	880	731	880
Kviting	190	190	40	44
Industrifisk	800	800	422	756
Makrell	242	242	242	242
Nordsjøsild	846	846	608	782
Reker	164	164	151	122
Andre artar	-	-	109	266

¹ Fangsttala er basert på innrapporterte tal frå Det Svenske Fiskeriverket.

I samband med at Sverige vart medlem i EU frå 1. januar 1995, fekk svenske fartøy høve til å fiske i NØS i Nordsjøen på EU sine kvotar av torsk, hyse, sei, kviting, makrell og sild i medhald av avtalen mellom EU og Sverige.

I hovudsak er det svenske fisket retta mot kvotane deira av torsk, sei, makrell, sild og reker.

5.2.8 Rekefisket ved Svalbard

I 1996 vart rekefisket ved Svalbard regulert ved å setje grenser for innsatsen i fisket. Etter forskriftene kan berre nasjonar som har drive eit tradisjonelt fiske etter reker ved Svalbard delta i dette fis-

Tabell 5.24 Oversikt over fangst av reker ved Svalbard

Land	Fangstar ¹ (tonn)		Maksimalt tilletne fiskedøgn	
	2007	2008	2007	2008
EU	1130	315	1080	1080
Færøyane	1055	278	922	922
Grønland	-	-	450	450
Noreg	12 730	3951	5795	5795
Island	-	-	70	70
Russland	80	-	3256	3256
Canada	-	-	108	108

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 17. mars 2009.

ket med eit avgrensa tal på fartøy (Canada, Færøyane, Grønland, Island, EU, Noreg og Russland). For å motverke at rekefisket ekspanderer, vart rekefisket frå 1997 for dei aktuelle landa også regulert med fiskedøgn. Av same årsak vart maksimalt tal tilletne fiskedøgn redusert med 30 % frå 1. januar 2006.

Fiskeri- og kystdepartementet

t i l r å r :

Tilråding frå Fiskeri- og kystdepartementet av 12. juni 2009 om dei fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2009 og fisket etter avtalane i 2007 og 2008 blir send Stortinget.

Offentlege institusjonar kan tinge fleire eksemplar frå:
Servicesenteret for departementa
Post- og distribusjon
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Faks: 22 24 27 86

Opplysningar om abonnement, laussal og pris får ein hjå:
Akademika AS
Avdeling for offentlege publikasjonar
Postboks 84 Blindern, 0314 OSLO
E-post: offpubl@akademika.no
Telefon: 22 18 81 00
Faks: 22 18 81 01
Grønt nummer: 800 80 960

Publikasjonen er også tilgjengeleg på
www.regjeringen.no

Trykk: 07 Gruppen AS – 6/2009

